

جلسه ۱۰۶

سه شنبه ۲۷ ربیع الاول ۱۳۹۳
۱۱ اردیبهشت ماه ۱۳۵۲
مه ۱۹۷۳

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز سه شنبه (۱۱) اردیبهشت ماه ۱۳۵۲

فهرست مطالب :

- ۷- طرح گزارش شور اول کمیسیون امور خارجه راجع به لایحه موافقت نامه حمل و نقل هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت ممالک متحده امریکا .
- ۸- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری راجع به لایحه صندوق ضمانت صادرات ایران و ارسال به مجلس سنا .
- ۹- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دادگستری راجع به لایحه قانون مجازات عمومی و ارسال به مجلس سنا .
- ۱۰- تصویب صورت جلسه قبل .
- ۱۱- طرح گزارش شور اول کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری راجع به لایحه نظام معماری و ساختمانی .
- ۱۲- اعلام وصول و قرائت نامه رسیده از دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات .
- ۱۳- ختم جلسه .

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل
- ۲- بیانات قبل از دستور - آقایان : مظاهری دکتربی - رشیدی - دکتر لقمان ادهم - سعیدوزیری .
- ۳- تقدیم لایحه افزایش حقوق وظیفه وراث مرحوم اسماعیل خوش بهاری، خلبان سمپاش سازمان حفظ نباتات وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و فتوکپی قرارداد منعقدہ بین وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و شرکت مدیریت کشت و صنعت کالیفرنیا جهت استحضار مجلس بوسیله آقای همایون فر معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی .
- ۴- تقدیم لایحه اصلاح بند دء ماده ۵۸ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی بوسیله تیمسار سپید کاتوزیان معاون وزارت جنگ .
- ۵- طرح گزارش شور اول کمیسیون امور خارجه راجع به لایحه موافقت نامه سرویس های هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و کنفدراسیون سوئیس
- ۶- طرح گزارش شور اول کمیسیون امور خارجه راجع به لایحه اصلاح اساسنامه سازمان بین المللی کار .

مجلس ساعت نه صبح بریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود :

(شرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان :

امیر علم خزیمه - مهندس حسین خسروی - دکتر خطیبی -
دکتر رئیسی - رامبد - دکتر رشتی - دکتر رفیعی - دکتر
سعید - سعید وزیری - شاهنده - شیخ بهائی - صدقیانی زاده -
دکتر صمدزاده - دکتر ضیائی - عبدالحسین طباطبائی
طباطبائی دیبا - عزیزمرادی - مهندس عطائی - دکتر
غنی - فضائی - کاسمی - موقر - مهاجرانی - دکتر
یزدان پناه - شریفها .

احمدی - مهندس احتشام شهیدی - مهندس اردلان
اسعد رزم آرا - اولیاء - اولیاء شیرازی - اهری - دکتر
بازرگانی - بختیارها - دکتر برومند - بوشهری - دکتر
حبیب بهیانی - دکتر تنکابنی - دکتر جزایری - جندقی -

عین مذاکرات مشروح یکصد و شصت و ششمین جلسه از دوره بیست و سوم قانونگذاری - اداره تدوین و تنقیح قوانین

غائبین مریض - آقایان :

مهرزاد - نیکپور - فرهادپور - سمیعی - تیمسار
همایونی - خانم زاهدی .

۲- بیانات قبل از دستور - آقایان : **مظاهری** -
دکتر رفیعی - **رشیدی** - **دکتر لقمان ادهم** - **سعید**
وزیری .

رئیس - نطق های قبل از دستور را شروع میکنیم
آقای مظاهری تشریف بیاورید .

مظاهری - با کسب اجازه از مقام معظم ریاست
مجلس شورای ملی و همکاران محترم .

بفرمان شاهنشاه آریامهر روز یازدهم اردیبهشت
که برابر با اول ماه مه می باشد بنام روز کارگر نامیده
شده و در این روز از طرف کارگران ایران در سراسر
کشور جشن و سرور برپاست و کارگران سپاس بی پایان
خود را به پیشگاه شاهنشاه آریامهر رهبر بزرگ انقلاب
ایران تقدیم میدارند در این روز در تمام کشور هارسم است
که پیشرفتهایی که در سال گذشته نصیب کارگران شده
بررسی نمایند .

بزرگترین افتخار برای کارگران ایران شرکت
شاهنشاه آریامهر در پنجاه و هفتمین کنفرانس بین المللی
کار در ژنو می باشد (صحیح است) شاهنشاه آریامهر در
کنفرانس بین المللی کار بنا بدعوت دبیر کل دفتر بین -
المللی کار تشریف فرما شدند و نطقی در زمینه کار و رفاه
کارگران در سطح جهانی ایراد فرمودند که بنده قسمتی از
آن را بعرض می رسانم . ما در اداره مملکت و حکومت
بر مردم روشی را پیش گرفته ایم که همیشه منافع اکثریت
مردم که بالطبع کارمندان و کارگران و کشاورزان
هستند در درجه اول اهمیت و توجه قرار گیرد ضابطه
اصلی در اتخاذ تصمیمات اعم از اقتصادی و اجتماعی
منافع این گروه های اصلی اجتماع است به این جهت
است که کارگران و کشاورزان ما این اطمینان را دارند
که دولت با کمال آگاهی و هشیاری مدافع منافع آنان
است سودجویی فردی نمیتواند منافع و مصالح آنان را
بخطر بیندازد اصل شرافت انسانی بنیاد معنوی و اخلاقی
تمام اصلاحات در کشور ماست . ما با این اصلاحات نه
تنها خواستیم وضع مادی و رفاه زندگی کشاورز و کارگر

ایرانی را بهبود بخشیم . بلکه بخصوص خواستیم او را
از حداکثر شرافت و حیثیت انسانی برخوردار سازیم ما
خواستیم جامعه تازه ای در کشور خود بسازیم که در آن
انسان فقط ابزاری در خدمت پیشرفتهای ضروری صنعتی
و مادی نباشد بلکه در عین این کوشش شخصیت و اصالت
انسانی او و ارزشهای جاودانی فکری و اخلاقی وی که
ضامن حیثیت معنوی نوع آدمی است محفوظ بماند و
حتی بالاتر برود .

دولت حزبی و وزارت کار و سازمان کارگران
ایران در اجرای اوامر شاهنشاه آریامهر اقداماتی جهت
بهبود و رفاه زندگی کارگران انجام داده که بنده اجازه
می خواهم قسمتی از فعالیت های چشم گیر آنرا بطور
فهرست بعرض برسانم .

۱- بیمه های اجتماعی تاکنون یک میلیون نفر کارگر
را بیمه نموده و با خانواده های آنان چهار میلیون نفر از
بیمه های اجتماعی استفاده می نمایند .

۲- از اصل چهارم انقلاب سهم شدن کارگران
۱۷۷۳۵۴ نفر کارگر از سود ویژه بهره مند شده اند (صحیح
است) .

۳- برای اولین مرتبه طبقه بندی مشاغل کارگران
در کارگاهها شروع شده است و هر کارگری مطابق استعداد
و مهارتی که در کار دارد حقوق دریافت می نماید .

۴- پس از تصویب قانون کار آموزی بطور کلی
صندوق کار آموزی برای آن تأسیس شده است تا نیروی
انسانی فعالی را که گردش چرخهای صنایع گوناگون
کشور بسته بوجود آنهاست آموزش دهد و مهارت آنان
را با پیشرفت صنعت و تکنولوژی همگام سازد و شرایط
مساعدتری برای توسعه صنعتی کشور و بهبود زندگی
کارگران و رفاه عمومی فراهم آورد . بنابینا تصویب شورای
عالی کار آموزی ۲۶ صنعت از صنایع موجود را که به
هشت گروه تقسیم شده اند شامل می شود گروه هشت گانه
عبارتند : ۱- گروه صنایع فلزی و معدنی ۲- صنایع
نساجی و سائل پوششی ۳- صنایع ساختمان و مصالح
ساختمانی ۴- گروه صنایع الکتریک و الکترونیک
۵- صنایع غذایی ۶- صنایع حمل و نقل ۷- صنایع
شیمیایی و پتروشیمی ۸- آموزش خدمات متفرقه .

برای آشنائی بیشتر نمایندگان محترم فعالیت کارهای انجام
شده صندوق کار آموزی را جهت ثبت در صورت جلسه
فهرست وار عرض میکنم :

۱- صنایع مشمول قانون کار آموزی

- استاندارد مهارت کارگران

- استاندارد های مهارت کارگران صنایع نساجی

- استاندارد های مهارت صنایع تولیدی فلزی

- استاندارد مهارت کارگران صنایع راه و

ساختمان

۲- طبع و نشر جزوه های آموزشی

- جزوات آموزشی گروه صنایع نساجی . ریسندگی ،

بافتندگی . دروس عمومی ، رنگرزی

- جزوات آموزش گروه صنایع ساختمانی و صنایع

تولیدی فلزی

۳- تأسیس مراکز کار آموزی . مراکز کار آموزی

نمونه . مراکز کار آموزی اصفهان ، مرکز تکامل صنعتی

تهران - مرکز نمونه کار آموزی نساجی (فاتح)

۴- اجرای طرح شناسائی مهارت کارگران

نساجی

۵- اعزام گروه ها و مراکز سیار - مراکز سیار

کار آموزی

۶- برگزاری انتخابات ادواری مهارت . گواهی

نامه مهارت حرفه ای - تربیت مربی - اعزام مربی بخارج

و طرح برنامه آموزشی سال جدید

در اینجا لازم میدانم همدردی کارگران ایران را با مردم

ستم کشیده عراق بخصوص کارگران اعلام دارم و برای

اینکه همه از زجر شکنجه و زور گوئی که بوسیله بعضی ها

بمردم عراق میرسد مطلع شوند این خبر را از روزنامه

اطلاعات مورخ سوم مهر ماه ۱۳۵۱ قرائت مینمایم :

بعضی های عراق طبقه کارکر و کارمندان تحت فشار

قرار داده اند . روزنامه التأسی در شماره ۱۳۲۸ خود نوشته

است که وزارت دارائی عراق باستناد تصویب نامه شماره

۴۳۷ مورخ ۲۶/۶/۱۹۷۲ شورای فرماندهی انقلاب با اداره

کل محاسبات ابلاغ نموده است که پس انداز اجباری

از دیون ممتاز دولت بشمار میرود لذا کارمند دولت و

کارگران ملزم پرداخت سهم خود از آن میباشند اعم

از آنکه حقوق آنان برای پرداخت آن قرضه کفاف بدهد
یا ندهد متن این دستور بوزارتخانه های عراق ابلاغ گردیده
انتشار این خبر در روزنامه التأسی نشانه بارزی از
آشگفتی و نابسامانی اقتصادی عراق است . عمال حکومت
بعنی عراق به این طریق طبقه کارگر و کارمند را در مضیقه
و فشار قرار میدهند و آنان بجای تهیه نان و لباس برای
افراد خانواده و فرزندان خود مجبورند قبل از هر چیز
سند های پس انداز اجباری را خریداری نمایند حتی اگر
حقوق آنان برای پرداخت آن پس انداز کافی نباشد .
بنده از این مکان مقدس در این روز هم بستگی
کارگری از سازمان بین المللی کار تقاضا دارد برای
تأمین آزادی کارگران عراق اقدام نمایند و کارگران
محروم عراق را از زیر شکنجه های قرون وسطائی نجات
دهند (احسن - احسن) .

رئیس - آقای دکتر رفیعی بفرمائید .

دکتر رفیعی - با اجازه مقام معظم ریاست مجلس
شورای ملی و همکاران محترم بنده قصد دارم مطالبی
پیرامون اجتماع دانشگاهیان و اندیشمندان که به امر
شاهنشاه آریامهر برای بررسی انقلاب شاه و مردم در
دانشگاه تهران تشکیل شده بود بعرض مجلس شورای ملی
برسانم . ۲۹۸ تن استاد و دانشیار و اشخاصیکه در
دانشگاههای کشور و مؤسسات عالی آموزشی تدریس
میکند و ۶۰ نفر از اندیشمندان غیر دانشگاهی و دانشجویان
رشته های مختلف از روز سه شنبه چهارم اردیبهشت ماه
تادیر وقت روز شنبه هشتم اردیبهشت ماه جاری در ۲۸
کمیسیون مختلف که بعمل خود برای شرکت در این
کمیسیونها در صبح روز سه شنبه نام نویسی کردند صبح و
عصر و اغلب شبها ، با نظم جالب و چشمگیری در این
کمیسیونها شرکت نموده و با کمال آزادی پیرامون
مسائل مختلف مملکتی بحث و گفتگو پرداختند و از
بنده هم بمناسبت اینکه در دانشگاه تهران اصول و انواع
تعاون را تدریس میکنم دعوت شده بود . بنده افتخار میکنم
که در این عصر انقلاب اصول و انواع تعاون را در
دانشگاه تهران درس میدهم و چون پیرو معتقد نظام تعاونی
هستم عقیده راسخ دارم که نظام اقتصادی تعاون با
جامعیت و کمال و برتری خاصی که نسبت به نظام های

اقتصادی موجود در دنیا دارد بر اساس آزادیهای فردی و بالابردن مقام معنوی و اجتماعی انسانها بنیاد یافته و در این راه کوشش مینماید بهترین نظام اقتصادی خواهد بود که میتواند در آینده دنیا و کشورهای مختلف جهان را اداره نماید (صحیح است - احسن).

بنده در کمیسیون تعاون که افتخار ریاست و مسئولیت آنرا داشتم و دو کمیسیون دیگر که شرکت داشتم اعضاء شرکت کننده در این سه کمیسیون بالاتفاق انقلاب شاه و ملت را انقلابی اصیل و ضروری و لازم برای تحول اجتماع ایران تشخیص داده و اجرای صحیح اصول انقلاب شاه و ملت را متضمن سعادت و رفاه و ترقی و پیشرفت و اعتلای مردم و میهن عزیز ما ایران دانستند (صحیح است) این گروه در صبح روز یکشنبه نهم اردیبهشت ماه افتخار شرفیابی بحضور شاهنشاه بزرگ خود را در کاخ نیاوران پیدا کردند و شاهنشاه در این شرفیابی خطاب بدانشگاهیان و اندیشمندان بیاناتی ایراد فرمودند که از جهت شرکت دادن دانشگاهیان و اندیشمندان در بررسی و اظهار نظر در مسائل و مشکلات مختلف مملکتی و کار دستگاههای اجرایی و دادن نظر خود در خط مشی اقتصادی و اجتماعی آینده مملکت در جهان فعلی و دنیای کنونی بیسابقه و بینظیر بوده و نه در گذشته و نه در حال حاضر در هیچ کشوری باین ترتیب عمل نکرده اند (صحیح است).

این اقدام شاهنشاه نه تنها نقطه عطفی در تاریخ مملکت، بلکه نقطه عطفی در اصول حکومت و مملکت داری در دنیا خواهد بود. ثانیاً بیانات شاهنشاه منطقی ترین و اصولی ترین اساس دموکراسی و حکومت مردم بر مردم را تحکیم مینماید و نشان میدهد که دموکراسی ما روز بروز برتر میشود (صحیح است). بیان بنده قاصر است از اینکه بتوانم فرمایشات شاهنشاه را تشریح و تفسیر نمایم و بهترین راه آنست که بنقل قسمتی از فرمایشات شاهنشاه برای درج در صورت مذاکرات مجلس و تاریخ ایران و استفاده آیندگان پردازم.

شاهنشاه فرمودند: «از شرکت این همه افراد نخبه و اندیشمند مملکت ما در موضوع و مطالبی که در روز بزرگداشت دهمین سال انقلاب ایران اظهار داشته

بودم از چند جهت خوشوقتم یکی اینکه علاقمندی شما دانشگاهیان با صاحب نظران را ولو اینکه در شغل فقط تدریس هستید و در شغل اجرایی یا احیاناً سیاسی و حزبی نیستید و با شاید هم بعضیها هستید نشان میدهد که اصل کلی که مورد نظر ما بود و آنکه هر فردی در این مملکت که مایل باشد بیک طریق و تا حدود توانائی خودش در امور مملکت شرکت بکند و اظهار نظر بکند البته اظهار نظر سالم بکند امکان برای او در این مملکت فراهم است (صحیح است).

دوم اینکه در حدود آزادی های فردی و احترام بانسان بعنوان یک فرد و با در نظر گرفتن اختلافات جامعه ما که پای بند مذهب هست اگر در میان شما و با گروهی از شما برای تکمیل، برای تعدیل، برای حتی وضع اصول جدید در انقلاب ایران که هیچوقت نه متوقف شده است تا بحال و نه میتواند متوقف بشود میتواند اظهار نظر بکنند و من آنرا البته در نظر خواهیم گرفت چون بالاخره این مملکت و جامعه تعلق ب مردم دارد همانطور که میشود گفت مردم تعلق باین مملکت دارند اگر این مملکت باین مردم این آب را میدهد و این هوا را میدهد و این نعمت را میدهد و مردم از آن استفاده میکنند ولی این نسل در مقابل نسل آینده مسئولیتی دارد که این مملکت را دست نخورده بلکه بهتر و محکم تر تسلیم بنسلهای بعدی بکند..... البته در عین حال مطالبی که ما امروز طرح ریزی میکنیم گویانکه برای علاج دردهای امروزی هست ولی بدون در نظر گرفتن آینده هم امکان پذیر نیست..... این مطلب را شما در تمام چیزها برخورد خواهید کرد، هم کار امروزی را باید انجام بدهیم مطابق احتیاجاتمان مطابق امکاناتمان و هم خودمان را برای فردا حاضر کنیم..... بهمین جهت میگویم همیشه چند قدم در مقابل حوادث قدم برداریم. چند قدم در مقابل نظریات جلوتر باشیم... استعداد این مملکت طوری است که همه چیز را باید روی مقیاسی بسیار بزرگ در نظر بگیریم. این در امر صنعت است در امر کشاورزی است..... و نه حتی خود ما با تشکیل تعاونی و شرکتهای سهامی زراعی و کمکی که در قیمت کود و بذر و سایر کارها که هنوز از

مهارت فنی به حد سایرین نرسیده است تا ۲۰ درصد که قانوناً در منافع کارگاهها شرکت دارد هر سال سعی میکنیم که این شرکت دقیق تر و حقیقی تر بشود و الان هم که میداندا ۴۹ درصد سهام کارخانجات را کارگران و کارمندان کارخانجات و اگر آنها همه را نخریدند هر کس منجمله شما می توانید این سهام را بخرید..... مامی بینیم که مرامها امروز مثل کاغذ است که در هوای آزاد بوسیله باد از این طرف به آن طرف می رود اصل پیشرفت تکنولوژیک هر روز عوض میشود تنها کسی که حقیقتاً می تواند این غرور را داشته باشد که خودش را در چهار چوب یک کلماتی حبس نکرده ما هستیم که انقلاب ما دائمی است همیشه در حال پیشرفت است همیشه در حال تحول بسمت جلو است و تطبیق به احتیاجات بشری و به پیشرفت علوم و تکنولوژیکی را نشان میدهد و یکی اینکه هر کسی که قلب ایرانی داشته باشد و روحیه ایرانی داشته باشد و بطور مثبت کار کند برای او امکان نه فقط کار کردن بلکه اظهار نظر در بالاترین سطوح وجود دارد و آنهم همین اجتماع امروز شماست با این گفت و شنود و این تماس را در هر طبقه ای میخواستیم برقرار بکنیم و هنوز هم میخواستیم که اینک در این شرکتهای سهامی در همین تعاونی ها یک گفت و شنودی بین مأمور دولت و آن زارع هست و ما مایل هستیم که این تعاونی را بعداً زارع صد درصد خودش اداره کند هم از لحاظ اداری و هم از لحاظ مالی..... الان برای ما وحشت نیست من بایک مردم مغرور غیر واقعی و نهی، هم از لحاظ مغز و هم از لحاظ معلومات خوشبختانه سروکار ندارم کسانی را که امروز مامی توانیم سرکارها بگذاریم کسانی هستند که درس خوانده اند، زحمت کشیده اند، و با زحمت و درس خواندن به این مراتب رسیده اند و لوا اینکه شما بگوئید بعضی ها که وزیر شده اند شاید دستشان را از توی کوچه گرفته ایم و به اینجا رسانده ایم ولی همین حسن کار است و همین امید را برای هر کسی میگذاریم که روی لیاقت و شایستگی مقامی را در این مملکت دارد..... اگر بخواهیم صحبت بکنیم البته بدر از او خواهد کشید. مجبورم دومرتبه اصل موضوع را خلاصه کنم که ما در این مملکت با وجود داشتن مجالس مقتنه که احیاناً در

کمیسیونهای آنها باید تمام این مطالب مطرح شود. با وجود داشتن احزاب سیاسی، با وجود داشتن مطبوعات با وجودیکه هر فردی می تواند با مقاله نوشتن یا غیره و این قبیل کارها یک اظهار نظری بکند ما امروز با تشکیل یک همچنین اجتماعی میخواستیم نشان بدهیم که اصل شرکت در مملکت در واقع تشخیص مطالب در تشخیص مطالب روز در پیش بینی آینده، افرادی که صاحب فکر هستند و احساسات وطنی و لوا اینکه مسئولیت سیاسی هم نداشته باشند می توانند به این طریق اظهار نظر بکنند که نه فقط هر کس مسئولی، بلکه بالاترین مسئول مملکت را بخواهند و با آنها صحبت بکنند بلکه آخر سر گزارششان به خود من می رسد و از حالا من به شما میگویم که هر نظر سازنده مثبت مکمل انقلاب حتی تعویض کننده احیاناً اصول، بایک اصل یاد و اصل یا هر چیز باشد من با کمال میل خواهیم پذیرفت برای اینکه انقلابی که ما میکنیم یک انقلاب دائمی است و انقلابی است که همیشه چندین گام از هر پیش آمدهی در دنیا باید جلوتر باشد برای اینکه هیچ چیزی، هیچ پیشرفتی نه سیاسی نه اجتماعی نه فنی نه تکنولوژیک این مملکت را نه فقط غافلگیر نکند بلکه هیچ وقت پیش نیاید که ماقبل این مطالب را پیش بینی نکرده باشیم و نسبت به آن تصمیم لازم را نگیرفنه باشیم...

پس باید کاملاً از تمام جریانات تا آن نقطه آخرش مطلع باشید که بتوانید اظهار نظر قاطع و سازنده ای بکنید و من بتوانم از اظهار نظرات استفاده بدم باز هم اظهار خوشوقتی میکنم میدانم که بار و حیه خیلی قوی جمع شدید یک شادی یک کلمه فرنگی آنرا استعمال میکنیم، آنروز یا لیس در شما هست و آن چیزی است که من این را نگاهداری خواهم کرد و شاید این اجتماع شما یک اجتماع دائمی باشد مثل انقلاب ما. افراد ممکن است بیایند و بروند اضافه بشوند کم بشوند ولی اساس فکر که با خارج از کادر مسئول مملکت، کادر سیاسی مملکت، کسانی که صرفاً مسئولیت مستقیمی ندارند از این لحاظ در پیشبرد انقلاب، جامعه، مملکت، و باین طریق در واقع ثمر شرکت داشته باشند و سهم خودشان را دین خودشان را هم اضافه بر شغل و وظیفه ای که دارند ادا کنند (احسن - احسن).

رئیس - آقای رشیدی بفرمایید.

رشیدی - بنام خداوند و بنام شاهنشاه آریامهر بطوریکه خاطر همه نمایندگان ملت مستحضراست تا قبل از سال ۱۳۵۰ بنابر فرمان شاهنشاه آریامهر روز ۲۴ اسفند روز تولد سردار بزرگ ایران رضاشاه کبیر بنام روز جشن کارگران ایران تعیین گردیده بود ولی در اسفند ماه ۱۳۴۹ بنابه استدعای وزیر کار وقت شاهنشاه آریامهر عنایت فرمودند روز ۱۱ اردیبهشت هر سال را که مصادف با روز اول ماه مه و سالروز جشنهای کارگری در سراسر دنیا است تعیین فرمودند که کارگران شاهد دوست و وطن پرست این مملکت که قلبشان مالا مال از عشق شاه و وطن عزیز است این روز را با سرور هر چه تمامتر جشن بگیرند (صحیح است) البته برای ماملت ایران هر روز، روز جشن تازه‌ای است.

هر روز که گمانی بجلو برمی داریم روز جشن ملت ایران است (احسن) و امروز که روز کارگران نامیده میشود و ما همراه با سایر کارگران سراسر دنیا این جشن را برگزار میکنیم، یکی از بزرگترین افتخاراتمان اینست که در مملکتی این جشن را برگزار میکنیم و در مملکتی زندگانی میکنیم که دارای رهبری اندیشمند و توانادر سطح جهانی هستیم (صحیح است - احسن).

اگر در سایر ممالک دنیا کارگران برای بدست آوردن حق خود ناچارند دست به اعتصاب بزنند و اقتصاد آن مملکت را فلج کنند، باز بزرگترین افتخاری که کارگران این مملکت دارند اینست که ما برای رسیدن بحق خودمان هیچ نیازی به این آشفته بازی‌ها نداریم (صحیح است) زیرا رهبر کبیر انقلاب خود پرچم دفاع از حقوق کارگران این مملکت را بدوش گرفته‌اند. مگر چه امروز کارگران مملکت در پرتو انقلاب اجتماعی ایران توانسته‌اند بیک زندگی نسبتاً مرفهی دست یابند، تلاش و مجاهدت پیگیر خود را برای زندگی بهتر ادامه خواهند داد (صحیح است) ماهیچه ثابت کرده‌ایم که سربازانی جانباز و فداکار در راه هدف‌های انقلاب شاه و مردم بوده و خواهیم بود (صحیح است) ما برای پیشبرد هدف‌های انقلاب فداکاری خواهیم کرد تا ایرانی آباد ملتی سعادتمندتر از دیروز بسازیم (انشاء الله) امروز خوشبختانه در تمام زمینه‌ها، در امور کارگری توجه شده، توجه بامور کارگران تاحدی پیش رفته است که به

امر شاهنشاه آریامهر شورائی بنام شورای عالی ورزش کارگران تشکیل شده است که من با کمال افتخار چون خودم عضویت این شورا را دارا هستم شاهد و ناظر علاقمندی شاهپور غلامرضا پهلوی در امر تفریحات سالم کارگران این مملکت هستم و در اینجا وظیفه دارم از اقدامات جدی وزارت کار و امور اجتماعی و مسئولین تربیت بدنی وزارت کار و امور اجتماعی صمیمانه تشکر نمایم (احسن). مسأله دیگر که اینجا بایستی به استحضار نمایندگان محترم ملت برسانم اینست که ملت ایران برای رسیدن به آن دروازه‌های تمدن بزرگ که تحت رهبریهای شاهنشاه آریامهر دار بجلو میرود این آمادگی را در خود احساس می‌کند که اگر در این راه دشمنان مملکت بخواهند رادع و مانعی بوجود آورند با فکر خلافت شاهنشاه و نیروی تزلزل ناپذیر ملت ایران خرد خواهند شد (صحیح است) بنابراین نمایندگان کارگرانی که امروز در پرتو انقلاب اجتماعی ایران افتخار پیدا کرده‌اند که در تمام ارکان این مملکت در تمام شئون این مملکت و در سرنوشت کارگران دخالت داشته باشند از پشت این تریبون مبین و تقدیم کننده پاکترین و بهترین احساسات کارگران این کشور به پیشگاه شاهنشاه آریامهر رهبر خردمند انقلاب اجتماعی ایران باشیم (احسن) و اگر این مملکت نیازی به فداکاری داشته باشد کارگران این کشور در صف مقدم این جبهه مثل همیشه قرار خواهند داشت (احسن - احسن).

رئیس - آقای دکتر لقمان ادهم تشریف بیاورید.

دکتر لقمان ادهم - مذاکرات جلسات اخیر

مجلس سنا در زمینه لزوم تصویب قوانین درباره حمایت از کودکان برای بنده فرصتی بود که در این زمینه ضمن تأیید مطالبی که سناتور محترمه در مجلس سنا ایراد فرمودند نظرات خود را بعرض مجلس محترم شورای ملی برسانم. مسأله حمایت کودکان در ایران خوشبختانه از سالها قبل مورد توجه قرار گرفته است و دلیل بارز آن فرمایشات ملوکانه و امر مؤکدی است که درباره حمایت کودکان در جلسات مختلف در موقعیت‌های گوناگون ایراد فرمودند. همچنین ریاست عالی علیاحضرت شهبانوی ایران بر انجمن ملی حمایت کودکان و توجه

بر نحوه فعالیت‌های آنها و مؤسسانی که بنحوی از انحاء در کار کودکان اشتغال دارند موجب پیشرفت گردیده است. نمونه دیگر از توجه خاص ذات شاهانه و شهبانوی ایران در مورد حمایت کودکان کتابی است که در جشنهای بزرگداشت دهه انقلاب بنام «کودک عصر انقلاب پیشگام تمدن بزرگ» از طرف انجمن ملی حمایت کودکان تهیه شده و به یکایک همکاران محترم تقدیم شد. این کتاب نمایشگر فعالیت‌ها و پیشرفتهائی است که در دهه ساله انقلاب درباره حمایت از کودکان در کشور انجام گرفته است و با توجه مختصری به آمار و ارقامی که در این کتاب منتشر شده ملاحظه خواهید فرمود که در بعضی از زمینه‌ها در ایران در سالهای قبل از انقلاب کوچکترین اقدامی نشده بود و اکنون بوضع کاملاً رضایتبخشی درباره آنها اقدام شده و گسترش قابل ملاحظه‌ای در پیشرفت آن زمینه‌ها مشاهده میشود (صحیح است) بدیهی است توجه خاص دولت به مسأله حمایت از کودکان و بخصوص رفاه اجتماعی یکی از عواملی بوده است که در این پیشرفت دخالت شایانی داشته ولی مشکل اساسی مسائلی است که مربوط است به اخلاق و عادات و رفتار اجتماعی که ضرورت پیدا می‌کند در این زمینه مقررات خاصی تهیه شده که متضمن بهبود زندگی کودکان باشد مفتخرم بعرضتان برسانم که انجمن ملی حمایت کودکان در اجرای او امر ریاست عالی خود شایسته است اقدامات مؤثری در این زمینه بعمل بیاورد و نمونه آن چند طرحی است که تقدیم مقامات صلاحیتدار شده است که امیدوارم روزی شاهد تصویب آنها باشیم (انشاء الله) یکی از آن طرحها طرح جلوگیری از ازدواج‌های نامتناسب است. طرح دیگر اصلاح قانون ثبت احوال است، طرح سوم مربوط به فرزندخواندگی است. طرح دیگری برای کودکان رهاسده تهیه شده است که درین طرح‌ها امیدوار هستیم که مسأله کودکان رهاسده را در ایران بتوانیم یک راه حل مناسبی برایش پیدا کنیم. همچنین مرکز پژوهش و تحقیقات در انجمن حمایت کودکان تأسیس شده است که این مرکز مسائل مختلف مربوط به کودکان را مورد بررسی قرار میدهد. در سطح استان‌ها در کلیه انجمن‌های حمایت کودکان، کمیته‌های

تحقیقی و پژوهشی ایجاد شده است که فعالیت خودشان را آغاز کرده‌اند و مسائل مربوط به هر منطقه را مورد بررسی قرار میدهند و نتیجه کار خودشان را به این کمیته گزارش میدهند. حمایت از کودکان بطور اعم نمیتواند یکی از مسائل مهم را که ما امروز با آن دست بگریبان هستیم به یوته فراموشی بسپارد توجه خاصی که امروز به کودکان عقب مانده ذهنی و عقب ماندگان روانی میشود مسأله‌ای است که درد تپا به آن توجه خاصی شده است. مشکل کودکان عقب مانده مشکلی است استثنائی و بموجب آمارهائی که در اختیار داریم نشان میدهد در کشور سوئد یک درصد جمعیت را عقب ماندگان فکری تشکیل میدهد. در کشور ایالات متحده آمریکا ۳ درصد جمعیت آن کشور ۶۰۰۰۰۰ یعنی ۶ میلیون نفر عقب مانده فکری در آمریکا وجود دارد و با کمال تأسف باید بعرضتان برسانم که با وجود امکاناتی که در آمریکا وجود دارد فقط ۲۰۰ هزار نفر از این افراد را توانسته‌اند در مؤسسات مربوط به کودکان عقب افتاده نگهداری کنند و ۵ میلیون و ۸۰۰ هزار نفر آنان هنوز در خانواده‌ها زندگی میکنند و نتوانسته‌اند کار مهمی برای آنها انجام بدهند با توجه به این مسأله مهم که کشوری مثل آمریکا که از همه امکانات برخوردار است ناچه حد توانسته است در این زمینه پیشرفت کند این مسأله در سایر کشورها به چه صورت خود نمائی میکند. در کشور ما که خوشبختانه هنوز آن آثار تمدن زبان آور وجود ندارد آمارهائی که جسته گریخته بدست آورده‌ایم در حدود یک درصد جمعیت را بمانشان میدهد که دچار عقب افتادگی فکری و ذهنی هستند. از اینجهت است که کلیه کشورها به این نکته برخورد کرده‌اند که بایستی در این راه اقدامات اساسی را شروع بکنند و با جلب نظر مردم و جلب نظر مساعد دولتها بتوانند اقدامات اساسی را برای عقب ماندگان فکری انجام بدهند. امیدوارم که در خانواده‌ها هیچک از همکاران عزیز من کودک عقب افتاده وجود نداشته باشد ولی اگر خدای ناکرده وجود داشته باشد یک کودک عقب افتاده میتواند یک خانواده را فلج کند و کلیه کودکان آن خانواده را از درس و کار باز بدارد (صحیح است). بنابراین این

يك مسأله خاص برای کودکان عقب مانده نیست بلکه حمایت مستقیم از سایر افراد خانواده و کودکان سالم آن خانواده است که باید بآنها توجه خاص شود (صحیح است). امروزه در کلیه کشورهای جهان سمینارها سمپوزیومها، کنگرهها در مورد کودکان عقب افتاده تشکیل میشود و مسائل مربوط بکودکان عقب افتاده مورد مطالعه قرار میگیرد. در سال گذشته فقط ۵ سمینار در کشورهای آمریکائی و کشور شوروی تشکیل شده بود که مسائل مربوط بکودکان عقب افتاده را مورد بررسی و تحقیق قرار دادند. خوشبختانه در شرایط کنونی مملکت ما با بسط و توسعه عدالت اجتماعی مشکل اساسی کودکان عقب مانده این نیست که قانون از آنان حمایت نکند زیرا فرد عقب مانده از همان حقوق و امتیازات افراد عادی مملکت استفاده میکند. بلکه مشکل اساسی برداشت و رفتار مردم با این دسته از افراد عقب مانده است بنابراین اصل اجتماعی هر فردی حق دارد که کار بکند و هنگام کار مورد احترام قرار بگیرد متأسفانه مشاهده میشود که موقعی که کودکان عقب افتاده را که مابه آنها حرفه ای آموخته ایم به مؤسسات مختلف مراجعه و برای آنها کار میخواهیم افراد از ارجاع شغل باین دسته از افراد عقب افتاده خودداری میکنند و رفتاری مشاهده می کنیم با اینها میشود که متأسفانه باید بگویم در بعضی موارد غیر انسانی است و همین جهت در زمینه احترام بحقوق و حمایت از افراد و کودکان عقب افتاده بیش از هر چیز ضرورت دارد ما اقداماتی را انجام بدهیم و مقرراتی را وضع کنیم که نسبت باین افراد تغییر رفتاری در اجتماع ایجاد شود (صحیح است) البته نیاز بفرصت کافی دارد چون مردم آنچنان که باید و شاید کودکان عقب افتاده را شناسند نمی شناسند و باید در اطراف این مطلب تبلیغات کافی بشود بطور کلی بنده معتقد هستم که وضع و اجرای قوانین خاص در جهت حمایت از کودکان بطور اعم و کودکان عقب مانده بطور اخص علاوه بر اینکه میتواند سازمانهای دولتی و غیردولتی را مکلف بر عایت حقوق و احترام باین گروه عقب افتاده بکند و باعث خواهد شد خانواده ها توجه بیشتری باین افراد داشته باشند و خانواده ای در آینده پیدا نشود که

داشتن کودک عقب مانده را در زندگی خودش ننگ بداند و افرادی پیدا نشوند که اینگونه کودکان را غضب خداوندی تصور کنند و بدانند که اگر این افراد را مورد حمایت و راهنمایی و آموزش قرار بدهیم آنها قادر خواهند بود که از بسیاری از حرفه ها بهره بگیرند و آن حرفه را برای زندگی آینده خودشان مورد استفاده قرار دهند بر اساس این طرز فکر بوده است که سازمان ملل متحد اقدامات مختلفی انجام داده و اعلامیه خاصی تحت عنوان حقوق افراد عقب مانده روانی از تصویب مجمع عمومی گذشته است و بنده فقط عیناً يك پاراگراف کوچک از این اعلامیه را میخوانم و فتوکی تمام آنرا تقدیم مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی میکنم و امیدوارم این خود باعث شود قوانینی در این باره وضع شود در این اعلامیه میگوید: «بموجب این تصمیم که در بیست و ششمین اجلاس و مجمع عمومی سازمان ملل متحد در بیستم دسامبر ۱۹۷۱ اتخاذ شده ضمن اشاره به اعلامیه حقوق بشر و احترام کشورهای عضو سازمان بحقوق و آزادیهای انسانی و همچنین اعلامیه حقوق کودک و تصویب نامه ها و توصیه های دفتر بین المللی کار، یونسکو، یونسف، سازمان بهداشت جهانی و دیگر سازمانهای وابسته به سازمان ملل متحد اعلام شده است. مجمع عمومی این اعلامیه را درباره حقوق افراد عقب مانده روانی اعلام میدارد و خواستار اقدامات ملی و بین المللی در راه اجرای این اعلامیه بعنوان اساس و چهارچوب حفظ این حقوق است» البته این اعلامیه مفصل است همانطور که عرض کردم تقدیم مقام ریاست میکنم و از خواندن در اینجا و طرح مسائلی که در آن عنوان شده است خودداری میکنم ولی بعرضتان میرسانم که خوشبختانه در ایران از سال ۱۳۴۱ بنابه اوامر مؤکد علیاحضرت شهبانوی ایران و توجه خاصی که به امر کودکان عقب افتاده داشته اند آنچه، حمایت کودکان عقب افتاده اقدامات مؤثری را انجام داده است (صحیح است) و هم اکنون در شهر تهران ۴ مؤسسه مربوط بنگهداری و آموزش کودکان عقب افتاده موجود است تا چند روز دیگر هم مؤسسه جدیدی در تهران در خیابان شهباز

میشود و ما خواهیم توانست سایر کودکانی را که در پرورشگاهها وجود دارند و برای آنها مسائلی را ایجاد کرده اند نگاهداری کنیم گذشته از اینها يك مؤسسه فیزیوتراپی دو مرکز مجهز بزرگ یکی در اوین و دیگری دانشگاه ملی با کلیه امکانات که در کلیه کشورهای مترقی برای اینگونه کودکان وجود دارد ایجاد کرده اند و تا سه ماه دیگر ما میتوانیم از آنجا استفاده کنیم مرکز دیگری در وردآورد در جاده کرج ایجاد شده که آنها را تجهیزات کامل است و تصور میکنم تا سه چهار ماه دیگر آماده بهره برداری شود و باین ترتیب خواهیم توانست جوابگوی نیازمندیهای آموزشی و تربیتی عده زیادی از کودکان عقب مانده باشیم بعرضتان میرسانم که هم اکنون بیش از ده هزار و پانصد نفر کودک عقب افتاده در مملکت ما بموجب لیستی که نزد ما وجود دارد هستند و ما مجبوریم آنها را مورد حمایت و آموزش و تربیت قرار دهیم و این یکی از افتخارات ما خواهد بود. (احسن) برای کودکان عقب افتاده ذهنی موضوعی که باید بآن توجه داشته باشید این است که مؤسساتی که کودکان یا افراد عقب مانده را نگهداری میکنند متأسفانه راه ورودی دارند اما راه خروجی ندارند و این افراد یا کودکان باید تا پایان عمر تحت حمایت و حفاظت قرار بگیرند بنابراین باید توجه داشت این کودکان وقتی بحد بلوغ میرسند یا افرادی که از حد بلوغ گذشته اند آنها را در آن مؤسسه یا دهکده کودکان عقب افتاده نگهداری میکنیم و همچنین برای آنها کارگاههایی ایجاد کنیم تا بتوانند در آن کارگاهها فعالیت خودشان را ادامه بدهند از طرف دیگر برای این دسته از افراد کارگاههای حرفه ای در کلیه استانها در نظر گرفته شده است و در دهکده کودکان در یکومتر ۲۵ جاده کرج و آموزشگاه حرفه ای روبروی دانشگاه ملی در اوین آماده است که بزودی بمرحله اجرا در خواهد آمد بنابراین امیدوار هستم که بتوانیم با تأسیساتی که هم اکنون در مراکز استانها ایجاد کرده ایم بنا به اوامر شهبانو هم اکنون افراد و کادر مربی و کادر آموزشی آنجا را تربیت کرده ایم و باستانها فرستاده ایم بزودی در مراکز استان صلاحیت نگاهداری کودکان را ایجاد

کنیم که بتوانند در آن کارگاهها فعالیت خودشان را ادامه بدهند از طرف دیگر برای این دسته از افراد کارگاههای حرفه ای در دهکده و سایر استانها ایجاد میشود البته بایستی یادآوری کنم علیاحضرت شهبانودر بازدیدی که دیروز در مرکز کودکان استثنائی در مشهد بعمل آوردند اوامری صادر فرمودند که باز هم مسئولینهای تازه ای را انجمن حمایت کودکان در باره آموزش و نگهداری کودکان عقب افتاده بعهد بگیرد خوشبختانه همگام با انجمن حمایت کودکان وزارت آموزش و پرورش مرکز حمایت کودکان را در کودکستانها و دبستانها تخصیص داده و افتتاح کرده است با مقدمه ای که بعرض رسید و با توجه باینکه اعلامیه حقوق کودک و اعلامیه افراد عقب افتاده فکری که مورد تأیید نمایندگان دولت شاهنشاهی در سازمان ملل متحد قرار گرفته است این موضوع ایجاد میکند قوانینی را درباره حفظ حقوق افراد عقب افتاده فکری تدوین کنیم و امیدواریم وزارت دادگستری و مقامات مسئول مانند همیشه در این مورد توجه خاص مبذول فرمایند بنابراین بنده بعرض خاتمه میدهم و امیدوارم که این اعلامیه حقوق افراد عقب مانده فکری باعث شود واقعاً آنطور که باید و شاید از این افراد بتوانیم حمایت کامل را بعمل آوریم (احسن - احسن).

رئیس - آقای سعید وزیری بفرمائید.

سعید وزیری - مثل اینکه سرنوشت بنده این بوده است که تصادفاً یا با تمهید مقدمه در جریان کارهای انقلابی که در مملکت ما در سالهای مختلف در این دهه روی داده شاید با سمت و کاریر مطبوعاتی و بنامبندگی مجلس شورای ملی قرار بگیرم و این سعادت را داشته باشم که آنچه بعقلم میرسد حرفهائی بزنم و خیلی هم باین مسأله افتخار می کنم. خصوصاً مسأله ای که دوست و همکار محترم بنده جناب دکتر احمد رفیعی مقدماً فرمودند تقریباً تمام جریانی بود که در این چند روز اخیر در دانشگاه گذشت بنده بخاطر میآورم جریانی را که در پنج - شش سال پیش در یکی از نشریات تهران يك مطلبی چاپ شد تحت عنوان جای روشنفکران در انقلاب کجاست؟ ومن افتخار داشتم بمناسبت کار

مطوبعانی که داشتم و دارم بنوبه خودم آن جا را نشان بدهم من کارهای نبودم و کارهای نیستم. کسی نیستم که حرف من. نشان دادن من. جای واقعی را بتواند مشخص بکند. پنج - شش سال از این ماجرا گذشت در جشنهای تجلیل در دهه انقلاب دیدیم که رهبر مملکت ما آمد و آن جایی را که از آغاز انقلاب دقیقاً روشن کرده بود باز گذاشته بود و رزرو کرده بود. یکبار دیگر با انگشت دست توانای خودش نشان داد و گفت این انقلاب ماحیتی اصول انقلاب ما انعطاف پذیر است. روشنفکران و دانشگاهیان. اندیشمندان. متفکران بیایند نه نهاد را جای خودشان قرار بگیرند بلکه در پیشاپیش اصول. فکرهای شکافنده خود را بکار بیندازند و انقلاب مملکتشان را انقلاب علمی و عملی و واقع بینانه وطن خود را با فکر و با معزشان پرفروغ تر بکنند و با کمال سعه صدر ایشان گفتند که من بعنوان ابداع کننده انقلاب اعلام می کنم و دعوت می کنم که روشنفکران و دانشمندان و اندیشمندان بیایند نظرشان را درباره اصول انقلاب بگویند و من بعنوان رهبر انقلاب گوش میدهم و در کاربرد پیشنهادها سازنده و مفید پیشقدم خواهم بود. خوشبختانه دانشگاههای ایران همانطور که دکتر رفیعی گزارش کامل آن را بعرض مجلس رساند باین ندای صمیمانه شاه پاسخ مثبت و صمیمانه داد و همانطوریکه فرمان صادر فرموده بودند گروه نسبتاً کثیری از دانشگاهیان و دیگر اندیشمندان و متفکران و روشنفکران و دانشجویان این سرزمین بحق پیرامون انقلاب شاه و ملت گرد آمدند بنده افتخار داشتم که در خدمت جناب آقای دکتر المونی. جناب آقای رامبد، دانشمند محترم جناب آقای دکتر آزاد، استاد محترم جناب آقای دکتر اسکوییان دانشمند محترم جناب آقای دکتر یزدان پناه استاد محترم آقای دکتر رفیعی این افتخار را داشتم که در این اجتماع شرکت داشتم بنده آنجا ناظر و شاهد بودم که دانشگاهیان تمام مسائل بنیادی انقلاب ایران را صمیمانه فرد فردشان مثل يك عنصر وابسته با انقلاب درك کرده اند (صحیح است) من افتخار دارم که از نزدیک دیدم دانشگاهیان و اندیشمندان آن جای واقعی خودشان را در صحنه انقلاب ایران گرفته اند بشما همکاران محترم پارلمانی مزده

میدهم که واقعاً انقلاب ایران بحق در آغوش دانشگاهها بهترین جلوه خودش را نشان داده بشما مزده میدهم که دانش و اندیشه بحق در خدمت پیشهای انقلابی ایران قرار گرفته است و من با افتخار عرض میکنم که دانشگاهیان ما تمام این مسائل. مسلط بودند یعنی واقع بینانه و وطن پرستانه مسائل را مطرح کردند و در چهارچوب مسائلی که در پیرامون مملکتشان میگذرد، ایده آلهای بجای خود آرزوهای بلند و بلندپروازیهای علمی بجای خود ولی ملاحظه کردم که واقع بینانه در چهارچوب امکانات مملکتشان واقعیتها را هرگز از نظر بدور نداشته اند شاید من دوست دارم بگویم بهترین مسأله ای که دیدم این است و شما همکاران من ترجیح بدهید بگوئید طبیعی ترین مسأله این است و آن این بود که دیدم اینها بکوری چشم عناصری که همیشه در هر انقلاب میکوشند که گروههایی را برکنار از انقلاب قلمداد کنند یعنی گروه های ذی حق را برکنار از انقلاب مطرح کنند و نوعی هسته مقاومت بوجود بیاورند و نوعی مخالفت بوجود بیاورند و در مملکت ما هم این شد و تیرها بسنگ خوردن دیدم بکوری چشم آن عناصر دانشگاهیان و استاد یاران و دانشجویان و اندیشمندان و متفکران. پادشاهشان را نه تنها بعنوان يك شاه عالیقدر، نه تنها بعنوان يك رهبر واقع بین و پیشرو بلکه در عین حال بعنوان يك دانشمند و اندیشمند بزرگ تلقی میکردند و احترام میکردند و روی این مطلب تکیه میکردند (صحیح است) و بآن افتخار میکردند و من در دانشگاه باین افتخار کردم یقین دارم که شما هم مثل من و مثل تمام افراد ملت ایران افتخار میکنید (احسنت) این گروه آمدند بخانه شاه. اینطور من عرض میکنم و عمداً میگویم. واقعاً این گروه جناب آقای دکتر المونی جناب آقای دکتر یزدان پناه دیدید واقعاً مثل اینکه در باغ خانه خودشان قدم میزنند و صحبت میکردند یعنی واقعاً میدیدم که امواج دانش و فضیلت و تقوی و وطن پرستی و انقلابی صدر صد و محکم در خانه شاه موج میزد و درست موقعی که آن انقلابی از همه بزرگتر یعنی شاه بعین این جمع آمد آنچه بنده احساس کردم دیدم که اعلیحضرت اینرا با کلمه انتر یازم Enthusiasm

تعبیر فرمودند و من شاعر منش بحق این شعر متفکر بزرگ ایران حافظ بخاطر من رسیده بود که تمام این گروه دانشمند و اندیشمند بزیان حال در فضای خانه شاه میگفتند که، بیا تا گل برافشانیم و می درسایر اندازیم. فلك را سقف بشکافیم و طرح نو در اندازیم - اگر غم لشکرانگیرد که خون عاشقان ریزد. من و ساقی بهم سازیم و بنیادش بر اندازیم (احسنت) شما از من میپرسید که خوب تو چی میگوئی؟ من میخواهم در اینجا بگویم که در تاریخ مملکت ما ثبت بشود رهبر انقلاب مردم انقلابی این مملکت. پیش آهنگان متفکر و اندیشمند و دانشمندان این مملکت همه حکم بر این دادند که در مملکت ما نه يك گروه نه يك طبقه خاص نه يك دیکتاتور خیالی فرمانروائی نمیکند و نخواهد توانست بکنند مملکت ایران مال ملت ایران است و ملت ایران مال مملکت ایران است و همه و همه برای این مملکت فکر میکنند طرح میدهند آزادانه اتفاق میکنند آزادانه نقاط ضعف را میگویند در بین خودشان نقاط ضعف را بررسی میکنند در بین خودشان مسائل مبتلا به زندگی را بررسی میکنند صمیمانه، صادقانه، عالمانه اشکالات را بررسی میکنند و برطرف میکنند يك جمله از نطق اعلیحضرت را که در آنجا بخصوص من را تحت تأثیر قرار داد میگویم ایشان مثل همیشه بایک صداقت و صمیمیتی فرمودند که من مسائل شمارا میدانم من مشکلات شمارا میدانم و آنها هم با نگاههایشان و با قیافه های واقعاً اندیشمندان و بآن چند روز کارهایشان نشان دادند که آنها هم مسائل شاه را میدانند مسائل مملکت را میدانند مسائل انقلاب را میدانند اعلیحضرت فرمودند که من میدانم مسائل و مشکلات شما چیست و این را هم میدانم و میگویم که بهرحال تا من و شما هستیم این مملکت را بسرخد آرزوهایمان میرسانیم تا آنجا که بتوانیم و خدا بما عمر بدهد این خیلی جالب بود یعنی ما با هم هستیم شاه و دانشگاهیان، شاه و همه طبقات مملکت، شاه و گروههایی که با هم متحد شده اند شاه و تمام افرادی که میخواهند سر بلند و مثل يك انسان زندگی کنند میفهمند و میدانند که با هم چگونه کار کنند و میدانند که این مملکت را بکجا باید برسانند و میدانیم که این مملکت را بکجا باید برسانیم مسئله مهم این است که

واقعاً آن جوانهایی که حالا نوجوان هستند و حالا قدم بعرصه حیات گذاشته اند از طریق دبستانها، دبیرستانها خودشان را آماده میکنند که جای این اندیشمندان را بگیرند جای این گروهها را بگیرند واقعاً مسئله اساسی این است که باید بتربیت آنها بپردازیم هر کس بجای خودش اولیاء در جای خودشان مریبان در جای خودشان اسانید و دانشگاهیان در جای خودشان باید بکوشند که اینها هم واقعاً برای آینده مملکت ما عناصر مفید و مؤثر باشند آنها که بتوانند وقتی بقول اعلیحضرت مملکت را ما بآن نسل تحویل میدهم، آنها هم این شایستگی را داشته باشند که بهتر اداره بکنند و به نسل دیگر تحویل بدهند مطلبی را بنده نباید فراموش کنم و آن طرز تلقی نخست وزیر مملکت بود که بلافاصله آن روز آمد در جمع دانشگاهیان در جمع اندیشمندان در کمال واقع بینی واقعاً مانند نخست وزیر چنین شاهی آمد (احسنت) و در میان دانشگاهیان این احترام خودش را احترامی که جزئی از آن افتخاری بود که شاه بدانشگاهیان داده بود او آن را مزوج کرد با کمال مهربانی و مسئله ای بود که نماینده مطبوعات گفت که ماحیلی خوب می فهمیم که اعلیحضرت خط مشی ما را ترسیم و روشن کردند این مسئله جالب بود که بلافاصله نخست وزیر این استنباط را میکند که شاهنشاه خط مشی آینده را روشن فرمود. و بنظرم ناسپاسی خواهد بود اگر من از حسن تدبیر و حسن مدیریت رئیس دانشگاه تهران که بحق مفهوم فرمان افتخار آفرین شاهنشاه ایران را درك کرد و درست مانند يك روشنفکر واقع بین و اندیشمند خدمتگذار، این اجتماع را بوجود آورد با همکاری سایر همکاران با همکاری سایر استادان، دانشیاران و دانشجویان در محیط صدر صد علمی و در محیط پرفضیلت دانشگاه و این فرمان را بخوبی اداره کرد و بانجام رساند و من اطمینان دارم که همکاران ارجمند ما من موافقت که از ایشان تجلیل بعمل آید (صحیح است. آفرین. احسنت).

۳- تقدیم لایحه افزایش حقوق وظیفه وراثت مرحوم اسماعیل خوش بهاری، خلبان سمپاش سازمان حفظ نباتات وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و فتوکپی قرارداد منعقد بین وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و شرکت مدیریت کشت و صنعت کالیفرنیا جهت استحضار مجلس بوسیله آقای هما یونفر معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی رئیس - وارد دستور میگویم آقای هما یونفر

فرمایشی دارید بفرمائید.

همایونفر (معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی) - باستناد قانون بهره برداری از اراضی زیرسدها قرارداد بین وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و شرکت مدیریت کشت و صنعت کالیفرنیا منعقد شده و بتصویب هیئت وزیران نیز رسیده فتوایی این قرارداد از جهت استحضار مجلس محترم تقدیم میشود ضمناً لایحه است برای افزایش حقوق وظیفه جهت وراثت مرحوم اسمعیل خوش بهاری که در حین انجام وظیفه جان خود را از دست داده است جهت تصویب مجلس محترم تقدیم میشود.

رئیس - لایحه بکمیسوینهای مربوط ارجاع میشود.

۴ - تقدیم لایحه اصلاح بند «د» ماده ۵۸ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی بوسیله تیمسار سبهد کاتوزیان معاون وزارت جنگ

رئیس - تیمسار سبهد کاتوزیان فرمایشی دارید بفرمائید.

سبهد کاتوزیان (معاون وزارت جنگ) - با اجازه مقام محترم ریاست و نمایندگان محترم لایحه ای است در مورد اصلاح بند دال ماده ۵۸ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی درباره افزایش حقوق دانشجویان دانشکده افسری برای بررسی و تصویب تقدیم میشود.

۵ - طرح گزارش شورای اول کمیسون امور خارجه راجع به لایحه موافقت نامه سرویس های هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و کنفدراسیون سوئیس

رئیس - گزارش شورای اول موافقت نامه سرویس های هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و کنفدراسیون سوئیس مطرح است قرائت میشود.

گزارش شور اول از کمیسون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسون امور خارجه در جلسه روز دوشنبه ۱۳۵۲/۲/۳ با حضور آقایان دکتر غلامرضا تاجبخش معاون وزارت امور خارجه و مهندس رضا وثیق

معاون وزارت راه لایحه شماره ۵۵۱۰۴ - ۱۳۵۱/۱۲/۸ دولت مربوط بموافقتنامه سرویس های هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و کنفدراسیون سوئیس را که در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۲/۱/۲۸ تقدیم و بشماره ۶۶۵ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و تصویب کرد. اینک گزارش آن را تقدیم مجلس شورای ملی میدارد.

لایحه قانون موافقتنامه سرویس های هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و کنفدراسیون سوئیس **ماده واحده** - موافقتنامه سرویس های هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و کنفدراسیون سوئیس مشتمل بر یک مقدمه و هفده ماده که در تاریخ ۱۰ دیماه ۱۳۵۱ (۳۱ دسامبر ۱۹۷۲) بین نمایندگان مختار دو دولت در تهران بامضاء رسیده است. تصویب و اجازه مبادله اسناد تصویب آن داده میشود.

مخبر کمیسون امور خارجه - مهرش صفی نیا (مستوفی) گزارش شورای اول از کمیسون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسون دارائی در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۲/۲/۴ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط بموافقتنامه سرویس های هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و کنفدراسیون سوئیس را مورد رسیدگی قرار داد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسون امور خارجه تقدیم مجلس شورای ملی میدارد.

مخبر کمیسون دارائی - امان الله ریگی گزارش شورای اول از کمیسون راه بمجلس شورای ملی

کمیسون راه در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۲/۲/۴ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط بموافقتنامه سرویس های هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و کنفدراسیون سوئیس را مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسون امور خارجه را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی میدارد.

مخبر کمیسون راه - حبیب الله احمدی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایان که موافقت خواهند می کنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) لایحه برای شور دوم بکمیسوینهای مربوط ارجاع میشود.

۶ - طرح گزارش شور اول کمیسون امور خارجه راجع به لایحه اصلاح اساسنامه سازمان بین المللی کار

رئیس - گزارش شور اول اصلاح اساسنامه سازمان بین المللی کار مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد) گزارش شور اول از کمیسون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسون امور خارجه در جلسه روز دوشنبه ۱۳۵۲/۲/۳ با حضور آقایان دکتر غلامرضا تاجبخش معاون وزارت امور خارجه و دکتر وحید مهدوی معاون وزارت کار و امور اجتماعی لایحه شماره ۵۶۸ مورخ ۱۳۵۲/۱/۱۸ دولت راجع باصلاح اساسنامه سازمان بین المللی کار را که در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۲/۱/۲۸ تقدیم و بشماره ۶۶۶ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بشرح زیر تقدیم مجلس شورای ملی میدارد.

لایحه قانون اصلاح اساسنامه سازمان بین المللی کار

ماده واحده - اصلاحیه اساسنامه سازمان بین المللی کار در خصوص افزایش تعداد اعضای هیئت مدیره دفتر بین المللی کار که در تاریخ ۲۲ ژوئن ۱۹۷۲ (اول تیر ۱۳۵۱) بتصویب پنجاه و هفتمین دوره اجلاس کنفرانس عمومی سازمان بین المللی کار رسیده است. تصویب و اجازه تسلیم اسناد تصویب آن داده میشود.

مخبر کمیسون امور خارجه - مهرش صفی نیا (مستوفی)

گزارش شور اول از کمیسون کار و امور اجتماعی بمجلس شورای ملی

کمیسون کار و امور اجتماعی در جلسه روز دوشنبه ۱۳۵۲/۲/۳ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط باصلاح اساسنامه سازمان بین المللی کار را مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسون امور خارجه را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسون کار و امور اجتماعی - علی اصغر قدردان **رئیس** - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایان که موافقت خواهند می کنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) لایحه برای شور دوم بکمیسوینهای مربوط ارجاع میشود.

۷ - طرح گزارش شور اول کمیسون امور خارجه راجع به لایحه موافقت نامه حمل و نقل هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت ممالک متحده امریکا

رئیس - گزارش شورای اول موافقت نامه حمل و نقل هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت ممالک متحده امریکا مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

گزارش شور اول از کمیسون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسون امور خارجه در جلسه روز دوشنبه ۱۳۵۲/۲/۳ با حضور آقایان دکتر غلامرضا تاجبخش معاون وزارت امور خارجه و مهندس رضا وثیق معاون وزارت راه لایحه شماره ۵۷۷۰۲ مورخ ۱۳۵۱/۱۲/۲۹ دولت راجع بموافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت ممالک متحده امریکا که در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۲/۱/۲۸ تقدیم و بشماره ۶۶۴

چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون موافقت نامه حمل و نقل هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت ممالك متحده آمریکا

ماده ۱۹ احده - موافقت نامه حمل و نقل هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت ممالك متحده آمریکا مشتمل بر يك مقدمه و هفده ماده و يك جدول مسیر که در تاریخ دوازده بهمن ماه ۱۳۵۱ برابر اول فوریه ۱۹۷۳ در تهران با مضامین رسیده تصویب و اجازه مبادله اسناد تصویب آن داده میشود.

مخبر کمیسیون امور خارجه
مهرش صفی نیا (مستوفی)

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی
بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۲/۲/۴ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط بموافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت ممالك متحده آمریکا را مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون امور خارجه را در این مورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

گزارش شور اول از کمیسیون راه بمجلس شورای ملی

کمیسیون راه در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۲/۲/۴ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط بموافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت ممالك متحده آمریکا را مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون امور خارجه را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی میدارد.

مخبر کمیسیون راه - حبیب الله احمدی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بورود در شور ماده واحده رأی میگیریم بخانهها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) لایحه برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۸- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری راجع به لایحه صندوق ضمانت صادرات ایران و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم تأسیس صندوق ضمانت صادرات ایران مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۲۹ فروردین ماه ۱۳۵۲ با حضور آقای دکتر معتمد وزیری معاون وزارت اقتصاد لایحه شماره ۵۵۰۹۸ مورخ ۱۳۵۱/۱۲/۸ دولت راجع به تأسیس صندوق ضمانت صادرات ایران را که گزارش شور اول آن شماره ۶۵۴ چاپ گردیده است با توجه به پیشنهادهای واصله برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون صندوق ضمانت صادرات ایران

ماده ۱۵ - بمنظور توسعه و افزایش صادرات کشور و حمایت صادرکنندگان در مقابل خطرات مالی که معمولاً توسط شرکتهای بیمه تجاریتی بیمه نمیشوند و همچنین تضمین اعتباراتی که بمصرف صدور کالا و خدمات میرسد صندوق ضمانت صادرات ایران که در این قانون صندوق نامیده میشود تأسیس میگردد.

ماده ۱۶ - صندوق بصورت شرکت سهامی اداره میگردد و دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی بوده و وابسته بوزارت اقتصاد است و بر طبق مقررات

این قانون و قانون تجارت و مقررات مربوط بشرکتهای دولتی اداره خواهد شد.

ماده ۳۵ - سرمایه صندوق مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال (دویست میلیون ریال) است که بدویست سهم يك میلیون ریالی بانام تقسیم میشود و تمام آن متعلق بدولت و غیر قابل انتقال می باشد. سرمایه مذکور از محل اعتبارات عمرانی کشور تأمین و پرداخت میشود.

افزایش سرمایه صندوق تابع مقررات اساسنامه آن خواهد بود.

تبصره - هرگاه درآمدهای حاصل برای پرداخت خسارتهای و هزینه های صندوق کافی نباشد در سه سال اول شروع فعالیت صندوق کسری مربوط در هر سال پس از کسر اندوخته های سالهای قبل در بودجه کل کشور منظور میگردد.

ماده ۴۵ - بودجه سالانه صندوق بتصویب شورای عالی صندوق خواهد رسید

ترتیب تقسیم سود ویژه و میزانی که بنام اندوخته احتیاطی باید منظور شود در اساسنامه صندوق تعیین خواهد شد.

ماده ۵۵ - صندوق میتواند برای رفع احتیاجات خود از مؤسسات اعتباری داخلی بآئید شورای عالی و تصویب مجمع عمومی وام دریافت دارد.

ماده ۶۵ - صندوق دارای ارکان زیر خواهد بود :
الف - مجمع عمومی : نمایندگان سهام دولت در مجمع عمومی بمعهده وزیر اقتصاد و وزیر دارائی و یک نفر دیگر از وزیران خواهد بود که از طرف هیئت وزیران انتخاب میشود. ریاست مجمع با وزیر اقتصاد است.

ب - شورای عالی : اعضاء شورای عالی صندوق از دوازده نفر اشخاص زیر تشکیل میگردد :

- ۱ - وزیر اقتصاد و درغیاب او معاون کل.
- ۲ - رئیس کل بیمه مرکزی ایران.
- ۳ - معاون بازرگانی و وزارت اقتصاد.
- ۴ - معاون وزارت دارائی.
- ۵ - معاون وزارت امور خارجه.
- ۶ - معاون سازمان برنامه.
- ۷ - رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران.

۸ - قائم مقام رئیس کل بانک مرکزی ایران.

۹ - مدیر عامل کانون بانکها.

۱۰ - رئیس کل مرکز توسعه صادرات ایران.

۱۱ - یک نفر کارشناس امور بیمه با انتخاب وزیر اقتصاد.

۱۲ - یک نفر کارشناس امور بازرگانی با انتخاب وزیر اقتصاد.

وزیر اقتصاد و در غیبت او معاون کل ریاست شورای عالی را خواهد داشت.

ج - مدیر عامل : مدیر عامل صندوق که مسئول اداره امور اجرایی صندوق میباشد به پیشنهاد وزیر اقتصاد و تصویب هیئت دولت برای مدت سه سال انتخاب میشود و انتخاب مجدد او بلامانع است.

د - بازرس (حسابرس) : صندوق دارای یک نفر بازرس (حسابرس) می باشد که به پیشنهاد وزیر دارائی و با تصویب مجمع عمومی صندوق برای مدت یک سال انتخاب میشود و انتخاب مجدد او بلامانع است.

ماده ۷۵ - صندوق مطالعات صادر کنندگان از خریداران کالا و خدمات صادراتی را در مقابل خطرات ناشی از امور زیر و برترتیب و تأمینانی که در آئین نامه مربوط مشخص میگردد، تضمین میکند مشروط بر اینکه ناشی از عدم انجام تعهدات صادر کننده نباشد.

الف :

- ۱ - ورشکستگی و یا اعسار خریدار.
- ۲ - استنکاف خریدار از قبول خدمات یا کالاهای صادر شده.
- ۳ - نکول برات از طرف خریدار.
- ۴ - عدم پرداخت بهای کالا یا خدمات در سر رسید مربوط.
- ۵ - اعمال سیاست محدودیتهای وارداتی و ارزی در کشور خریدار.

ب :

- ۱ - وقوع جنگ یا حالت جنگ.
- ۲ - تیره شدن روابط و یا قطع رابطه سیاسی با کشور خریدار.
- بنحوی که نتیجتاً صادر کننده موفق بدریافت مطالبات خود در سر رسید نگردد.

۳- اعمال سیاستهای اقتصادی که موجب مسدود شدن مطالبات صادر کنندگان گردد.

۴- سلب مالکیت از خریدار کالا یا خدمات در خارج از کشور بر اثر ملی شدن یا مصادره اموال بنحوی که صادر کننده موفق بدریافت مطالبات خود نگردد.

۵- سایر حوادثی که معمولاً توسط شرکت‌های بیمه، بیمه نمیشود.

ماده ۸- حدود وظائف و اختیارات ارکان صندوق تابع مقررات این قانون و اساسنامه صندوق است که ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون از طرف وزارت اقتصاد تهیه و پس از تأیید مجمع عمومی برای تصویب کمیسیونهای مربوط مجلسین تقدیم خواهد گردید.

در مورد تغییر در اساسنامه صندوق نیز ترتیب فوق عمل خواهد شد.

ماده ۹- صندوق در مقابل انجام خدمات مذکور در ماده ۷ کارمزد دریافت میدارد، کارمزد موضوع این قانون و هزینه‌های دیگری که برای اجرای آن لازم است طبق تعرفه‌ایست که پس از تأیید شورای عالی صندوق بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۰- تصویب آئین‌نامه‌های اجرایی صندوق با رعایت مقررات مربوط با مراجعی است که در اساسنامه صندوق پیش‌بینی میگردد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری- رضایپرزاده

گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی
بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۲۹ فروردینماه ۱۳۵۲ با حضور نمایندگان دولت لایحه تأسیس صندوق ضمانت صادرات ایران را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - امان‌الله ربیگی

گزارش شور دوم از کمیسیون اقتصاد
بمجلس شورای ملی

کمیسیون اقتصاد در جلسه ۳۰ فروردینماه ۱۳۵۲ با حضور آقای دکتر معتمد وزیر معادن و وزارت اقتصاد لایحه تأسیس صندوق ضمانت صادرات ایران را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون اقتصاد - محمد ابراهیم نیکپور

رئیس - ماده اول مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۱- بمنظور توسعه و افزایش صادرات کشور و حمایت صادر کنندگان در مقابل خطرات مالی که معمولاً توسط شرکت‌های بیمه تجارتمی بیمه نمیشوند و همچنین تضمین اعتباراتی که بمصرف صدور کالا و خدمات میرسد صندوق ضمانت صادرات ایران که در این قانون صندوق نامیده میشود تأسیس میگردد.

رئیس - در ماده اول نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
نسبت بماده اول رأی میگیریم خواهش میکنم خانمها و آقایانیکه موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده دوم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲- صندوق بصورت شرکت سهامی اداره میگردد و دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی بوده و وابسته بوزارت اقتصاد است و بر طبق مقررات این قانون و قانون تجارت و مقررات مربوط بشرکتهای دولتی اداره خواهد شد.

رئیس - در ماده دوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده دوم رأی میگیریم خواهش میکنم خانمها و آقایانیکه موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده سوم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳- سرمایه صندوق مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال (دویست میلیون ریال) است که بدویست سهم یک میلیون

ریالی بانام تقسیم میشود و تمام آن متعلق بدولت و غیر قابل انتقال می‌باشد سرمایه مذکور از محل اعتبارات عمرانی کشور تأمین و پرداخت میشود.

افزایش سرمایه صندوق تابع مقررات اساسنامه آن خواهد بود.

تبصره - هرگاه درآمدهای حاصل برای پرداخت خسارتها و هزینه‌های صندوق کافی نباشد در سه سال اول شروع فعالیت صندوق کسری مربوط در هر سال پس از کسر اندوخته‌های سالهای قبل در بودجه کل کشور منظور می‌گردد.

رئیس - در ماده سوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده سوم رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده چهارم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۴- بودجه سالانه صندوق بتصویب شورای عالی صندوق خواهد رسید.

ترتیب تقسیم سود ویژه و میزانی که بنام اندوخته احتیاطی باید منظور شود در اساسنامه صندوق تعیین خواهد شد.

رئیس - در ماده چهارم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده چهارم رأی میگیریم خواهش میکنم خانمها و آقایانیکه موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده پنجم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۵- صندوق می‌تواند برای رفع احتیاجات خود از مؤسسات اعتباری داخلی با تأیید شورای عالی و تصویب مجمع عمومی وام دریافت دارد.

رئیس - در ماده پنجم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده پنجم رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ششم قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۶- صندوق دارای ارکان زیر خواهد بود:

الف - مجمع عمومی: نمایندگی سهام دولت در

مجمع عمومی به‌عهده وزیر اقتصاد و وزیر دارائی و یک نفر دیگر از وزیران خواهد بود که از طرف هیئت وزیران انتخاب میشود. ریاست مجمع با وزیر اقتصاد است.

ب - شورای عالی: اعضای شورای عالی صندوق از دوازده نفر اشخاص زیر تشکیل میگردد:

۱- وزیر اقتصاد و دریاب او معاون کل.

۲- رئیس کل بیمه مرکزی ایران.

۳- معاون بازرگانی وزارت اقتصاد.

۴- معاون وزارت دارائی.

۵- معاون وزارت امور خارجه.

۶- معاون سازمان برنامه.

۷- رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران.

۸- قائم مقام رئیس کل بانک مرکزی ایران.

۹- مدیر عامل کانون بانکها.

۱۰- رئیس کل مرکز توسعه صادرات ایران.

۱۱- یک نفر کارشناس امور بیمه بان‌تخاب وزیر اقتصاد.

۱۲- یک نفر کارشناس امور بازرگانی بان‌تخاب وزیر اقتصاد.

وزیر اقتصاد و در غیبت او معاون کل ریاست شورای عالی را خواهد داشت.

ج - مدیر عامل: مدیر عامل صندوق که مشول اداره امور اجرایی صندوق میباشد، به پیشنهاد وزیر اقتصاد و تصویب هیئت دولت برای مدت سه سال انتخاب میشود و انتخاب مجدد او بلامانع است.

د - بازرس (حسابرس): صندوق دارای یک نفر بازرس (حسابرس) می‌باشد که به پیشنهاد وزیر دارائی و با تصویب مجمع عمومی صندوق برای مدت یکسال انتخاب میشود و انتخاب مجدد او بلامانع است.

رئیس - آقای دکتر معتمد وزیر دارائی فرمایشی دارید بفرمائید.

دکتر معتمد وزیری (معاون وزارت اقتصاد) -

می‌خواستم تقاضا کنم در بند ب ماده شش در ردیف ۶

که نوشته شده معاون سازمان برنامه کلمه و بودجه در چاپ افتاده باید بشود معاون سازمان برنامه و بودجه

رئیس - نظردیگری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده شش با اصلاحی که بعمل آمد رأی می گیریم خانها و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده هفتم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۷- صندوق مطالبات صادر کنندگان از خریداران کالاها و خدمات صادراتی را در مقابل خطرات ناشی از اموری و بترتیب و تمام زمانی که در آئین نامه مربوط مشخص میگردد. تضمین میکند مشروط بر اینکه ناشی از عدم انجام تعهدات صادر کننده نباشد.

الف:

- ۱- ورشکستگی و یا اعسار خریدار.
- ۲- استکف خریدار از قبول خدمات یا کالاهای صادر شده.
- ۳- نکول برات از طرف خریدار.
- ۴- عدم پرداخت بهای کالا یا خدمات در سر رسید مربوط.
- ۵- اعمال سیاست محدودبتهای واردانی و ارزی در کشور خریدار.

ب:

- ۱- وقوع جنگ یا حالت جنگ.
- ۲- تیره شدن روابط و یا قطع رابطه سیاسی با کشور خریدار، بنحوی که نتیجتاً صادر کننده موفق بدریافت مطالبات خود در سر رسید نگیرد.

۳- اعمال سیاستهای اقتصادی که موجب مسدود شدن مطالبات صادر کنندگان گردد.

۴- سلب مالکیت از خریدار کالا یا خدمات در خارج از کشور بر اثر ملی شدن یا مصادره اموال بنحوی که صادر کننده موفق بدریافت مطالبات خود نگردد.

۵- سایر حوادثی که معمولاً توسط شرکتهای بیمه، بیمه نمیشود.

رئیس - در ماده هفتم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده هفتم رأی میگیریم خانها و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۸ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۸- حدود و وظائف و اختیارات بانک صندوق تابع مقررات این قانون و اساسنامه صندوق است که ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون از طرف وزارت اقتصاد تهیه و پس از تأیید مجمع عمومی برای تصویب کمیسیونهای مربوط مجلسین تقدیم خواهد گردید.

در مورد تغییر در اساسنامه صندوق نیز بترتیب فوق عمل خواهد شد.

رئیس - در ماده هشتم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده هشتم رأی میگیریم خانها و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده نهم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۹- صندوق در مقابل انجام خدمات مذکور در ماده ۷ کارمزد دریافت میدارد. کارمزد موضوع این قانون و هزینههای دیگری که برای اجرای آن لازم است طبق تعرفه است که پس از تأیید شورای عالی صندوق بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

رئیس - در ماده ۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۹ رأی میگیریم خانها و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۰ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۰- تصویب آئین نامه های اجرایی صندوق بار عایت مقررات مربوط با مراجعی است که در اساسنامه صندوق پیش بینی میگردد.

رئیس - نسبت به ماده ۱۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۱۰ خانها و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. کلیات آخر لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم به مجموع مواد و کلیات آخر لایحه خانها و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب مجلس سنا فرستاده میشود.

ج - هر ایرانی باینگانه ای که در خارج از قلمرو حاکمیت ایران مرتکب یکی از جرائم زیر شود طبق قانون ایران مجازات میشود و هرگاه نسبت بآن جرم در خارج مجازات شده باشد بابت مجازاتی که در دادگاههای ایران تعیین میگردد احتساب خواهد شد:

۱- اقدام علیه حکومت مشروطه سلطنتی و امنیت داخلی و خارجی و تمامیت ارضی یا استقلال کشور ایران.

۲- جعل فرمان یا دستخط و یا مهر و یا امضاء رئیس مملکت یا استفاده از آنها.

۳- جعل نوشته رسمی نخست وزیر یا هر یک از رؤسای مجلسین سنا و شورای ملی و یا هر یک از وزیران یا استفاده از آنها.

۴- جعل اسکناس رایج ایران یا اسناد بانکی ایران مانند براتهای قبول شده از طرف بانکها یا چکهای صادر شده از طرف بانکها و یا اسناد تعهدآور بانکها و همچنین جعل اسناد خزانه و اوراق قرضه صادر و یا تضمین شده از طرف دولت یا شیه سازی و هر گونه تقلب در مورد مسکوکات رایج داخله.

۵- جنحه یا جنایتی که مستخدمان دولت یا اتباع بیگانه که در خدمت دولت ایران هستند بمناسبت شغل و وظیفه خود مرتکب می شوند همچنین جنحه یا جنایت مأموران سیاسی و کنسولی دولت ایران که از مصونیت سیاسی استفاده میکنند مشمول مقررات بند ج خواهد بود.

۵- در غیر موارد مذکور در بندهای «ج» و «د» هر ایرانی که در خارج از ایران مرتکب جرمی شود و در ایران یافت شود طبق قوانین جزائی ایران مجازات خواهد شد مشروط باینکه:

۱- حداکثر مجازات جرم بموجب قانون ایران بیش از یکسال حبس باشد.

۲- عمل بموجب قانون محل وقوع جرم باشد.

۳- در محل وقوع جرم محاکمه و تیرئه نشده باشد یا در صورت محکومیت مجازات کلاً یا بعضاً درباره او اجرا نشده باشد.

۴- بموجب قانون ایران و قانون محل وقوع جرم موجبی برای منع یا موقوف شدن تعقیب یا عدم اجرای مجازات یا استقاط آن نباشد.

۹- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دادگستری راجع به لایحه قانون مجازات عمومی و ارسال به مجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم لایحه قانون مجازات عمومی مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری طی جلسات متعدد با حضور آقای هنرمندی معاون وزارت دادگستری لایحه شماره ۵۲۵۷۲-۵۱/۱۱/۹ دولت ارسالی از مجلس سنا راجع به قانون مجازات عمومی را که گزارش شور اول آن بشماره ۶۲۴ چاپ گردیده است مطرح و باتوجه به پیشنهادات رسیده در جلسه دوم اردیبهشت ماه ۱۳۵۲ با اصلاحاتی شرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش شور دوم آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون مجازات عمومی

باب اول - کلیات

فصل اول - مواد عمومی

ماده ۱- قانون مجازات راجع است بتعیین انواع جرائم و مجازات ها و اقدامات تأمینی و تربیتی که درباره مجرم اعمال میشود.

ماده ۲- هر فعل یا ترك فعل که مطابق قانون قابل مجازات یا مستلزم اقدامات تأمینی یا تربیتی باشد جرم محسوب است و هیچ امری را نمیتوان جرم دانست مگر آنکه بموجب قانون برای آن مجازات یا اقدامات تأمینی یا تربیتی تعیین شده باشد.

ماده ۳- الف - قوانین جزائی درباره کلیه کسانی که در قلمرو حاکمیت ایران (اعم از زمینی و دریائی و هوائی) مرتکب جرم شوند اعمال میگردد مگر آنکه بموجب قانون ترتیب دیگری مقرر شده باشد.

ب - هرگاه قسمتی از جرم در ایران واقع و نتیجه آن در خارج از قلمرو حاکمیت ایران حاصل شود و یا قسمتی از جرم در خارج واقع و نتیجه آن در ایران حاصل شود آن جرم واقع شده در ایران محسوب است.

۹ - در مورد جرائمی که بموجب قانون خاص یا عهود بین المللی مرتکب در هر کشور که بدست آید باید محاکمه شود اگر مرتکب در ایران دستگیر شود طبق قوانین ایران محاکمه و مجازات میشود.

ماده ۴ - مجرم باید مالی را که در اثر ارتکاب جرم تحصیل کرده است اگر موجود باشد عیناً و اگر موجود نباشد مثل یا قیمت آن را با حبس بدهد و از عهده خسارات وارد نیز بر آید و هرگاه از حیث حقوق عمومی وجهی بعهد مجرم تعلق بگیرد استرداد اموال یا تأدیه خسارت و حقوق مدعیان خصوصی بر آن مقدم است.

ماده ۵ - باز پرس یا دادستان در صورت صدور قرار منع تعقیب یا موقوف شدن تعقیب باید تکلیف اشیاء و اموالی را که دلیل جرم بوده و یا از جرم تحصیل شده یا حین ارتکاب استعمال و یا برای استعمال اختصاص داده شده است تعیین کند که مسترد و یا ضبط یا معدوم شود و نیز مکلف است مادام که پرونده نزد او جریان دارد به تقاضای ذینفع یا رعایت شرایط دستور زیر رد اموال و اشیاء فوق الذکر را صادر نماید:

- ۱ - وجود تمام یا قسمتی از آن اشیاء و اموال در باز پرس یا دادرسی لازم نباشد.
- ۲ - اشیاء و اموال بلا معارض نباشد.
- ۳ - در شمار اشیاء و اموالی که باید ضبط یا معدوم گردد نباشد.

در کلیه امور جزائی دادگاه نیز باید ضمن صدور حکم یا قرار یا پس از آن اعم از اینکه مبنی بر محکومیت یا برائت یا موقوف شدن تعقیب متهم باشد نسبت باشیاء و اموالی که دلیل جرم بوده یا در اثر جرم تحصیل شده یا حین ارتکاب استعمال و یا برای استعمال اختصاص داده شده حکم مخصوص صادر و تعیین نماید که مسترد یا ضبط و یا معدوم شود.

تبصره ۱۵ - هرگاه حکم یا قرار مربوط بامر جزائی قابل شکایت نبوده یا از آن شکایت نشده باشد ذینفع می تواند راجع باشیاء و اموال مذکور در این ماده شکایت خود را با توجه بمواعید مقرر در قانون آئین دادرسی مدنی در دادگاههای جزائی تعقیب و حسب مورد تقاضای پژوهش یا فرجام نماید.

تبصره ۲ - مالی که نگهداری آن مستلزم هزینه نامتناسب برای دولت بوده یا موجب خرابی یا کسر فاحش قیمت آن گردد و حفظ مال هم برای دادرسی لازم نباشد و همچنین اموال ضایع شدنی و سریع الفساد حسب مورد بدستور دادستان یا دادگاه فروخته شده و وجه حاصل تا تعیین تکلیف نهائی در صندوق دادگستری تودیع خواهد شد.

ماده ۶ - مجازات و اقدامات تأمینی و تربیتی باید بموجب قانونی باشد که قبل از وقوع جرم مقرر شده باشد و هیچ فعل یا ترک فعل را نمیتوان بعنوان جرم بموجب قانون متأخر مجازات نمود لیکن اگر بعد از وقوع جرم قانونی وضع شود که مبنی بر تخفیف یا عدم مجازات بوده و یا از جهات دیگر مساعدتر بحال مرتکب باشد نسبت بجرائم سابق بر وضع آن قانون تا صدور حکم قطعی مؤثر خواهد بود.

در صورتیکه بموجب قانون سابق حکم قطعی و لازم الاجراء صادر شده باشد بترتیب زیر عمل خواهد شد:

- ۱ - اگر عملی که در گذشته جرم بوده بموجب قانون لاحق جرم شناخته نشود در اینصورت حکم قطعی اجراء نخواهد شد و اگر در جریان اجراء باشد موقوف الاجراء خواهد ماند و در این دو مورد و همچنین در موردی که حکم قبلاً اجراء شده باشد هیچگونه اثر کفیری بر آن مترتب نخواهد بود.

این مقررات در مورد قوانینی که برای مدت معین و موارد خاصی وضع گردیده است اعمال نمیکردد.

۲ - اگر قانون لاحق مبنی بر تخفیف مجازات باشد محکوم علیه میتواند نسبت بآن حکم تقاضای اعاده دادرسی کند و بهر حال حکم مجازات ثانوی نباید از حکم اولی شدیدتر باشد.

تبصره - اگر مجازات جرمی بموجب قانون لاحق به اقدام تأمینی یا تربیتی تبدیل گردد فقط همین اقدامات مورد حکم قرار خواهد گرفت.

فصل دوم - انواع جرائم و مجازاتها

ماده ۷ - جرم از حیث شدت و ضعف مجازات بر سه نوع است:

- ۱ - جنایت.

این منظور بکار برده شده است. جزای نقدی ممکن است ثابت یا نسبی باشد.

مبلغ یا حداقل و اکثر جزای نقدی ثابت در قانون تعیین میشود و جزای نقدی نسبی آن است که میزان آن بر اساس واحد یا مبنای خاص قانونی احتساب میگردد.

ماده ۱۴ - از تاریخ تصویب این قانون جزو امور خلافی حداقل جزای نقدی ثابت کمتر از ۵۰۰۱ ریال نخواهد بود. در هر يك از قوانین جزائی که جزای نقدی کمتر از این مبلغ مقرر شده باشد به ۵۰۰۱ ریال افزایش خواهد یافت.

فصل سوم - مجازاتها و اقدامات تأمینی تبعی و تکمیلی

ماده ۱۵ - مجازاتها و اقدامات تأمینی و تربیتی تبعی و تکمیلی بقرار زیر است:

- ۱ - محرومیت از تمام یا بعضی از حقوق اجتماعی.
- ۲ - اقامت اجباری در محل معین.
- ۳ - ممنوعیت از اقامت در محل معین.
- ۴ - محرومیت از اشتغال بشغل یا کسب یا حرفه یا کار معین و یا التزام بانجام امر معین.
- ۵ - بستن مؤسسه.
- ۶ - محرومیت از حق ولایت یا حضانت یا وصایت یا نظارت.

این مجازاتها و اقدامات تأمینی و تربیتی در صورتی که در حکم دادگاه قید شود تکمیلی است و در مواردی که قانوناً و بدون قید در حکم دادگاه باشد تبعی است.

تبصره ۱ - مجازاتها و اقدامات مذکور ممکن است بموجب قانون مستقلاً نیز مورد حکم واقع شود در اینصورت جرم از درجه جنحه محسوب است.

تبصره ۲ - محرومیت از حقوق اجتماعی دارای عواقب زیر است:

- ۱ - محرومیت از حق انتخاب کردن یا انتخاب شدن در مجالس مقننه.
- ۲ - محرومیت از حق عضویت در کلیه انجمنها و شوراهای جمعیت هائی که اعضاء آن بموجب قانون باید بارأی مردم انتخاب شوند.
- ۳ - محرومیت از عضویت در هیئت منصفه و هیئت امناء.

۲ - جنحه.

۳ - خلاف.

ماده ۸ - مجازاتهای اصلی جنایت بقرار زیر است:

- ۱ - اعدام.
- ۲ - حبس دائم.
- ۳ - حبس جنائی درجه يك از سه سال تا ۱۵ سال.

۴ - حبس جنائی درجه دو از دو سال تا ۱۰ سال.

تبصره - از تاریخ اجرای این قانون هیچك از حبسهای جنائی توأم با اعمال شاقه نخواهد بود و بجای حبسهای مؤبد یا ابدی دائم با اعمال شاقه حبس دائم و بجای حبس موقت یا غیر دائم با اعمال شاقه حبس جنائی درجه يك و بجای حبس مجرد حبس جنائی درجه دو تعیین میشود.

ماده ۹ - مجازاتهای اصلی جنحه بقرار زیر است:

- ۱ - حبس جنحه ای از ۶۱ روز تا سه سال.
- ۲ - جزای نقدی از ۵۰۰۱ ریال بیلا.

تبصره - از تاریخ اجرای این قانون حبس جنحه ای جانشین حبس تأدیبی خواهد بود.

ماده ۱۰ - حبسهای جنائی و جنحه ای ممکن است توأم با جزای نقدی باشد.

ماده ۱۱ - در هر مورد که در قوانین حداکثر مجازات کمتر از ۶۱ روز حبس باشد از این پس بجای حبس حکم جزای نقدی از ۵۰۰۱ تا ۳۰۰۰۰ ریال داده خواهد شد و هرگاه حداکثر مجازات بیش از ۶۱ روز حبس و حداقل آن کمتر از این باشد دادگاه مخیر است که حکم به بیش از دوماه حبس یا جزای نقدی از ۵۰۰۱ ریال تا ۳۰۰۰۰ ریال بدهد در صورتیکه در موارد فوق حبس توأم با جزای نقدی باشد و بجای حبس جزای نقدی مورد حکم قرار گیرد هر دو جزای نقدی با هم جمع خواهد شد.

ماده ۱۲ - مجازات خلاف جزای نقدی از ۲۰۰ ریال تا ۵۰۰۰ ریال است.

ماده ۱۳ - جزای نقدی مذکور در این قانون جانشین غرامت و مجازات نقدی و جریمه نقدی و سایر اصطلاحات و عباراتی میشود که در قوانین جزائی به

۴- محرومیت از اشتغال، مشاغل آموزشی و روزنامه نگاری.

۵- محرومیت از استخدام در سازمانهای دولتی و شرکتها و مؤسسات وابسته بدولت و شهرداریها و مؤسسات مأمور به خدمات عمومی و ادارات مجلسین و سازمانهای دیگر مملکتی.

۶- محرومیت از وکالت دادگستری و کارگشائی و تصدی دفاتر استاندارد رسمی و ازدواج و طلاق و دفتریاری.

۷- محرومیت از انتخاب شدن به سمت داور و کارشناسی در مراجع رسمی.

۸- محرومیت از انتخاب شدن به سمت قیم یا امین یا متولی یا ناظر به تصدی موقوفات عام.

۹- محرومیت از استعمال نشان و مدالهای دولتی و استفاده از امتیازات دولتی و عناوین افتخاری.

ماده ۱۶- مدت اقامت اجباری یا ممنوعیت از اقامت در محل معین کمتر از يك ماه و بیشتر از سه سال نخواهد بود.

ماده ۱۷- مدت کلیه حبسها از روزی شروع میشود که محکوم علیه بموجب حکم قطعی قابل اجراء محبوس شده باشد لیکن اگر محکوم علیه قبل از صدور حکم بعث اتهام یا اتهاماتی که در پرونده امر مطرح بوده بازداشت شده باشد بازداشت مزبور بجای حبس یا جزای نقدی مندرج در حکم احتساب میشود.

ماده ۱۸- ترتیب اجرای احکام جزائی و کیفیت زندانها بنحوی است که در قانون آئین دادرسی کیفری و سایر قوانین مقرر است و آئین نامه های لازم بنصوب وزارت دادگستری و وزارت کشور خواهد رسید.

ماده ۱۹- هر کس بعث ارتکاب جرم عمدی بموجب حکم قطعی به حبس جنائی محکوم شود یا مجازات اعدام او در نتیجه عفو به حبس جنائی تبدیل گردد تبعاً از کلیه حقوق اجتماعی محروم خواهد شد بعلاوه دادگاه میتواند مقرر دارد که محکوم علیه پس از اتمام کیفر حبس در مدتی که از سه سال تجاوز نکند از اقامت در نقطه یا نقاط معین ممنوع یا با اقامت در محل معین مجبور باشد.

مدتی که محکوم علیه بعثت عدم پرداخت جزای نقدی یا دیون خود پس از اجرای مجازات حبس بازداشت بوده جزء

مدت اقامت اجباری یا ممنوعیت از اقامت در محل معین احتساب نخواهد شد.

تبصره ۱- هر کس بعث ارتکاب یکی از جنحه های زیر یا بعث ارتکاب جنایت عمدی یا رعایت تخفیف به حبس جنحه ای محکوم گردد مدت پنجسال از تاریخ اتمام مجازات حبس از خدمت یا اشتغال در وزارتخانه ها یا شرکتها و مؤسسات دولتی و وابسته بدولت و سازمانهای مملکتی و سازمانهای مأمور به خدمت عمومی و همچنین اشتغال بامر وکالت در دعاوی و سردفتری و دفتریاری محروم خواهد بود و بعلاوه دادگاه میتواند مجرم را بمحرومیت از يك یا بعض دیگر از حقوق اجتماعی در مدتی که از پنجسال تجاوز نکند محکوم نماید.

جنحه های مذکور عبارتند از :

۱- کلیه جنحه های مضر بمصالح عمومی که در باب دوم قانون مجازات عمومی پیش بینی شده یا جنحه هایی که از این حیث مشابه آنها است و بموجب قوانین جداگانه تعیین گردیده است.

۲- سرقتهای جنحه ای.

۳- کلاهبرداری و یا جنحه ای که بموجب قانون در حکم کلاهبرداری است.

۴- خیانت در امانت یا جنحه ای که بموجب قانون در حکم خیانت در امانت است.

تبصره ۲- مقصود از سازمانهای مملکتی تشکیلات و مؤسسات غیر دولتی است که بموجب قوانین بوجود آمده و راجع بامور عمومی در سطح کشور یا استان یا شهرستان یا بخش یا روستا فعالیت مینمایند از قبیل شهرداریها و ادارات مجالس مقننه و انجمنهای استان و شهرستان و شهر و بهرداری و غیره.

تبصره ۳- هر يك از مستخدمان وزارتخانه ها یا مؤسسات دولتی یا وابسته بدولت یا سازمانهای مملکتی یا سازمانهای مأمور به خدمات عمومی که متهم بارتکاب جنایت عمدی یا یکی از جنحه های مذکور در تبصره ۱ این ماده بشود علیه او کیفر خواست صادر گردد از تاریخ اعلام کیفر خواست یا سازمان مربوط از شغل خود معنی میگردد.

جز در مورد اتهاماتی که بمناسبت شغل و وظیفه متهم بوده یا اتهام جنایتی که مجازات آن در قانون اعدام

۴- اگر مجازات اصل جرم حبس جنائی درجه ۲ باشد به حبس جنحه ای که از دو سال کمتر نباشد و در صورت وجود موجبات تخفیف دادگاه نمیتواند مجازات رایکمتر از ششماه تخفیف دهد.

مجازات شروع بجرمی که حداکثر مجازات برای مرتکب مقرر گردیده یا بدون حداقل و اکثر باشد نصف مجازات آن جرم خواهد بود.

۵- در صورتی که مجازات جرم توأم با جزای نقدی ثابت باشد دادگاه مرتکب شروع بجرم را به ثلث یا ربع جزای نقدی محکوم خواهد کرد. ولی حکم پرداخت جزای نقدی نسبی در صورتی داده میشود که در قانون تصریح شده باشد.

تبصره- در صورتیکه اعمال انجام یافته ارتباط مستقیم با ارتکاب جرم داشته باشد ولی بجهت مادی که مرتکب از آنها بی اطلاع بوده وقوع جرم غیرممکن باشد عمل در حکم شروع بجرم محسوب میشود.

ماده ۲۱- مجرد قصد ارتکاب جنایت و عملیات و اقداماتی که فقط مقدمه جرم بوده و ارتباط مستقیم با وقوع جرم نداشته باشد شروع بجرم نبوده و از این حیث قابل مجازات نیست.

ماده ۲۲- هرگاه کسی که شروع بجنایتی کرده بعیل خود آنرا ترك کند از جهت جنایت منظور مجازات نخواهد شد. لیکن اگر همان مقدار عملی را که بجا آورده است جرم باشد به مجازات آن محکوم میگردد.

ماده ۲۳- شروع بارتکاب جنحه در صورتی قابل مجازات است که در قانون تصریح شده باشد.

فصل پنجم - تکرار جرم

ماده ۲۴- هر کس بموجب حکم قطعی به حبس جنحه ای یا جنائی محکوم شده و از تاریخ قطعی حکم تا زمان اعاده حیثیت یا شمول مرور زمان مرتکب جنحه یا جنایت دیگری بشود مشمول مقررات تکرار جرم خواهد بود.

ماده ۲۵- در مورد تکرار جرم بطریق زیر رفتار میشود :

اگر مجرم دارای سابقه محکومیت جنائی یا جنحه باشد و مرتکب جرم دیگری شود به بیش از حداکثر

یا حبس ابد باشد متهم میتواند از تعلیق خود بدادگاه مرجع رسیدگی شکایت کند دادگاه در جلسه اداری و فوق العاده بموضوع رسیدگی کرده و در صورتیکه ادامه خدمت متهم را منافی بمصالح اجتماعی یا سازمان متبوع متهم تشخیص ندهد حکم بر رفع تعلیق متهم خواهد داد. رأی دادگاه در این مورد قطعی است بهر حال در صورتیکه متهم بموجب حکم قطعی برائت حاصل کند ایام تعلیق جزء خدمت او محسوب و حقوق یا مقرری مدتی را که بعثت تعلیق نگرفته دریافت خواهد کرد.

تبصره ۴- در تمام موارد فوق دادسراها مکلفند حسب مورد صدور کیفر خواست یا تصمیم دادگاه مبنی بر رفع تعلیق مستخدم را بوزارتخانه ها یا خدمت متبوع او اطلاع دهند.

تبصره ۵- کسانی که بموجب حکم قطعی دادگاه علاوه بر مجازات اصلی از اقامت در نقطه یا نقاط معین ممنوع و یا به اقامت در نقطه معین مجبور هستند و همچنین کسانی که بمحرومیت از بعض یا تمام حقوق اجتماعی تبعاً یا مستقلاً بطور تکمیلی محکوم میشوند در صورتیکه حین اجرای حکم یا آثار تبعی آن از خود حسن اخلاق نشان دهند بنا به پیشنهاد دادستان مجری حکم دادگاه صادر کننده حکم میتواند مدت ممنوعیت از اقامت یا اجبار به اقامت یا محرومیت از بعض یا تمام حقوق اجتماعی را تقلیل داده و یا تمام یا قسمتی از مجازات ها و اقدامات تأمینی مزبور را موقوف الاجراء نماید. حکم دادگاه در این مورد قطعی است.

فصل چهارم - شروع بجرم

ماده ۲۰- هر کس قصد ارتکاب جنایتی کرده و شروع به اجرای آن نماید ولی بواسطه موانع خارجی که اراده فاعل در آنها مدخلیت نداشته قصدش معلق یا بی اثر بماند و جنایت منظور واقع نشود بترتیب زیر محکوم خواهد شد :

۱- اگر مجازات اصل جرم اعدام باشد به حبس جنائی درجه يك که از ده سال کمتر نباشد.

۲- اگر مجازات اصل جرم حبس دائم باشد به حبس جنائی درجه يك که از پنجسال کمتر نباشد.

۳- اگر مجازات اصل جرم حبس جنائی درجه ۱ باشد به حبس جنائی درجه ۲ که از سه سال کمتر نباشد.

فصل ششم - شرکاء و معاونین مجرم

ماده ۲۷ - هر کس با علم و اطلاع با شخص یا اشخاص دیگر در انجام عملیات اجرائی تشکیل دهنده جرمی مشارکت و همکاری کند شریک در جرم شناخته میشود و مجازات او مجازات فاعل مستقل آن جرم است.

در مورد جرائم غیر عمدی که ناشی از خطای دوفقر یا بیشتر باشد مجازات هریک از آنان نیز مجازات فاعل مستقل خواهد بود.

اگر تأثیر مداخله شریکی در حصول جرم ضعیف باشد دادگاه مجازات او را متناسب تأثیر عمل او تخفیف میدهد.

ماده ۲۸ - اشخاص زیر معاون مجرم محسوب میشوند:

۱ - هر کس بر اثر تحریک یا ترغیب یا تهدید یا تطمیع کسی را مصمم بارتکاب جرم نماید و یا بوسیله دسیسه و فریب و نیزنگ موجب وقوع جرم شود.

۲ - هر کس با علم و اطلاع وسائل ارتکاب جرم را تهیه کند و یا طریق ارتکاب آنرا با علم بقصد مرتکب ارائه دهد.

۳ - هر کس عالماً عامداً وقوع جرم را تسهیل کند.

مجازات معاونت در جرم یا جنایت مجازات مباشرت در ارتکاب آن است ولی دادگاه میتواند نظر باوضاع و احوال و میزان تأثیر عمل معاون مجازات را تخفیف دهد.

تبصره - برای تحقق معاونت در جرم وجود وحدت قصد و تقدم یا اقتران زمانی بین عمل معاون و مباشر جرم شرط است.

ماده ۲۹ - در صورتیکه فاعل جرم بجهتی از جهات قانونی قابل تعقیب و مجازات نبوده و یا تعقیب و یا اجرای حکم مجازات او بجهتی از جهات قانونی موقوف گردد تأثیری در حق معاون مجرم نخواهد داشت.

ماده ۳۰ - مجازات شخص یا اشخاصی که اداره یا سردستگی دو یا چند نفر را در ارتکاب جرم بعهده داشته باشند اعم از اینکه عمل آنان شرکت در جرم

مجازات جرم جدید محکوم میگردد بدون آنکه از یک برابر و نیم حداکثر مذکور تجاوز کند در صورت وجود کیفیات مخففه دادگاه نمیتواند مجازات مرتکب را کمتر از یک برابر و نیم حداقل مجازات جرم جدید تعیین کند. در صورتیکه جرم جدید نظیر یکی از جرائم سابق مجرم اعم از شروع و مباشرت و شرکت و معاونت در جرم باشد مجازات او بیش از حداکثر مجازات جرم جدید خواهد بود بدون آنکه ازدو برابر حداکثر مذکور تجاوز کند و در این مورد دادگاه نمیتواند با رعایت کیفیات مخففه مرتکب را بکمتر از دو برابر حداقل مجازات جرم جدید محکوم نماید مگر آنکه دوبرابر حداقل بیش از حداکثر مجازات باشد که در این صورت بحد اکثر محکوم خواهد شد.

تبصره ۱ - جرائم سرقت، کلاهبرداری، خیانت در امانت، اختلاس، تدلیس، ارتشاء و جرائم دیگری که قانوناً در حکم جرائم مذکور شناخته شده باشند از حیث تکرار جرم نظیر هم محسوب است.

تبصره ۲ - در مورد این ماده دادگاه مکلف است با توجه بتعداد سوابق محکومیت قطعی متهم مجازات را با خصوصیات شخصی او از قبیل رفتار اجتماعی یا تمایل با عادت او بارتکاب بزه منطبق سازد.

تبصره ۳ - در صورتیکه مجازات جرم جدید اعدام یا حبس ابد باشد دادگاه میتواند در صورت وجود کیفیات مخففه مجازات را یکدرجه تخفیف دهد و در مورد بکه مجازات جرم جدید فاقد حداقل و اکثر باشد دادگاه با وجود کیفیات مخففه میتواند یک ربع از اصل مجازات حبس را تخفیف دهد.

تبصره ۴ - هرگاه حین صدور حکم محکومینهای سابق مجرم معلوم نبوده و بعداً معلوم شود دادستان مراتب را بدادگاه صادر کننده حکم اعلام میکند و در اینصورت اگر دادگاه محکومینهای سابق را محرز دانست مکلف است حکم خود را طبق مقررات فوق تصحیح نماید.

ماده ۳۱ - احکام تکرار جرم درباره اشخاصی که بعثت ارتکاب جرم سیاسی محکوم شده اند جاری نخواهد شد.

۵ - در صورتیکه چند مجازات حبس مضافاً با اجرای نقدی توأم باشد مجازات حبس بیشتر علاوه جزای نقدی که مبلغ آن زیادتیر است اجرا خواهد شد.

۶ - جزایهای تبعی و همچنین اقدامات تأمینی که قانوناً برای هریک از جرائم مورد حکم مقرر شده در هر صورت اجرا خواهد شد مگر در مورد اقدامات تأمینی و تربیتی مشابه که در اینصورت اشد آن اجرا میشود.

۷ - در موارد تعدد جرم اگر متهم دو یا سه جرم مرتکب شده باشد در هر مورد که مجازات فاقد حداقل و اکثر باشد دادگاه تا یک ربع مجازات مقرر قانونی را بمجازات اصلی اضافه میکند و اگر جرائم ارتكابی بیش از سه فقره باشد باصل مجازات تا نصف اضافه میشود.

۸ - در صورت وجود کیفیات مخففه در مورد تعدد جرم بطریق زیر تعیین مجازات خواهد شد:

۱ - در مورد کسانی که تاسه جرم مشمول مقررات تعدد مرتکب شده اند دادگاه میتواند مجازات را تا حداقل مجازات اصلی و اگر مجازات فاقد حداقل و اکثر باشد مجازات اصلی را تا نصف تقلیل دهد. در هر صورت مجازات را نمیتوان کمتر از ۶۱ روز حبس جنحه ای تعیین کرد.

۲ - در مورد کسانی که بیش از سه جرم مشمول مقررات تعدد جرم مرتکب شده اند دادگاه میتواند مجازات را تا یک برابر و نیم حداقل مجازات اصل جرم تخفیف دهد و اگر مجازات فاقد حداقل و اکثر باشد میتواند ۱/۳ آنرا تخفیف دهد بدون اینکه در هیچ مورد از ۶۱ روز حبس جنحه ای کمتر باشد.

۳ - مقررات مربوط به تکرار و تعدد جرم درباره اطفال بزهکار رعایت نمیشود.

فصل هشتم. حدود مسئولیت جزائی

ماده ۳۳ - نسبت بجرائم اطفال، قانون تشکیل دادگاه اطفال بزهکار اجرا میشود و در نقاطیکه کانون اصلاح و تربیت تشکیل نشده است دادگاه اطفال بزهکار بترتیب زیر عمل خواهد نمود:

۱ - در مورد اطفالیکه سن آنان بیش از ۶ سال و تا ۱۲ سال تمام است در صورتیکه مرتکب جرمی شوند باولیا یا سرپرست آنان با اخذ تعهد بتأدیب و تربیت و مواظبت در حسن اخلاق تسلیم میشوند و در مواردی که

یا معاونت باشد حداکثر مجازات آن جرم خواهد بود مگر اینکه در قانون مجازات خاصی تعیین شده باشد.

فصل هفتم - تعدد جرم

ماده ۳۱ - هرگاه فعل واحد دارای عناوین متعدد جرم باشد مجازات جرمی داده میشود که جزای آن اشد است.

ماده ۳۲ - الف - در مورد تعدد جرم هرگاه جرائم ارتكابی از سه جرم بیشتر نباشد دادگاه مکلف است برای هر یک از آن جرائم حداکثر مجازات مقرر را مورد حکم قرار دهد و هرگاه جرائم ارتكابی بیش از سه جرم باشد دادگاه مجازات هریک از جرائم را بیش از حداکثر مجازات مقرر قانونی معین نمیکند بدون اینکه از حداکثر باضافه نصف آن تجاوز نماید. در هریک از موارد فوق فقط مجازات اشد قابل اجرا است و اگر مجازات اشد یکی از علل قانونی تقلیل یا تبدیل یافته یا غیر قابل اجرا شود مجازات اشد بعدی اجرا میگردد در صورتیکه مجموع جرائم ارتكابی در قانون عنوان جرم خاصی داشته باشد مقررات تعدد جرم رعایت نخواهد شد و مرتکب بمجازات مقرر در قانون محکوم میگردد.

ب - هرگاه پس از صدور حکم معلوم گردد که محکوم علیه محکومینهای قطعی دیگری که مشمول مقررات تعدد جرم بوده و در میزان مجازات قابل اجرا مؤثر است داشته باشد دادستان مکلف است رأساً یا بوسیله دادستان دادگاهی که بالاتر است و در صورت تساوی درجه از دادستان دادگاه صادر کننده حکم اشد درخواست نماید که با توجه بمحکومینهای مختلف محکوم علیه حکم صادر را با رعایت مقررات مربوط به تعدد جرم تصحیح نماید. در صورت تساوی درجه دادگاه و میزان مجازات آنها تصحیح دادنامه در صلاحیت دادگاهی است که آخرین حکم را صادر کرده است مگر اینکه در قانون ترتیب دیگری مقرر شده باشد.

ج - جرائمی که حداکثر مجازات آنها مؤثر در تکرار جرم نیست در تعدد جرم موجب افزایش یا تشدید مجازات نخواهد شد.

د - مقررات تعدد جرم در امور خلافی جاری نیست و فقط مجازاتهای خلافی با هم و همچنین با مجازاتهای جنائی و جنحه ای جمع میشوند.

طفل فاقد ولی یا سرپرست است و یا دادگاه سپردن طفل را بر سرپرست یا ولی او مناسب تشخیص ندهد و یا بآنان دسترسی نباشد دادگاه مقرر خواهد داشت که دادستان طفل بزهکار را یکی از مؤسسات یا بنگاههای عمومی یا خصوصی که معدود مناسب برای نگهداری و تربیت طفل است برای مدتی از یکماه تا ششماه بپردازد و یا اقدام و نظارت در حسن تربیت طفل را برای مدت مذکور شخصی که مصلحت بداند واگذار کند. هرگاه سرپرست یا ولی طفل که بساو دسترسی نبوده مراجعه نماید دادگاه در صورت احراز صلاحیت وی طفل را باالزام بتأدیب بساو خواهد سپرد.

۲- نسبت باطفال بزهکار که بیش از ۱۲ و تا ۱۸ سال تمام دارند دادگاه یکی از تصمیمات زیر را اتخاذ خواهد نمود:

الف - تسلیم باولیا یا سرپرست با اخذ تعهد بتأدیب و تربیت و مواظبت در حسن اخلاق طفل.

ب - سرزنش و نصیحت بوسیله قاضی دادگاه.

ج - حبس در دارالتأدیب از سه ماه تا یکسال.

د - حبس در دارالتأدیب از ششماه تا پنجسال در صورتی که طفل بیش از ۱۵ سال تمام داشته و جرم از درجه جنایت باشد و دو تا هشت سال حبس در دارالتأدیب اگر مجازات آن جنایت اعدام یا حبس دائم باشد و در اینمورد مدت حبس در دارالتأدیب کمتر از دو سال نخواهد بود.

تبصره ۱ - مفاد بند «د» در نقایض هم که کانون اصلاح و تربیت اطفال بزهکار وجود دارد از لحاظ مدت مجری خواهد بود.

تبصره ۲ - دادگاه صادر کننده حکم حسب گزارشهایی که از وضع طفل و رفتار او در دارالتأدیب میرسد میتواند در تصمیمات قطعی سابق یکبار تجدید نظر نماید باین ترتیب که مدتهای محکومیت را یکربع تخفیف دهد و یا حبس در دارالتأدیب را بتصمیم مبنی بر تسلیم طفل به ولی یا سرپرست قانونی تبدیل نماید و این تصمیم در صورتی اتخاذ میشود که طفل حداقل یکثالث از مدت محکومیت را در دارالتأدیب گذرانده باشد. تصمیم دادگاه در اینمورد قطعی است.

تبصره ۳ - در جریان تحقیقات مقدماتی دادگاه متهمین بین ۶ تا ۱۲ سال تمام را به ولی یا سرپرست میسپارد با قید التزام باینکه هر وقت حضور طفل لازم باشد او را معرفی کند والا وجه التزام بدستور دادگاه وصول خواهد شد. در مورد متهمین بین ۱۲ تا ۱۸ سال تمام بتشخیص دادگاه یا بترتیب فوق اقدام و یا از متهم تأمین کفیل اخذ میشود. هرگاه جرم از درجه جنایت باشد دادگاه میتواند متهم را با صدور قرار بازداشت موقت در دارالتأدیب توقیف نماید.

ماده ۳۴ - در هر مورد که سن متهم یا مجنی علیه در تصمیمات و آراء مراجع جزائی مؤثر باشد هرگاه سن واقعی معلوم نباشد مرجع قضائی با کسب نظر کارشناس قدر متیقن سن را تعیین خواهد کرد.

در صورتیکه نسبت به تشخیص سن متهم بین دادرسا و دادگاه اطفال یا قائم مقام آن اختلافی که مؤثر در صلاحیت آنها باشد حاصل شود دادرسا از نظر دادگاه تبعیت خواهد کرد و اگر این اختلاف بین دادگاه جنحه و دادگاه اطفال باشد رفع اختلاف در دادگاه استان محل بعمل میآید.

ماده ۳۵ - در کلیه مواردی که جرم در حوزه دادگاه بخش مستقل واقع شده یا طفل در آنجا دستگیر شده دادرس دادگاه تحقیقات مقدماتی را انجام داده و حسب مورد طبق مقررات ماده ۳۳ این قانون یا ماده ۱۹ قانون تشکیل دادگاه اطفال بزهکار تأمین مقتضی اخذ و سپس پرونده را بدادگاه اطفال یا دادگاه جنحه صلاحیتدار ارسال میدارد. مگر اینکه دادگاه بخش اجازه رسیدگی بامور جنحه را داشته و در حوزه شهرستان کانون اصلاح و تربیت تأسیس نشده باشد که در اینصورت رسیدگی بانتهامات اطفال در همان دادگاه بعمل خواهد آمد.

ماده ۳۶ - الف - هرگاه محرز شود مرتکب جرم حین ارتکاب بعقل مادرزادی یا عارضی فاقد شعور بوده یا باختلال تام قوه تمیز یا اراده دچار باشد محرم محسوب نخواهد شد و در صورتیکه تشخیص شود چنین کسی حالت خطرناک دارد بدستور دادستان تارفع حالت مذکور در محل مناسبی نگهداری خواهد شد و آزادی او بدستور دادستان امکان پذیر است. شخص نگهداری

شده یا کسالتش میتواند بدادگاهی که صلاحیت رسیدگی باصل جرم را دارد از دستور دادستان شکایت کنند در اینصورت دادگاه در جلسه اداری با حضور شاکی و دادستان و یا نماینده او بموضوع با جلب نظر متخصص رسیدگی کرده حکم مقتضی در مورد آزادی شخص نگهداری شده یا تأیید دستور دادستان صادر میکند. این رأی قطعی است ولی شخص نگهداری شده یا کسالتش هر ششماه یکبار حق شکایت از دستور دادستان را دارند.

ب - هرگاه مرتکب جرم در حال ارتکاب باختلال نسبی شعور یا قوه تمیز یا اراده دچار باشد بعدی که در ارتکاب جرم مؤثر واقع گردد مجازات بترتیب زیر تعیین میشود:

۱- در مورد جنایت مجازات مرتکب حسب مورد یک یا دو درجه تخفیف داده میشود بدون اینکه از حداقل حبس جنحه ای کمتر شود.

۲- در مورد جنحه مجازات مرتکب حداقل حبس جنحه ای است و یا بجای آن تغییر خواهد شد.

تبصره - مقررات دوماهه ۲۵ و ۳۲ این قانون راجع بصدور حکم بر محکومیت متهم بعد اکثر مجازات و یا بیش از آن درباره اشخاص مشمول بند ب قابل اجرا نمیباشد و در صورت تکرار جرم مرتکب فقط باصل مجازات جرم ارتکابی محکوم میگردد و در مورد تعدد جرم مرتکب باصل مجازات هر یک از جرائم ارتکابی محکوم و یا مجازاتهای او یک درجه تخفیف داده میشود بدون اینکه از حداقل مجازات جنحه ای کمتر شود. در مورد مجازات اعدام یک درجه تخفیف الزامی است سایر مقررات دو ماده مذکور در مورد اشخاص مشمول بند «ب» نیز لازم الرعایه میباشند.

ماده ۳۷ - مستی حاصل بر اثر استعمال اختیاری مواد الکلی و مخدر یا نظائر آنها بطور کلی رافع مسئولیت جزائی نیست و اگر ثابت شود استعمال مواد مذکور بمنظور ارتکاب جرم بوده مرتکب بعد اکثر مجازات محکوم میگردد.

تبصره - هرگاه استعمال مواد مذکور بمنظور ارتکاب جرم نبوده و موجب اختلال تام یا نسبی شعور یا قوه تمیز یا اراده مرتکب در حین ارتکاب جرم شده

باشد دادگاه حسب مورد و اقتضای اوضاع و احوال میتواند مجازات را در مورد اختلال تام تادو درجه و در مورد اختلال نسبی یک درجه تخفیف دهد بدون اینکه از حداقل مجازات جنحه ای کمتر باشد مگر اینکه در قانون ترتیب دیگری مقرر شده باشد.

ماده ۳۸ - کسی که بر اثر اجبار یا تهدیدی که عبادتاً قابل تحمل نباشد بمبادرت به استعمال مواد مذکور در ماده قبل کرده یا او را برخلاف میل خود تحت تأثیر آنها قرارداده باشد بنحوی که هنگام ارتکاب جرم حالت اشخاص مشمول بندهای الف یا ب ماده ۳۶ را پیدا کند حسب مورد طبق بندهای مذکور با او رفتار خواهد شد.

تبصره - شخصی که بر اثر اشتباه در خاصیت یا نوع مواد مذکور در ماده ۳۷ مبادرت به استعمال آنها نموده باشد مشمول مقررات مندرج در این ماده میباشد.

ماده ۳۹ - هرگاه کسی بر اثر اجبار مادی یا معنوی که عادتاً قابل تحمل نباشد مرتکب جرمی گردد مجازات نخواهد شد در این مورد اجبار کننده بمجازات آن جرم محکوم میگردد.

ماده ۴۰ - هرکس هنگام بروز خطر شدید از قبیل سیل و طوفان بمنظور حفظ جان یا مال خود یا دیگری مرتکب جرمی شود مجازات نخواهد شد مشروط بر اینکه خطر را عمداً ایجاد نکرده و عمل ارتکابی نیز باخطر موجود متناسب بوده و برای رفع آن ضرورت داشته باشد.

تبصره - کسانی که حسب وظیفه یا قانون مکلف بمقابله با خطر هستند مشمول مقررات این ماده نیستند مگر در موارد جرائم نسبت باموال در صورتیکه ارتکاب آن جرائم ملازمه با انجام وظایف آنان داشته باشد.

ماده ۴۱ - اعمالی که برای آنها مجازات مقرر شده است در موارد زیر جرم محسوب نمیشود:

۱- در صورتیکه ارتکاب عمل بامر آمر قانونی باشد.

۲- در صورتیکه ارتکاب عمل برای اجرای قانون لازم باشد.

تبصره - هرگاه بامر غیر قانونی یکی از مقامات رسمی جرمی واقع شود آمر و مأمور بمجازات مباشر

جرم محکوم میشود ولی در مورد مأه و ریکه امر آمر را به علت اشتباه قابل قبولی تصور اینکه قانونی است اجراء کرده باشد مجازات يك تا دو درجه تخفیف داده خواهد شد.

ماده ۴۲ - اعمال زیر جرم محسوب نمیشود :
۱- اقدامات والدین و اولیاء قانونی و سرپرستان صغار و مجبورین که بمنظور تأدیب یا حفاظت آنان انجام شود مشروط باینکه در حدود متعارف تأدیب و محافظت باشد.

۲- هر نوع عمل جراحی یا طبی که ضرورت داشته و با رضایت شخص یا اولیاء یا سرپرستان یا نمایندگان قانونی آنها و رعایت موازین فنی و علمی انجام شود. اخذ رضایت در موارد فوری ضروری نخواهد بود.

۳- هر نوع عمل جراحی یا طبی که بشرط رضایت صاحبان حق و با رعایت نظاماتیکه از طرف دولت تصویب و اعلاء میشود انجام گیرد.

۴- حوادث ناشی از عملیات ورزشی مشروط بر اینکه سبب آن حوادث نقض مقررات مربوط بآن ورزش نباشد.

ماده ۴۳ - در کس در مقام دفاع از نفس و یا عرض و یا ناموس و یا مال خود یا دیگری و یا آزادی تن خود یا دیگری در برابر هر گونه تجاوز فعلی و یا خطر قریب الوقوع عملی انجام دهد که جرم باشد در صورت اجتماع شرایط زیر قابل تعقیب و مجازات نخواهد بود :

۱- دفاع با تجاوز و خط متناسب باشد.
۲- توسل بقوای دولتی بدون فوت وقت عملاً ممکن نباشد و یا مداخله قوای مزبور در دفع تجاوز و خطر مؤثر واقع نشود.
۳- تجاوز و خطر ناشی از تحریک خود شخص نباشد.

تبصره - وقتی دفاع از نفس و یا ناموس و یا عرض و یا مال و یا آزادی تن دیگری جائز است که او ناتوان از دفاع بوده و نقضای کمک کند و یا در وضعی باشد که امکان استمداد نداشته باشد.

ماده ۴۴ - مقاومت با قوای تأمین و انتظامی در مواقعی که مشغول انجام وظیفه خود باشند دفاع محسوب نمیشود ولی هرگاه قوای مزبور از حدود وظیفه خود خارج شوند و حسب ادله و قرائن موجود خوف آن باشد که عملیات آنان موجب قتل یا جرح یا تعرض به عرض یا ناموس گردد در این صورت دفاع جائز است.

فصل نهم - تخفیف مجازات و سقوط تعقیب
ماده ۴۵ - در مورد جنحه و جنایت دادگاه در صورت احراز کیفیات مخفیه میتواند مجازات را کمتر از میزانی که بموجب قانون باید حکم دهد بشرح ماده ۴۶ معین کند.

کیفیات مخفیه که ممکن است موجب تخفیف مجازات بشود علل وجهاتی است از قبیل :
۱- گذشت شاکي یا مدعی خصوصی.

۲- اظهارات و راهنماییهای متهم که در شناختن شرکاء و معاونان جرم و یا کشف اشیائی که از جرم تحصیل شده مؤثر باشد.

۳- اوضاع و احوال خاصی که متهم تحت تأثیر آنها مرتکب جرم شده است از قبیل رفتار و گفتار تحریک آمیز مجنی علیه یا وجود انگیزه شرافتمندانه در ارتکاب جرم.

۴- اعلام متهم قبل از تعقیب و یا اقرار او در مرحله تحقیق که مؤثر در کشف جرم باشد.

۵- وضع خاص شخص و یا حسن سابقه متهم.
۶- اقدامات یا کوشش متهم بمنظور تخفیف اثرات جرم و جبران زیان ناشی از آن.

تبصره ۱ - دادگاه مکلف است جهات و دلائل تخفیف مجازات را در احکام صریحاً قید کند.

تبصره ۲ - در مواردی که نظیر کیفیات مخفیه مذکور در این ماده در مواد خاصی پیش بینی شده باشد دادگاه نمیتواند بموجب همان کیفیت دوباره مجازات متهم را تخفیف دهد.

ماده ۴۶ - دادگاه میتواند در صورت وجود کیفیات مخفیه مجازاتهای جنحه و جنایت را بطریق زیر تخفیف دهد مگر اینکه در قانون خلاف آن مقرر شده باشد :

۱- اعدام به حبس دائم یا حبس جنائی درجه ۱.

ساقط می شود مگر اینکه متضرر از جرم تحت سلطه قانونی متهم بوده و یا بعللی که خارج از اختیار او بوده قادر بشکایت نباشد که در چنین موردی از تاریخ رفع سلطه قانونی و علل مذکور ششماه مهلت شکایت خواهد داشت مگر اینکه جرم مشمول مرور زمان شده باشد.

هرگاه متضرر از جرم قبل از انقضاء مدت مذکور فوت کند و دلیلی بر انصراف صریح یا ضمنی او از شکایت موجود نباشد تعقیب متهم از طرف يك یا کلیه وراث قانونی در صورتی بعمل میآید که ششماه از تاریخ فوت نگذشته باشد.

ماده ۴۹ - مرور زمان تعقیب جرم را موقوف میکند و مدت آن از قرار زیر است :

۱- پانزده سال برای جرمی که مجازات آن اعدام یا حبس دائم است.

۲- ده سال برای سایر جنایات.

۳- پنج سال برای جنحههایی که حداکثر مجازات آنها سه سال حبس جنحه ای است.

۴- سه سال برای سایر جنحه ها.

۵- یکسال برای خلاف.

برای تعیین مرور زمان اصل مجازات جرم بدون رعایت کیفیات مخفیه یا مشدده مناط اعتبار است.

ماده ۵۰ - ابتدای مرور زمان تاریخ وقوع جرم و در مورد جرم مستمر تاریخی است که استمرار قطع شده است.

در مواردی که قانوناً تعقیب جزائی موکول با اجازه مراجع معین یا منوط بر رسیدگی و تعیین تکلیف موضوع خاص در مرجع صالح دیگری است مرور زمان متوقف میگردد و مدتی که تعقیب جزائی بعلل مذکور معلق میماند جزء مدت مرور زمان محسوب نمیشود.

ماده ۵۱ - جریان مرور زمان بوسیله هر اقدام تحقیقی یا تعقیبی که توسط مقام صلاحیتدار بعمل آمده باشد اگر چه هنوز مرتکب معلوم نباشد قطع میگردد مدت قبلی مرور زمانهایی که قطع شده بحساب آورده نمیشود.

ماده ۵۲ - مرور زمان اجرای احکام قطعی را موقوف میکند و مدت آن بقرار زیر است :

۱- بیست سال برای حکم اعدام و حبس دائم.

۲- حبس دائم به حبس جنائی درجه ۱ یا درجه ۲.
۳- حبس جنائی درجه ۱ به حبس جنائی درجه ۲ که بیش از سه سال نباشد یا حبس جنحه ای که کمتر از دو سال نباشد.

۴- حبس جنائی درجه ۲ به حبس جنحه ای که بیش از دو سال و کمتر از ششماه نباشد.

۵- حبس جنحه ای تا حداقل حبس مزبور یا تا حداقل جزای نقدی.

تبصره ۱۵ - در مورد جزایهای نقدی نسبی کیفیات مشدده و مخفیه قابل اعمال نیست ولی در مورد جزای نقدی ثابت دادگاه میتواند در صورت وجود کیفیات مخفیه جزای نقدی را اعم از اینکه توأم با حبس باشد یا نباشد تا نصف حداقل مقرر برای آن جرم و در صورتیکه بدون حداقل و حداکثر باشد تا نصف تخفیف دهد.

تبصره ۲۵ - در صورتیکه مرتکب قبلاً با استفاده از کیفیات مخفیه جزای نقدی محکوم شده باشد دادگاه نمیتواند مجدداً با رعایت تخفیف مجازات حبس او را بجزای نقدی تبدیل نماید مگر این که جرم ارتكابی قبلی غیر عمدی باشد.

ماده ۴۷ - در جرائمی که با گذشت متضرر از جرم تعقیب کیفری یا اجرای مجازات موقوف گردد گذشت باید منجز باشد. گذشت مشروط و معلق قابل ترتیب اثر نیست. عدول از گذشت نیز مسموع نخواهد بود.

هرگاه متضرر از جرم متعدد باشند تعقیب جزائی با شکایت هر يك از آنان شروع میشود ولی موقوفی تعقیب و مجازات موکول بگذشت تمام شاکیان است.

تبصره ۱۸ - تأثیر گذشت قیم اتفاقی منوط به موافقت دادستان خواهد بود.

تبصره ۲۵ - حق گذشت بوراث قانونی متضرر از جرم منتقل میشود و در صورت گذشت همگی آنان تعقیب و اجرای مجازات موقوف میگردد.

ماده ۴۸ - در مواردیکه تعقیب جزائی موکول بشکایت متضرر از جرم است هرگاه تا ششماه از تاریخ اطلاع از وقوع جرم شکایت نکند حق تعقیب جزائی

۲- پانزده سال برای حبس جنائی درجه یک و دو .
۳- ده سال برای احکام حبس جنحه ای که مدت آن بیش از یک سال باشد .

۴- پنج سال برای سایر احکام جنحه ای .

۵- دو سال برای احکام خلافی .

۶- پنج سال در مورد مجازاتها و اقدامات تأمینی که مستقلاً مورد حکم قرار میگیرند هرگاه اقدام تأمینی ضمن حکم مجازات مقرر شده باشد تابع مرور زمان مجازات خواهد بود .

۷- سه سال در مورد حبس در دارالتأدیب و حبس در زندان کنون اصلاح و تربیت . مرور زمان سایر اقدامات تأمینی مربوط باطفال نیز سه سال است مشروط باینکه سن محکوم علیه به ۱۸ سال تمام نرسیده باشد .

ماده ۵۳- مبداء مرور زمان اجرای مجازات تاریخ قطعی شدن حکم است و اگر اجرای مجازات شروع شده باشد مبداء مرور زمان از روزی شروع میشود که ادامه اجراء در نتیجه عمل محکوم علیه قطع شده باشد اگر اجراء تمام باقیه مجازات موکول بگذشتن مدت یا رفع مانعی باشد مدت مرور زمان از روزی شروع خواهد گردید که مدت آن منقضی یا آن مانع رفع شده باشد . در موردی که اجراء مجازات بیش از یک نوبت قطع شود مدت مرور زمان از تاریخ آخرین انقطاع آغاز خواهد شد . در خصوص جزای نقدی تقسیط شده مرور زمان از تاریخ سررسید هر یک از اقساط پرداخت نشده و در مورد آزادی مشروط و مرور زمان اجرای باقیمانده مجازات از تاریخ صدور حکم بازگشت محکوم به زندان شروع میشود .

ماده ۵۴- محکومین به حبس های جنائی در جرائم غیر سیاسی در داخل یا خارج زندان بکار گمارده میشوند . بکار گماردن محکومین به حبس های جنحه ای بتقاضای آنان یا بنظر دادگاه است که ضمن حکم مجازات و یا بموجب تصمیم بعدی مقرر خواهد شد . قسمتی از درآمد کار زندانیان بخود و اشخاص تحت تکفلشان پرداخت خواهد شد و بقیه برای آنان پس انداز میگردد . چگونگی تقسیم عوائد مذکور و نوع کیفیت کاریکه زندانیان ارجاع میگردد و تشکیلات و انواع زندانها و مؤسسات صنعتی و کشاورزی وابسته زندانها طبق آئین نامه ای خواهد بود

که به تصویب وزارتخانه های دادگستری و کشور خواهد رسید و تا وضع آئین نامه مزبور مقررات فعلی اجراء میشود .

فصل دهم - عفو و اعاده حیثیت

مبحث اول - عفو عمومی

ماده ۵۵- عفو عمومی که بموجب قانون مخصوص اعطاء میشود تعقیب و دادرسی را موقوف و در صورت صدور حکم محکومیت اجرای مجازات را متوقف و آثار محکومیت را زایل میکند .

در مواردی که قسمتی از مجازات بموجب قانون بخشوده شود آثار کیفری باقی خواهد ماند مگر اینکه ترتیب دیگری مقرر شده باشد .

مبحث دوم - عفو خصوصی

ماده ۵۶- در مورد جرائم سیاسی تمام یا قسمتی از مجازات و در سایر جرائم قسمتی از مجازات محکومین بحکم قطعی بترتیب زیر ممکن است مورد عفو ملوکانه قرار گیرد :

۱- مجازات اعدام به حبس ابد یا ۱۵ سال حبس جنائی درجه ۱ تبدیل می شود .

۲- مجازات حبس ابد تا ۱۰ سال حبس جنائی درجه ۱ تبدیل می شود .

۳- مجازات حبس جنائی درجه ۱ تا حداقل مجازات جنائی درجه ۲ تبدیل میشود .

۴- مجازات حبس جنائی درجه ۲ تا شش ماه حبس جنحه ای تبدیل میشود .

۵- سایر مجازاتها تا حداقل حبس جنحه ای یا جزای نقدی تبدیل میشود .

۶- جزای نقدی اعم از اینکه تنها یا توأم با مجازات دیگر باشد تا حداقل جزای نقدی جنحه ای تبدیل میشود .

تقاضای عفو از طرف وزیر دادگستری پیشنهاد و بوسیله نخست وزیر بعرض ملوکانه میرسد .

تبصره - در جرائم سیاسی عفو ملوکانه ممکن است شامل مجازات تبعی و تکمیلی هم باشد ولی در سایر جرائم فقط مجازات اصلی مورد عفو قرار میگیرد .

مبحث سوم - اعاده حیثیت

ماده ۵۷- در مورد جرائم عمدی کسانی که به حبس جنحه ای محکوم میشوند ظرف پنج سال و کسانی که به حبس جنائی محکوم میشوند ظرف ده سال از تاریخ اتمام مجازات مذکور یا شمول مرور زمان در صورتیکه محکومیت بجنایت و جنحه مؤثر جدیدی نداشته باشد باعاده حیثیت تسایل میشوند و آثار تبعی محکومیت آنان زایل میگردد . مگر اینکه بموجب قانون ترتیب دیگری مقرر شده باشد .

در مورد عفو اگر محکوم علیه بلافاصله آزاد شود تاریخ اتمام مجازات همان تاریخ عفو است و الا خاتمه اجرای بقیه مجازات خواهد بود .

تبصره ۱- در مورد جزایهای تکمیلی یا اقدامات تأمینی مندرج در حکم اعاده حیثیت و رفع محرومیت موکول به خاتمه اجرای آنها یا شمول مرور زمان است ولی اعاده حیثیت در سایر موارد شرح مذکور در ماده فوق خواهد بود .

تبصره ۲- در مورد جرائم قابل گذشت در صورتیکه پس از صدور حکم قطعی با گذشت شاکسی یا مدعی خصوصی اجرای مجازات موقوف شود محکوم علیه باعاده حیثیت نائل میگردد .

ماده ۵۸- در مورد جرائم سیاسی کسانی که بمجازات جنحه ای محکوم میشوند ظرف یک سال و کسانی که به مجازات جنائی محکوم میشوند ظرف پنج سال از تاریخ اتمام مجازات حبس یا شمول مرور زمان در صورتیکه محکومیت بجنایت و جنحه مؤثر جدیدی نداشته باشد باعاده حیثیت نائل میگردد مگر اینکه در قانون ترتیب دیگری مقرر شده باشد .

ماده ۵۹- مواد ۱ تا ۵۹ قانون مجازات عمومی و ماده ۱۵ از مواد اضافه شده بقانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۳۷ و آن قسمت از مقررات و مواد قانون آئین دادرسی کیفری و مقررات قوانین دیگر که مغایر با این قانون باشد ملغی است .

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر سید محمد رضا تنکابنی رئیس - ماده اول قرائت میشود .

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۱- قانون مجازات راجع است بتعیین انواع جرائم و مجازاتها و اقدامات تأمینی و تربیتی که در باره مجرم اعمال میشود .

رئیس - در ماده اول نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) بماده اول رأی می گیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده دوم قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲- هر فعل یا ترك فعل که مطابق قانون قابل مجازات یا مستلزم اقدامات تأمینی یا تربیتی باشد جرم محسوب است و هیچ امری را نمیتوان جرم دانست مگر آنکه بموجب قانون برای آن مجازات یا اقدامات تأمینی یا تربیتی تعیین شده باشد .

رئیس - در ماده دوم نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۲ رأی می گیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده سوم قرائت می شود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳ - الف - قوانین جزائی درباره کلیه کسانی که در قلمرو حاکمیت ایران (اعم از زمینی و دریائی و هوائی) مرتکب جرم شوند اعمال میگردد مگر آنکه بموجب قانون ترتیب دیگری مقرر شده باشد .

ب - هرگاه قسمتی از جرم در ایران واقع و نتیجه آن در خارج از قلمرو حاکمیت ایران حاصل شود و یا قسمتی از جرم در خارج واقع و نتیجه آن در ایران حاصل شود آن جرم واقع شده در ایران محسوب است .

ج - هر ایرانی یا بیگانه ای که در خارج از قلمرو حاکمیت ایران مرتکب یکی از جرائم زیر شود طبق قانون ایران مجازات میشود و هرگاه نسبت بآن جرم در خارج مجازات شده باشد بابت مجازاتی که در دادگاههای ایران تعیین میگردد احتساب خواهد شد .

۱ - اقدام علیه حکومت مشروطه سلطنتی و امنیت داخلی و خارجی و تعامیت ارضی یا استقلال کشور ایران .

۲ - جعل فرمان یا دستخط و یا مهر و یا امضاء رئیس مملکت یا استفاده از آنها.

۳ - جعل نوشته رسمی نخست وزیر یا هر يك از رؤسای مجلسین سنا و شورای ملی و یا هر يك از وزیران یا استفاده از آنها.

۴ - جعل اسکناس رایج ایران یا اسناد بانکی ایران مانند برانهای قبول شده از طرف بانکها یا چك-های صادر شده از طرف بانکها و یا اسناد تعهدآور بانکها و همچنین جعل اسناد خزانه و اوراق قرضه صادر و یا تضمین شده از طرف دولت یا شبیه سازی و هر گونه تقلب در مورد مسكوكات رایج داخله.

۵ - جنحه یا جنایتیکه مستخدمان دولت یا اتباع بیگانه که در خدمت دولت ایران هستند بمناسبت شغل و وظیفه خود مرتکب میشوند همچنین جنحه یا جنایت مأموران سیاسی و کنسولی دولت ایران که از مصونیت سیاسی استفاده میکنند مشمول مقررات بندج خواهد بود.

۵ - در غیر موارد مذکور در بندهای «ج» و «د» هر ایرانی که در خارج از ایران مرتکب جرمی شود و در ایران یافت شود طبق قوانین جزائی ایران مجازات خواهد شد مشروط باینکه :

۱ - حداکثر مجازات جرم بموجب قانون ایران بیش از یکسال حبس باشد.

۲ - عمل بموجب قانون محل وقوع جرم باشد.

۳ - در محل وقوع جرم محاکمه و تبرئه نشده باشد یا در صورت محکومیت مجازات کلا یا بعضاً در باره او اجرا نشده باشد.

۴ - بموجب قانون ایران و قانون محل وقوع جرم موجب برای منع یا موقوف شدن تعقیب یا عدم اجرای مجازات یا اسقاط آن نباشد.

و - در مورد جرائمی که بموجب قانون خاص یا عهد بین المللی مرتکب در هر کشور که بدست آید باید محاکمه شود اگر مرتکب در ایران دستگیر شود طبق قوانین ایران محاکمه و مجازات میشود.

رئیس - در ماده ۳ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۳ رأی می گیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواہش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۴ قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۴ - مجرم باید مالی را که در اثر ارتکاب جرم تحصیل کرده است اگر موجود باشد عیناً و اگر موجود نباشد مثل یا قیمت آنرا بصاحبش بدهد و از عهده خسارات وارد نیز بر آید و هرگاه از حیث حقوق عمومی و جهی بعهده مجرم تعلق بگیرد استرداد اموال یا تأدیه خسارت و حقوق مدعیان خصوصی بر آن مقدم است .

رئیس - در ماده ۴ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) بماده ۴ رأی می گیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواہش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۵ قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۵ - باز پرس یا دادستان در صورت صدور قرار منع تعقیب یا موقوف شدن تعقیب باید تکلیف اشیاء و اموالی را که دلیل جرم بوده و یا از جرم تحصیل شده یا حین ارتکاب استعمال و یا برای استعمال اختصاص داده شده است تعیین کند که مسترد و یا ضبط یا معدوم شود و نیز مکلف است مادام که پرونده نزد او جریان دارد به تقاضای ذینفع یا رعایت شرایط زیر دستور رد اموال و اشیاء فوق الذکر را صادر نماید :

۱ - وجود تمام یا قسمتی از آن اشیاء و اموال در بازپرسی یا دادرسی لازم نباشد .

۲ - اشیاء و اموال بلامعارض باشد .

۳ - در شمار اشیاء و اموالی که باید ضبط یا معدوم گردد نباشد .

در کلیه امور جزائی دادگاه نیز باید ضمن صدور حکم یا قرار یا پس از آن اعم از اینکه مبنی بر محکومیت یا برائت یا موقوف شدن تعقیب منتهم باشد نسبت باشیاء و اموالی که دلیل جرم بوده یا در اثر جرم تحصیل شده یا حین ارتکاب استعمال و یا برای استعمال اختصاص داده شده حکم مخصوص صادر و تعیین نماید که مسترد یا ضبط و یا معدوم شود .

تبصره ۱ - هرگاه حکم یا قرار مربوط بامر جزائی قابل شکایت نبوده یا از آن شکایت نشده باشد ذینفع می تواند راجع باشیاء و اموال مذکور در این ماده شکایت خود را با توجه بمواعده مقرر در قانون آئین دادرسی

مدنی در دادگاههای جزائی تعقیب و حسب مورد تقاضای پژوهش یا فرجام نماید .

تبصره ۲ - مالی که نگهداری آن مستلزم هزینه نامتناسب برای دولت بوده یا موجب خرابی یا کسر فاحش قیمت آن گردد و حفظ مال هم برای دادرسی لازم نباشد و همچنین اموال ضایع شدنی و سریع الفساد حسب مورد بدستور دادستان یا دادگاه فروخته شده و وجه حاصل تا تعیین تکلیف نهائی در صندوق دادگستری تودیع خواهد شد .

رئیس - نسبت بماده ۵ نظری نیست ؟ آقای حکمت یزدی بفرمائید .

حکمت یزدی - این مسئله که ذینفع بتواند بدادگاههای جزائی مربوط برای مال یا اشیاءش مراجعه کند مسئله بسیار قابل توجهی است که در این قانون مجازات عمومی بآن توجه شده و وارد شده و واجب هم بود که وارد بشود برای اینکه معمولاً اگر که مال یا شیئی مورد نزاع بود یا ذینفع نسبت بآن ادعائی داشت در قدیم ماده ای نداشتیم که بتواند بدادگاه جزا مراجعه کند و این تسهیل در کار شده و بسیار هم خوبست اما نکته ای را که بنده پیشنهاد کرده بودم این بود که محصور کرده کار را در جائیکه قابل شکایت نباشد یا از آن شکایت نشده باشد یعنی نسبت بامر جزائی است ولی بحث در این است که در مواردی که قابل شکایت است در امر جزائی، تصمیمی باز پرس یا محکمه بدوی گرفته که ذینفع آن تصمیم را مساعد بدحال خود نمیداند بجه مرجعی مراجعه کند چون مورد خاصی است که ذکر شده و خلاف اصل سابق بود موارد مجاز باید در قانون تصریح بشود باید اذن داده بشود بذینفعی که می بیند مالش در اثر تصمیم غلط باز پرس یا تصمیم غلط دادگاه در معرض خطر است و بتواند بیک مرجعی مراجعه کند با اعتقاد بنده بایستی ذکر بشود که اعم از اینکه حکم قابل شکایت باشد یا نباشد اعم از اینکه نسبت بحکم یا قرار شکایت شده یا نشده ذینفع میتواند در جمیع موارد نسبت بکلیه تصمیمات اعتراض بکند و تقاضای حق خودش را بنماید لذا در پیشنهاد قبلی با همان عبارت باقی هستم . مذاکره ای هم با جناب آقای هنرمندی معاون وزارت دادگستری داشتم مثل اینکه تاحدی هم قبول

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید در لایحه قانون مجازات عمومی اصلاحاتی بشرح آتی انجام گیرد .

۱ - در سطر ۱۱ ماده ۵ بعد از کلمه دادگاه کلمه نیز اضافه گردد .

۲ - تبصره ۱ ماده ۵ بدین شرح اصلاح شود .

تبصره ۱ - ذینفع میتواند در جمیع موارد اعم از اینکه حکم یا قرار مربوط بامر جزائی قابل شکایت بوده یا نبوده و اعم از اینکه از آن شکایت شده یا نشده باشد راجع باشیاء و اموال مذکور در این ماده شکایت خود را با توجه بمواعده مقرر در آئین دادرسی مدنی در دادگاههای جزائی تعقیب و حسب مورد تقاضای پژوهش یا فرجام نماید .

رئیس - آقای صادق احمدی بفرمائید .

صادق احمدی (وزیر دادگستری) - با اجازه مقام ریاست ضمن اظهار امتنان از کلیه نمایندگان محترم چه اقلیت و چه اکثریت چون مسلماً همه نمایندگان علاقمند هستند قانون باین مهمی که از مجلس میگذرد خالی از نقص نباشد موجب کمال امتنان بنده است پیشنهاد دوست عزیزم جناب آقای حکمت ، با اینکه از نظر ما و کمیسیون محترم دادگستری که حقارت زیادی کشیده اند خصوصاً در مورد اصلاح این لایحه ، معذرتاخذی میشود گفت تحصیل حاصل است ولی برای اینکه رفع هر گونه ابهامی بشود بررسی که شد فکر کردیم اگر تبصره ۱ ماده ۵ باین صورت در بیاید يك اصلاح

عبارتی هم تلقی میشود و بنده قبول میکنم باینصورت که قرائت میکنم در بیاید البته بسته به نظر مجلس محترم است.

تبصره ۱۵ - متصرف از قرار بازپرس یا دادستان یا قرار یا حکم دادگاه میتواند از تصمیم بازپرس یا دادستان یا دادگاه راجع باشیاء و اموال مذکور در این ماده شکایت خود را با توجه بمواعده مقرر در قانون آئین دادرسی مدنی در دادگاههای جزائی تعقیب و حسب مورد تقاضای پژوهش و فرجام نماید هر چند حکم یا قرار مربوط بامر جزائی قابل شکایت نبوده با در این مورد از آن شکایت نشده باشد.

اگر فکوکو میکنید از نظر جنابعالی و جناب آقای شیخ الاسلامی این اصطلاح عبارتی بلا اشکال باشد از نظر بنده و وزارت دادگستری بلا اشکال است.

رئیس - آقای حکمت یزدی بفرمائید.

حکمت یزدی - چون اصلاحی که جناب وزیر دادگستری فرمودند بامختصر تعبیر عبارت همان عرضی بود که بنده داشتم و نظر بنده تأمین میشود بنابراین موافقم و بجای پیشنهاد خودم قبول میکنم.

رئیس - نسبت به پیشنهاد آقای حکمت یزدی رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواش میکنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. حال نسبت بماده ۵ با اصلاحی که بعمل آمد رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواش میکنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۶ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۶ - مجازات و اقدامات تأمینی و تربیتی باید بموجب قانونی باشد که قبل از وقوع جرم مقرر شده باشد و هیچ فعل یا ترک فعل را نمیتوان بعنوان جرم بموجب قانون متأخر مجازات نمود لیکن اگر بعد از وقوع جرم قانونی وضع شود که مبنی بر تخفیف یا عدم مجازات بوده و یا از جهات دیگر مساعدتر بحال مرتکب باشد نسبت بجرائم سابق بوضع آن قانون تا صدور حکم قطعی مؤثر خواهد بود.

در صورتیکه بموجب قانون سابق حکم قطعی و لازم الاجراء صادر شده باشد بترتیب زیر عمل خواهد شد :

۱ - اگر عملی که در گذشته جرم بوده بموجب قانون لاحق جرم شناخته نشود در این صورت حکم قطعی اجراء نخواهد شد و اگر در جریان اجراء باشد موقوف الاجراء خواهد ماند و در این دو مورد و همچنین در موردی که حکم قبلاً اجراء شده باشد هیچگونه اثر کیفری بر آن مترتب نخواهد بود.

این مقررات در مورد قوانینی که برای مدت معین و موارد خاصی وضع گردیده است اعمال نمیکرد.

۲ - اگر قانون لاحق مبنی بر تخفیف مجازات باشد محکوم غایب میتواند نسبت بآن حکم تقاضای اعاده دادرسی کند و بهرحال حکم مجازات ثانوی نباید از حکم اولی شدیدتر باشد.

تبصره - اگر مجازات جرمی بموجب قانون لاحق بساقدام تأمینی یا تربیتی تبدیل گردد فقط همین اقدامات مورد حکم قرار خواهد گرفت.

رئیس - در ماده ۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۶ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواش میکنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۷ قرائت می شود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۷ - جرم از حیث شدت و ضعف مجازات بر سه نوع است :

- ۱- جنایت .
- ۲- جنحه .
- ۳- خلاف .

رئیس - در ماده ۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۷ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواش میکنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۸ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۸ - مجازاتهای اصلی جنایت بقرار زیر است :

- ۱- اعدام .
- ۲- حبس دائم .
- ۳ - حبس جنائی درجه یک از سه سال تا ۱۵ سال .

۴ - حبس جنائی درجه دو از دو سال تا ۱۰ سال .

تبصره - از تاریخ اجرای این قانون هیچیک از حبسهای جنائی توأم با اعمال شاقه نخواهد بود و بجای حبسهای مؤبد یا ابد یا دائم با اعمال شاقه حبس دائم و بجای حبس موقت یا غیر دائم با اعمال شاقه حبس جنائی درجه یک و بجای حبس مجرد حبس جنائی درجه دو تعیین میشود .

رئیس - در ماده ۸ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۸ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواش میکنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۹ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۹ - مجازاتهای اصلی جنحه بقرار زیر است :

- ۱- حبس جنحه ای از ۶۱ روز تا سه سال .
- ۲ - جزای نقدی از ۵۰۰۱ ریال پیرا .

تبصره - از تاریخ اجرای این قانون حبس جنحه ای جانشین حبس تأدیبی خواهد بود .

رئیس - در ماده ۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۹ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواش میکنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۰ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۰ - حبسهای جنائی و جنحه ای ممکن است توأم با جزای نقدی باشد .

رئیس - در ماده ۱۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۱۰ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواش میکنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۱ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۱ - در هر مورد که در قوانین حداکثر مجازات کمتر از ۶۱ روز حبس باشد از این پس بجای حبس حکم بجزای نقدی از ۵۰۰۱ تا ۳۰۰۰۰ ریال داده خواهد شد و هرگاه حد اکثر مجازات بیش از ۶۱ روز حبس و حداقل آن کمتر از این باشد دادگاه مخیر است که حکم به بیش

از دو ماه حبس یا جزای نقدی از ۵۰۰۱ ریال تا ۳۰۰۰۰ ریال بدهد در صورتیکه در موارد فوق حبس توأم با جزای نقدی باشد و بجای حبس جزای نقدی مورد حکم قرار گیرد هر دو جزای نقدی باهم جمع خواهد شد .

رئیس - در ماده ۱۱ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۱۱ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواش میکنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۲ قرائت می شود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۲ - مجازات خلاف جزای نقدی از ۲۰۰ ریال تا ۵۰۰۰ ریال است .

رئیس - در ماده ۱۲ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۱۲ رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواش میکنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۳ قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۳ - جزای نقدی مذکور در این قانون جانشین غرامت و مجازات نقدی و جریمه نقدی و سایر اصطلاحات و عباراتی میشود که در قوانین جزائی به این منظور بکار برده شده است . جزای نقدی ممکن است ثابت یا نسبی باشد .

مبلغ یا حداقل و اکثر جزای نقدی ثابت در قانون تعیین میشود و جزای نقدی نسبی آن است که میزان آن بر اساس واحد یا مبنای خاص قانونی احتساب میگردد .

رئیس - در ماده ۱۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۱۳ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواش میکنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۴ قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۴ - از تاریخ تصویب این قانون جز در امور خلائی حداقل جزای نقدی ثابت کمتر از ۵۰۰۱ ریال نخواهد بود . در هر يك از قوانین جزائی که جزای نقدی کمتر از این مبلغ مقرر شده باشد به ۵۰۰۱ ریال افزایش خواهد یافت .

رئیس - در ماده ۱۴ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۱۴ رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتخواهش می کنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۵ قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۵ - مجازاتها و اقدامات تأمینی و تربیتی تبعی و تکمیلی برقرار زیر است :

- ۱- محرومیت از تمام یا بعضی از حقوق اجتماعی .
- ۲- اقامت اجباری در محل معین .
- ۳- ممنوعیت از اقامت در محل معین .
- ۴- محرومیت از اشتغال بشغل یا کسب یا حرفه یا کار معین و یا الزام بانجام امر معین .
- ۵ - بستن مؤسسه .

۶ - محرومیت از حق ولایت یا حضانت یا وصایت یا نظارت .

این مجازات ها و اقدامات تأمینی و تربیتی در صورتی که در حکم دادگاه قید شود تکمیلی است و در مواردی که قانوناً و بدون قید در حکم دادگاه باشد تبعی است .

تبصره ۱ - مجازات ها و اقدامات مذکور ممکن است بموجب قانون مستقلاً نیز مورد حکم واقع شود در اینصورت جرم از درجه جنحه محسوب است .

تبصره ۲ - محرومیت از حقوق اجتماعی دارای عواقب زیر است :

- ۱- محرومیت از حق انتخاب کردن یا انتخاب شدن در مجالس مقننه .
- ۲- محرومیت از حق عضویت در کلیه انجمنها و شوراها و جمعیهائی که اعضاء آن بموجب قانون باید یا رأی مردم انتخاب شوند .
- ۳- محرومیت از عضویت در هیئت منصفه و هیئت امنا .
- ۴ - محرومیت از اشتغال بمشاغل آموزشی و روزنامه نگاری .

۵ - محرومیت از استخدام در سازمانهای دولتی و شرکتهای و مؤسسات وابسته بدولت و شهرداریها و مؤسسات مأمور بخدمات عمومی و ادارات مجلسین و سازمان های دیگر مملکتی .

۶ - محرومیت از وکالت دادگستری و کارگشائی و تصدی دفاتر اسناد رسمی و ازدواج و طلاق و دفترکاری .

۷ - محرومیت از انتخاب شدن بسمت داوری و کارشناسی در مراجع رسمی .

۸ - محرومیت از انتخاب شدن بسمت قیم یا امین یا متولی یا ناظر یا متصدی موقوفات عام .

۹ - محرومیت از استعمال نشان و مدالهای دولتی و استفاده از امتیازات دولتی و عناوین افتخاری .

رئیس - در ماده ۱۵ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۵ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتخواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۶ قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۶ - مدت اقامت اجباری یا ممنوعیت از اقامت در محل معین کمتر از يك ماه و بیشتر از سه سال نخواهد بود .

رئیس - در ماده ۱۶ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۱۶ رأی می گیریم خانمها و آقایانیکه موافقتخواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۷ قرائت میشود .

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۱۷ - مدت کلیه حبس ها از روزی شروع میشود که محکوم علیه بموجب حکم قطعی قابل اجراء محبوس شده باشد لیکن اگر محکوم علیه قبل از صدور حکم بعثت اتهام یا اتهاماتی که در پرونده امر مطرح بوده بازداشت شده باشد بازداشت مزبور بجای حبس یا جزای نقدی مندرج در حکم احتساب میشود .

رئیس - در ماده ۱۷ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۱۷ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتخواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۸ قرائت میشود .

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۱۸ - ترتیب اجرای احکام جزائی و کیفیت زندانها بنحوی است که در قانون آئین دادرسی کیفری

و سایر قوانین مقرر است و آئین نامه های لازم بتصویب وزارت دادگستری و وزارت کشور خواهد رسید .

رئیس - در ماده ۱۸ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۱۸ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتخواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۹ قرائت میشود .

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۱۹ - هر کس بعثت ارتکاب جرم عمدی بموجب حکم قطعی به حبس جنائی محکوم شود یا مجازات اعدام او در نتیجه عفو به حبس جنائی تبدیل گردد تبعاً از کلیه حقوق اجتماعی محروم خواهد شد بعلاوه دادگاه میتواند مقرر دارد که محکوم علیه پس از اتمام کیفر حبس در مدتی که از سه سال تجاوز نکند از اقامت در نقطه یا نقاط معین ممنوع یا باقامت در محل معین مجبور باشد . مدتی که محکوم علیه بعثت عدم پرداخت جزای نقدی یا دیون خود پس از اجرای مجازات حبس بازداشت بوده جزء مدت اقامت اجباری یا ممنوعیت از اقامت در محل معین احتساب خواهد شد .

تبصره ۱ - هر کس بعثت ارتکاب یکی از جنحه های زیر یا بعثت ارتکاب جنایت عمدی یا رعایت تخفیف به حبس جنحه ای محکوم گردد مدت پنج سال از تاریخ اتمام مجازات حبس از خدمت یا اشتغال در وزارتخانه ها یا شرکتهای و مؤسسات دولتی و وابسته بدولت و سازمانهای مملکتی و سازمانهای مأمور بخدمات عمومی و همچنین اشتغال بامر وکالت در دعاوی و سردفتری و دفترکاری محروم خواهد بود و بعلاوه دادگاه میتواند مجرم را بمحرومیت از يك یا بعض دیگر از حقوق اجتماعی در مدتی که از پنج سال تجاوز نکند محکوم نماید .

جنحه های مذکور عبارتند از :

- ۱- کلیه جنحه های مضر بمصالح عمومی که در باب دوم قانون مجازات عمومی پیش بینی شده یا جنحه هایی که از این حیث مشابه آنها است و بموجب قوانین جداگانه تعیین گردیده است .
- ۲- سرقت های جنحه ای .

۳- کلاهبرداری و یا جنحه ای که بموجب قانون در حکم کلاهبرداری است .

۴- خیانت در امانت یا جنحه ای که بموجب قانون در حکم خیانت در امانت است .

تبصره ۲ - مقصود از سازمانهای مملکتی تشکیلات و مؤسسات غیر دولتی است که بموجب قوانین بوجود آمده و راجع بامور عمومی در سطح کشور یا استان یا شهرستان یا بخش یا روستا فعالیت مینمایند از قبیل شهرداریها و ادارات مجالس مقننه و انجمنهای استان و شهرستان و شهر و بهرداری و غیره .

تبصره ۳ - هر يك از مستخدمان وزارتخانه ها یا مؤسسات دولتی یا وابسته بدولت یا سازمانهای مملکتی یا سازمانهای مأمور بخدمات عمومی که متهم بارتکاب جنایت عمدی یا یکی از جنحه های مذکور در تبصره ۱ این ماده بشود و علیه او کیفر خواست صادر گردد از تاریخ اعلام کیفر خواست بسازمان مربوط از شغل خود معلق میگردد .

جز در مورد اتهاماتی که بمناسبت شغل و وظیفه متهم بوده یا اتهام جنایاتی که مجازات آن در قانون اعدام یا حبس ابد باشد متهم میتواند از تعلیق خود بدادگاه مرجع رسیدگی شکایت کند دادگاه در جلسه اداری و فوق العاده بموضوع رسیدگی کرده و در صورتیکه ادامه خدمت متهم را منافی با مصالح اجتماعی یا سازمان متبوع متهم تشخیص ندهد حکم بر رفع تعلیق متهم خواهد داد . رأی دادگاه در این مورد قطعی است بهر حال در صورتیکه متهم بموجب حکم قطعی برائت حاصل کند ایام تعلیق جزء خدمت او محسوب و حقوق یا مقرری مدتی را که بعثت تعلیق نگرفته دریافت خواهد کرد .

تبصره ۴ - در تمام موارد فوق دادسراها مکلفند حسب مورد صدور کیفر خواست یا تصمیم دادگاه مبنی بر رفع تعلیق مستخدم را بوزارتخانه ها یا قسمت متبوع او اطلاع دهند .

تبصره ۵ - کسانی که بموجب حکم قطعی دادگاه علاوه بر مجازات اصلی از اقامت در نقطه یا نقاط معین ممنوع و یا به اقامت در نقطه معین مجبور هستند همچنین کسانی که بمحرومیت از بعض یا تمام حقوق

اجتماعی تبعاً با استقلال یا بطور تکه‌بانی محکوم میشوند در صورتیکه حین اجرای حکم با آثار تبعی آن از خود حسن اخلاق نشان دهند بنا بر پیشنهاد دادستان مجری حکم دادگاه صادر کننده حکم میتواند مدت ممنوعیت از اقامت یا اجبار به اقامت یا محرومیت از بعض یا تمام حقوق اجتماعی را تقلیل داده و یا تمام یا قسمتی از مجازات ها و اقدامات تأمینی مزبور را موقوف الاجراء نماید . حکم دادگاه در این مورد قطعی است .

رئیس - در ماده ۱۹ نظری نیست؟ آقای حکمت یزدی بفرمائید .

حکمت یزدی - در تبصره سه ماده ۱۹ پیشنهاد کرده بودم که محدود نکنید کار را باینکه با حکم قطعی براث کارمندی که معنی شده ایام تعلیق جزء خدمت او محسوب بشود برای اینکه تالی فاسدش در مواردی است که قرار موقوفی تعقیب بحق صادر میشود یکی در مورد مرور زمان ، متهم ایراد مرور زمان میکند جرم شامل مرور زمان شده باز پرس توجه نمیکند موارد زیادی است که دیده ایم دادستان هم توجه ندارد . اشتباه میشود کار زیاد است اختلاف سلیقه است کیفر خواست صادر میشود کارمند معلق میشود محکمه در حین رسیدگی توجه میکند باینکه جرم مشمول مرور زمان شده ایراد مرور زمان را قبول میکند قرار موقوفی تعقیب صادر مینماید اگر باین کارمند بگوئیم ما قرار موقوفی تعقیب را قبول نداریم تو بایستی در ماهیت امر حکم براث داشته باشی این برای کارمند تقریباً يك تکلیف شاق و محال است برای اینکه میگوید محکمه وارد موضوع نشده محکمه قرار موقوفی صادر کرده است . در این مورد موقوفی تعقیب ، باید حق را بجانب کارمند داد . همینطور در مورد فوت کارمند کیفر خواست برای کارمند صادر شده و معلق شده و فوت کرده محکمه بعثت فوت قرار موقوفی تعقیب صادر میکند و ما میدانیم نامحکمه تصمیم قطعی نگرفته و حکم به مرحله نهائی نرسیده این شخص متهم است نه محکوم قطعی و چون بایستی طبق اصول کلی قوانین نفع متهم تاجائیکه امکان دارد باشد کسبیکه در مظان تهمت است نه اینکه محکوم قطعی ، اعتقاد بنده اینست که اگر جمیع موارد را قبول نغیر نمائید در این دو مورد قبول کنید که اگر بعثت ایراد

مرور زمان قرار موقوفی تعقیب برای کارمند صادر شد با بعثت فوت درباره متهم قرار موقوفی تعقیب صادر شد امکان این نیست که در ماهیت امر محکمه رأی صادر کند این است که در این موارد ، آن ایام تعلیق را جزو خدمت او محسوب بکنیم و بقول معروف بمرده شلاق نزنیم زن و بچه و خانواده او در این میان گناهی نکرده اند که بایک متوفی در محل اتهام هستند بنظر بنده باسعه صدری که در جناب وزیر دادگستری سراغ دارم و با امعان نظری که نمایندگان میفرمایند شاید بهتر باشد که این پیشنهاد بنده را قبول بفرمائید .

رئیس - نظر دیگری در ماده ۱۹ نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد آقای حکمت یزدی قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

پیشنهاد مینماید .

از سطر یازدهم تبصره ۳ ماده ۱۹ عبارت بهر حال در صورتیکه متهم الخ بشرح زیر تغییر باید در صورتیکه متهم بموجب رأی قطعی براثت با موقوفی تعقیب حاصل کند ایام تعلیق جزء خدمت او محسوب الخ

بانتقدیم احترام - حکمت یزدی

رئیس - آقای صادق احمدی بفرمائید .

صادق احمدی (وزیر دادگستری) - پیشنهاد جناب حکمت یزدی البته پیشنهادی است که تا حدی میشود گفت نسبت به متهمین جنبه ارفاقی دارد و بنده هم شخصاً تاجائیکه امکان داشته باشد و مغایر اجرای عدالت نباشد با ارفاق مخالف نیستم چون اجرای عدالت شاید در مواردی لازم باشد که در مورد بعضی از متهمین شدت عمل بخرج داده شود و آن عین عدالت است البته پاره‌ای اوقات هم باید ارفاق بشود پیشنهاد جناب حکمت در جهت ارفاق است بنده هم مخالف نیستم برای روشن شدن مطلب عرض میکنم قرار موقوفی تعقیب که صادر میشود البته منظور دادگاه است دادسرا نیست چون مربوط است بوقتی که علیه متهم ادعای نامه صادر شده باشد و معلق شده باشد پس قبل از صدور ادعای نامه مصداقی ندارد بعد از صدور ادعای نامه است که باز پرس و دادستان شخصی را مقصر دانسته اند و علیه او ادعای نامه صادر شده است

رئیس - پیشنهاد آقای حکمت یزدی قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

قسمت آخر تبصره ۳ ماده ۱۹

بهر حال در صورتیکه متهم بموجب حکم قطعی براث حاصل کند و یا دادگاه بلحاظ مشمول مرور زمان یا فوت متهم قرار موقوفی تعقیب صادر نماید ایام تعلیق جزء خدمت او محسوب و حقوق یا مقرری مدتی را که بعثت تعلیق نگرفته دریافت خواهد کرد .

رئیس - نسبت به این پیشنهاد نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی می‌گیریم به پیشنهاد آقای حکمت یزدی خانم‌ها و آقایانی که موافقت خواهند فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . رأی می‌گیریم بماده ۱۹ با اصلاحی که در آن بعمل آمد خانم‌ها و آقایانی که موافقت خواهند فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۲۰ قرائت میشود .

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۲۰ - هر کس قصد ارتکاب جنایتی کرده و شروع به اجرای آن نماید ولی بواسطه موانع خارجی که اراده فاعل در آنها مداخلت نداشته قصدش معلق با بی‌اثر بماند و جنایت منظور واقع نشود بترتیب زیر محکوم خواهد شد :

- ۱- اگر مجازات اصل جرم اعدام باشد به حبس جنائی درجه یک که از ده سال کمتر نباشد .
 - ۲- اگر مجازات اصل جرم حبس دائم باشد به حبس جنائی درجه یک که از پنج سال کمتر نباشد .
 - ۳- اگر مجازات اصل جرم حبس جنائی درجه ۱ باشد به حبس جنائی درجه ۲ که از سه سال کمتر نباشد .
 - ۴- اگر مجازات اصل جرم حبس جنائی درجه ۲ باشد به حبس جنحه‌ای که از دو سال کمتر نباشد و در صورت وجود موجبات تخفیف دادگاه نمی‌تواند مجازات را بکمتر از ششماه تخفیف دهد .
- مجازات شروع بجرمی که حداکثر مجازات برای مرتکب مقرر گردیده یا بدون حداقل واکثر باشد نصف مجازات آن جرم خواهد بود .

در سه حال امکان دارد قرار موقوفی تعقیب صادر بشود یکی بلحاظ فوت متهم یکی بلحاظ مرور زمان . دادگاه تشخیص میدهد که این جرم مشمول مرور زمان بوده و دادستان توجه نکرده است قرار موقوفی صادر میشود و یکی بلحاظ گذشت مدعی خصوصی در مواردی که با گذشت مدعی خصوصی موضوع تعقیب موقوف میشود در مورد گذشت مدعی خصوصی بنده موافق نیستم برای اینکه مثلاً کسی هست که ده ، بیست ، سی فقره چك بلامحل کشیده و تحت تعقیب قرار گرفته و بعد رفته بدادگاه کارمند دولت بوده معلق شده فرضاً حالا دادگاه که میخواهد حکم صادر کند می‌بند محکوم میشود می‌رود بهر صورت که هست رضایت مدعی خصوصی را میگیرد و مدعی خصوصی میگوید من گذشتم و کارمند میگوید دولت حالا که مرا دو سال سه سال معلق کردی حقوق این مدت را بده او ده فقره جرم مرتکب شده بنده در این شق بهیچوجه موافق نیستم دوش دیگر هست که یکی مرور زمان است که بنده موافقم که اگر جرمی مشمول مرور زمان شده باشد و دادگاه باین لحاظ قرار موقوفی تعقیب صادر بکند در این صورت این حق برای آن شخص هست که حقوق ایام تعلیق را بگیرد در مورد فوت قضیه قابل توجه است چون جنبه ارفاقی دارد و چون حق است که معمولاً به‌ورنه میرسد بنده هم با این ارفاق موافقم و در صورتی که نمایندگان محترم که بایستی تصویب بفرمایند با این جنبه ارفاقی موافق باشند پیشنهاد آقای حکمت یزدی باین ترتیب اصلاح بشود که « بهر حال در صورتی که متهم بموجب حکم قطعی براثت حاصل کند و یا دادگاه بلحاظ مشمول مرور زمان یا فوت متهم قرار موقوفی تعقیب صادر نماید ایام تعلیق جزء خدمت او محسوب و حقوق و یا مقرری مدتی را که بعثت تعلیق نگرفته دریافت خواهد کرد » در این صورت جنبه ارفاقی بخصوص در مورد فوت دارد .

دکتر متین - منهای گذشت شاکی خصوصی .

رئیس - آقای حکمت یزدی بفرمائید .

حکمت یزدی - بنده خواستم تشکر کنم از این سعه صدر و از اینکه جمع ما با تعاطی افکار يك نتیجه صحیحی می‌گیریم در جهت ملت و مملکت و باید تشکر بکنم حذف موضوع را هم بنده موافق هستم و پیشنهاد اصلاحی را قبول میکنم .

۵. در صورتی که مجازات جرم توأم با جزای نقدی ثابت باشد دادگاه مرتکب شروع بجرم را به ثلث یا ربع جزای نقدی محکوم خواهد کرد. ولی حکم پرداخت جزای نقدی نسبی در صورتی داده می شود که در قانون تصریح شده باشد.

تبصره ۵. در صورتیکه اعمال انجام یافته ارتباط مستقیم با ارتکاب جرم داشته باشد ولی بجهات مادی که مرتکب از آنها بی اطلاع بوده وقوع جرم غیر ممکن باشد عمل در حکم شروع بجرم محسوب میشود.

رئیس - در ماده ۲۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۲۰ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش می کنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۱ قرائت می شود.

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۲۱ - مجرد قصداً ارتکاب جنایت و عملیات و اقداماتی که فقط مقدمه جرم بوده و ارتباط مستقیم با وقوع جرم نداشته باشد شروع بجرم نبوده و از این حیث قابل مجازات نیست.

رئیس - در ماده ۲۱ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۲۱ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۲ قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۲۲ - هرگاه کسی که شروع بجنایتی کرده بمیل خود آنرا ترک کند از جهت جنایت منظور مجازات نخواهد شد. لیکن اگر همان مقدار عملی را که بجا آورده است جرم باشد بمجازات آن محکوم میگردد.

رئیس - در ماده ۲۲ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۲۲ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۳ قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۲۳ - شروع با ارتکاب جنحه در صورتی قابل مجازات است که در قانون تصریح شده باشد.

رئیس - در ماده ۲۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۲۳ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۴ قرائت می شود.

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۲۴ - هر کس بموجب حکم قطعی به حبس جنحه ای یا جنائی محکوم شده و از تاریخ قطعی حکم تا زمان اعاده حیثیت یا شمول مرور زمان مرتکب جنحه یا جنایت دیگری شود مشمول مقررات تکرار جرم خواهد بود.

رئیس - در ماده ۲۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۲۴ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۵ قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۵ - در مورد تکرار جرم بطریق زیر رفتار میشود:

اگر مجرم دارای سابقه محکومیت جنائی یا جنحه باشد و مرتکب جرم دیگری شود به بیش از حد اکثر مجازات جرم جدید محکوم میگردد بدون آنکه از يك برابر و نیم حداکثر مذکور تجاوز کند در صورت وجود کیفیات مخففه دادگاه نمیتواند مجازات مرتکب را کمتر از يك برابر و نیم حداقل مجازات جرم جدید تعیین کند. در صورتیکه جرم جدید نظیر یکی از جرائم سابق مجرم اعم از شروع و مباشرت و شرکت و معاونت در جرم باشد مجازات او بیش از حد اکثر مجازات جرم جدید خواهد بود بدون آنکه از دو برابر حداکثر مذکور تجاوز کند و در این مورد دادگاه نمیتواند با رعایت کیفیات مخففه مرتکب را کمتر از دو برابر حداقل مجازات جرم جدید محکوم نماید مگر آنکه دو برابر بیش از حد اکثر مجازات باشد که در این صورت حداکثر محکوم خواهد شد.

تبصره ۱ - جرائم سرقت، کلاهبرداری، خیانت در امانت، اختلاس، تدلیس، ارتشاء و جرائم دیگری که قانوناً در حکم جرائم مذکور شناخته شده باشند از حیث تکرار جرم نظیر هم محسوب است.

تبصره ۲ - در مورد این ماده دادگاه مکلف است با توجه بتعداد سوابق محکومیت قطعی متهم مجازات را با خصوصیات شخصی او از قبیل رفتار اجتماعی یا تمایل یا عادت او با ارتکاب بزه منطبق سازد.

تبصره ۳ - در صورتیکه مجازات جرم جدید اعدام یا حبس ابد باشد دادگاه میتواند در صورت وجود کیفیات مخففه مجازات را یکدرجه تخفیف دهد و در موردیکه مجازات جرم جدید فاقد حداقل و اکثر باشد دادگاه با وجود کیفیات مخففه میتواند يك ربع از اصل مجازات حبس را تخفیف دهد.

تبصره ۴ - هرگاه حین صدور حکم محکومینهای سابق مجرم معلوم نبوده و بعداً معلوم شود دادستان مراتب را بدادگاه صادرکننده حکم اعلام میکند و در این صورت اگر دادگاه محکومینهای سابق را محرز دانست مکلف است حکم خود را طبق مقررات فوق تصحیح نماید.

رئیس - در ماده ۲۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۲۵ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۶ قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۲۶ - احکام تکرار جرم درباره اشخاصی که بعلت ارتکاب جرم سیاسی محکوم شده اند جاری نخواهد شد.

رئیس - در ماده ۲۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۲۶ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۷ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۷ - هر کس با علم و اطلاع با شخص یا اشخاص دیگر در انجام عملیات اجرائی تشکیل دهنده جرمی مشارکت و همکاری کند شریک در جرم شناخته میشود و مجازات او مجازات فاعل مستقل آن جرم است.

در مورد جرائم غیر عمدی که ناشی از خطای دونفر یا بیشتر باشد مجازات هریک از آنان نیز مجازات فاعل مستقل خواهد بود.

اگر تأثیر مداخله شریکی در حصول جرم ضعیف باشد دادگاه مجازات او را متناسب تأثیر عمل او تخفیف میدهد.

رئیس - در ماده ۲۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۲۷ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۸ قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۸ - اشخاص زیر معاون مجرم محسوب میشوند:

۱- هر کس بر اثر تحریک یا ترغیب یا تهدید یا تطمیع کسی را مصمم با ارتکاب جرم نماید و یا بوسیله دسیسه و فریب و غیره موجب وقوع جرم شود.

۲- هر کس با علم و اطلاع و وسائل ارتکاب جرم را تهیه کند و یا طریق ارتکاب آنرا با علم بقصد مرتکب ارائه دهد.

۳- هر کس عالماً عامداً وقوع جرم را تسهیل کند.

مجازات معاونت در جنحه یا جنایت مجازات مباشرت در ارتکاب آن است ولی دادگاه میتواند نظر باوضاع و احوال و میزان تأثیر عمل معاون مجازات را تخفیف دهد.

تبصره - برای تحقق معاونت در جرم وجود وحدت قصد و تقدم یا اقتران زمانی بین عمل معاون و مباشر جرم شرط است.

رئیس - در ماده ۲۸ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۲۸ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۹ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۹ - در صورتیکه فاعل جرم بجهتی از جهات قانونی قابل تعقیب و مجازات نبوده و یا تعقیب و یا اجرای حکم مجازات او بجهتی از جهات قانونی موقوف گردد تأثیری در حق معاون مجرم نخواهد داشت.

رئیس - در ماده ۲۹ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۲۹ رأی می گیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۰ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۰ - مجازات شخص با اشخاصی که اداره یا سرستگي دوبا چند نفر را در ارتکاب جرم بمعهده داشته باشند اعم از اینکه عمل آنان شرکت در جرم یا معاونت باشد حداکثر مجازات آن جرم خواهد بود مگر اینکه در قانون مجازات خاصی تعیین شده باشد.

رئیس - در ماده ۳۰ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۳۰ رأی می گیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۱ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۱ - هرگاه فعل واحد دارای عناوین متعدد جرم باشد مجازات جرمی داده میشود که جزای آن اشد است.

رئیس - در ماده ۳۱ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۳۱ رأی می گیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۲ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۲ - الف - در مورد تعدد جرم هرگاه جرائم ارتكابی از سه جرم بیشتر نباشد دادگاه مكلف است برای هريك از آن جرائم حداكثر مجازات مقرر را مورد حكم قرار دهد و هرگاه جرائم ارتكابی بیش از سه جرم باشد دادگاه مجازات هريك از جرائم را بیش از حداکثر مجازات مقرر قانونی معین میکند بدون اینکه از حداکثر باضافه نصف آن تجاوز نماید. در هريك از موارد فوق فقط مجازات اشد قابل اجرا است و اگر مجازات اشد یکی از علل قانونی تقلیل یا تبدیل یافته با غیر قابل اجرا بشود مجازات اشد بعدی اجراء میگردد در صورتیکه مجموع جرائم ارتكابی در قانون عنوان جرم خاصی

داشته باشد مقررات تعدد جرم رعایت نخواهد شد و مرتكب بمجازات مقرر در قانون محكوم میگردد.

ب - هرگاه پس از صدور حکم معلوم گردد که محكوم علیه بمحكومیتهاي قطعی دیگری که مشمول مقررات تعدد جرم بوده و در میزان مجازات قابل اجراء مؤثر است داشته باشد دادستان مکلف است رأساً یا وسیله دادستان دادگاهی که بالاتر است و در صورت تساوی درجه از دادستان دادگاه صادر کننده حکم اشد درخواست نماید که با توجه بمحكومیتهاي مختلف محكوم علیه حکم صادر را با رعایت مقررات مربوط به تعدد جرم تصحیح نماید. در صورت تساوی درجه دادگاه و میزان مجازات آنها تصحیح دادنامه در صلاحیت دادگاهی است که آخرین حکم را صادر کرده است مگر اینکه در قانون ترتیب دیگری مقرر شده باشد.

ج - جرائمی که حداکثر مجازات آنها مؤثر در تکرار جرم نیست در تعدد جرم موجب افزایش یا تشدید مجازات نخواهد شد.

د - مقررات تعدد جرم در امور خلافی جاری نیست و فقط مجازاتهای خلافی با هم و همچنین با مجازاتهای جنائی و جنحه ای جمع میشوند.

ه - در صورتیکه چند مجازات حبس بعضاً با جزای نقدی توأم باشد مجازات حبس بیشتر بعلاوه جزای نقدی که مبلغ آن زیادتیر است اجراء خواهد شد.

و - جزای تبعی و همچنین اقدامات تأمینی که قانوناً برای هريك از جرائم مورد حکم مقرر شده در هر صورت اجراء خواهد شد مگر در مورد اقدامات تأمینی و تربیتی مشابه که در اینصورت اشد آن اجرا میشود.

ز - در موارد تعدد جرم اگر متهم دوبا سه جرم مرتكب شده باشد در هر مورد که مجازات فاقد حداقل و اکثر باشد دادگاه تا يك ربع مجازات مقرر قانونی را بمجازات اصلی اضافه میکند و اگر جرائم ارتكابی بیش از سه فقره باشد باصل مجازات تا نصف اضافه میشود.

ح - در صورت وجود کیفیات مخففه در مورد تعدد جرم بطریق زیر تعیین مجازات خواهد شد:

۱ - در مورد کسانی که تا سه جرم مشمول مقررات تعدد جرم مرتكب شده اند دادگاه میتواند مجازات را تا حداقل مجازات اصلی و اگر مجازات فاقد حداقل و اکثر باشد مجازات اصلی را تا نصف تقلیل دهد. در هر صورت مجازات را نمیتوان کمتر از ۶۱ روز حبس جنحه ای تعیین کرد.

۲ - در مورد کسانی که بیش از سه جرم مشمول مقررات تعدد جرم مرتكب شده اند دادگاه میتواند مجازات را تا يك برابر و نیم حداقل مجازات اصل جرم تخفیف دهد و اگر مجازات فاقد حداقل و اکثر باشد میتواند ۱/۳ آنرا تخفیف دهد بدون اینکه در هیچ مورد از ۶۱ روز حبس جنحه ای کمتر باشد.

ط - مقررات مربوط بتکرار و تعدد جرم درباره اطفال بزهکار رعایت نمیشود.

رئیس - در ماده ۳۲ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۳۲ رأی می گیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۳ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۳ - نسبت بجرائم اطفال، قانون تشکیل دادگاه اطفال بزهکار اجراء میشود و در نقاطیکه کانون اصلاح و تربیت تشکیل نشده است دادگاه اطفال بزهکار بترتیب زیر عمل خواهد نمود:

۱ - در مورد اطفالیکه سن آنان بیش از ۶ سال و تا ۱۲ سال تمام است در صورتیکه مرتكب جرمی شوند باولیا یا سرپرست آنان با اخذ تعهد بتأدیب و تربیت و مواظبت در حسن اخلاق تسلیم میشوند و در مواردی که طفل فاقد ولی یا سرپرست است و با دادگاه سپردن طفل را بسرپرست یا ولی او مناسب تشخیص ندهد و با آنان دسترسی نباشد دادگاه مقرر خواهد داشت که دادستان طفل بزهکار را یکی از مؤسسات یا بنگاههای عمومی یا خصوصی که معدوم مناسب برای نگاهداری و تربیت طفل است برای مدتی از یکماه تا ششماه بسپارد و یا

اقدام و نظارت در حسن تربیت طفل را برای مدت مذکور بشخصی که مصلحت بداند واگذار کند. هرگاه سرپرست یا ولی طفل که با و دسترسی نبوده مراجعه نماید دادگاه در صورت احراز صلاحیت وی طفل را باالزام بتأدیب با و خواهد سپرد.

۲ - نسبت باطفال بزهکار که بیش از ۱۲ تا ۱۸ سال تمام دارند دادگاه یکی از تصمیمات زیر را اتخاذ خواهد نمود:

الف - تسلیم باولیا یا سرپرست با اخذ تعهد بتأدیب و تربیت و مواظبت در حسن اخلاق طفل.

ب - سرزنش و نصیحت بوسیله قاضی دادگاه.

ج - حبس در دارالتأدیب از سه ماه تا یکسال.

د - حبس در دارالتأدیب از ششماه تا پنجسال در صورتیکه طفل بیش از ۱۵ سال تمام داشته و جرم از درجه جنایت باشد و دو تا هشت سال حبس در دارالتأدیب اگر مجازات آن جنایت اعدام یا حبس دائم باشد و در اینمورد مدت حبس در دارالتأدیب کمتر از دو سال نخواهد بود.

تبصره ۱ - مفاد بند «د» در نقاطی هم که کانون اصلاح و تربیت اطفال بزهکار وجود دارد از لحاظ مدت مجری خواهد بود.

تبصره ۲ - دادگاه صادر کننده حکم حسب گزارشهاییکه از وضع طفل و رفتار او در دارالتأدیب میرسد میتواند در تصمیمات قطعی سابق یکبار تجدیدنظر نماید باین ترتیب که مدت های محکومیت را يك ربع تخفیف دهد و یا حبس در دارالتأدیب را بتصمیم مبنی بر تسلیم طفل بولی یا سرپرست قانونی تبدیل نماید و این تصمیم در صورتی اتخاذ میشود که طفل حداقل يك ثلث از مدت محکومیت را در دارالتأدیب گذرانده باشد. تصمیم دادگاه در اینمورد قطعی است.

تبصره ۳ - در جریان تحقیقات مقدماتی دادگاه متهمین بین ۶ تا ۱۲ سال تمام را بولی یا سرپرست میسپارد با قید التزام باینکه هر وقت حضور طفل لازم باشد او را معرفی کند والا وجه التزام بدستور دادگاه وصول خواهد شد. در مورد متهمین بین ۱۲ تا ۱۸ سال تمام بتخصیص دادگاه یا بترتیب فوق اقدام و یا از متهم

تأمین کفیل اخذ میشود. هرگاه جرم از درجه جنایت باشد دادگاه میتواند متهم را با صدور قرار بازداشت موقت در دارالتأدیب توقیف نماید.

رئیس - در ماده ۳۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۳۳ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهر میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۴ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۴ - در هر مورد که سن متهم یا مجنی علیه در تصمیمات و آراء مراجع جزائی مؤثر باشد هرگاه سن واقعی معلوم نباشد مرجع قضائی با کسب نظر کارشناس قدر متیقن سن را تعیین خواهد کرد.

در صورتیکه نسبت بتشخیص سن متهم بین دادسرا و دادگاه اطفال یا قائم مقام آن اختلافی که مؤثر در صلاحیت آنها باشد حاصل شود دادسرا از نظر دادگاه تبعیت خواهد کرد و اگر این اختلاف بین دادگاه جنحه و دادگاه اطفال باشد رفع اختلاف در دادگاه استان محل بعمل میآید.

رئیس - در ماده ۳۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۳۴ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهر میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۵ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۵ - در کلیه مواردی که جرم در حوزه دادگاه بخش مستقل واقع شده یا طفل در آنجا دستگیر شده و درس دادگاه تحقیقات مقدماتی را انجام داده و حسب مورد طبق مقررات ماده ۳۳ این قانون یا ماده ۱۹ قانون تشکیل دادگاه اطفال بزهکار تأمین مقتضی اخذ و سپس پرونده را بدادگاه اطفال یا دادگاه جنحه صلاحیتدار ارسال میدارد. مگر اینکه دادگاه بخش اجازه رسیدگی بامور جنحه را داشته و در حوزه شهرستان قانون اصلاح و تربیت تأسیس نشده باشد که در اینصورت رسیدگی باتهامات اطفال در همان دادگاه بعمل خواهد آمد.

رئیس - در ماده ۳۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۳۵ رأی میگیریم خانمها و آقایانی که

موافقت خواهر میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۶ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۶ - الف - هرگاه محرز شود مرتکب جرم حین ارتکاب بعلم مادرزادی یا عارضی فاقد شعور بوده یا باختلال تام قوه تمیز یا اراده دچار باشد مجرم محسوب نخواهد شد و در صورتیکه تشخیص شود چنین کسی حالت خطرناک دارد بدستور دادستان تا رفع حالت مذکور در محل مناسبی نگاهداری خواهد شد و آزادی او بدستور دادستان امکانپذیر است. شخص نگاهداری شده یا کسانش میتوانند بدادگاهی که صلاحیت رسیدگی باصل جرم را دارد از دستور دادستان شکایت کنند در اینصورت دادگاه در جلسه اداری با حضور شاکی و دادستان و یا نماینده او بموضوع با جلب نظر متخصص رسیدگی کرده حکم مقتضی در مورد آزادی شخص نگاهداری شده یا تأیید دستور دادستان صادر میکند. این رأی قطعی است ولی شخص نگاهداری شده یا کسانش هر ششماه یکبار حق شکایت از دستور دادستان را دارند.

ب - هرگاه مرتکب جرم در حال ارتکاب باختلال نسبی شعور یا قوه تمیز یا اراده دچار باشد بحدی که در ارتکاب جرم مؤثر واقع گردد مجازات بترتیب زیر تعیین میشود:

۱ - در مورد جنایت مجازات مرتکب حسب مورد يك يادو درجه تخفیف داده میشود بدون اینکه از حداقل حبس جنحه ای کمتر شود.

۲ - در مورد جنحه مجازات مرتکب حداقل حبس جنحه ای است و یا بجزای نقدی تبدیل خواهد شد.

تبصره - مقررات دو ماده ۲۵ و ۳۲ این قانون راجع بصدر حکم بر محکومیت متهم بعد از مجازات و یا بیش از آن در باره اشخاص مشمول بند ب قابل اجرا نمیباشد و در صورت تکرار جرم مرتکب فقط باصل مجازات جرم ارتکابی محکوم میگردد و در مورد تعدد جرم مرتکب باصل مجازات هربك از جرائم ارتکابی محکوم و یا مجازاتهای او بلك درجه تخفیف داده میشود بدون اینکه از حداقل مجازات جنحه ای کمتر شود. در مورد مجازات

اعدام بلك درجه تخفیف الزامی است سایر مقررات دو ماده مذکور در مورد اشخاص مشمول بند ب، نیز لازم الرعایه میباشد.

رئیس - در ماده ۳۸ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۳۸ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهر میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۹ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۹ - هرگاه کسی بر اثر اجبار مادی یا معنوی که عادتاً قابل تحمل نباشد مرتکب جرمی گردد مجازات نخواهد شد در اینمورد اجبار کننده بمجازات آن جرم محکوم میگردد.

رئیس - در ماده ۳۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۳۹ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهر میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۴۰ قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۴۰ - هرکس هنگام بروز خطر شدید از قبیل سيل و طوفان بمنظور حفظ جان یا مال خود بیاد دیگری مرتکب جرمی شود مجازات نخواهد شد مشروط بر اینکه خطر را عمدأ ایجاد نکرده و عمل ارتکابی نیز باخطر موجود متناسب بوده و برای رفع آن ضرورت داشته باشد.

تبصره - کسانی که حسب وظیفه یا قانون مکلف بمقابله با خطر هستند مشمول مقررات این ماده نیستند مگر در موارد جرائم نسبت باموال در صورتیکه ارتکاب آن جرائم ملازمه با انجام وظایف آنان داشته باشد.

رئیس - در ماده ۴۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۴۰ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهر میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۴۱ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۴۱ - اعمالی که برای آنها مجازات مقرر شده است در موارد زیر جرم محسوب نمیشود:

۱ - در صورتیکه ارتکاب عمل بامر آمر قانونی باشد.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۷ - مستی حاصل بر اثر استعمال اختیاری مواد الکلی و مخدر یا نظائر آنها بطور کلی رافع مسئولیت جزائی نیست و اگر ثابت شود استعمال مواد مذکور بمنظور ارتکاب جرم بوده مرتکب بعد از مجازات محکوم میگردد.

تبصره - هرگاه استعمال مواد مذکور بمنظور ارتکاب جرم نبوده و موجب اختلال تام یا نسبی شعور یا قوه تمیز یا اراده مرتکب در حین ارتکاب جرم شده باشد دادگاه حسب مورد واقضای اوضاع و احوال میتواند مجازات را در مورد اختلال تام تا دو درجه و در مورد اختلال نسبی بلك درجه تخفیف دهد بدون اینکه از حداقل مجازات جنحه ای کمتر باشد مگر اینکه در قانون ترتیب دیگری مقرر شده باشد.

رئیس - در ماده ۳۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۳۷ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهر میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳۸ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۸ - کسی که بر اثر اجبار یا تهدیدی که عادتاً قابل تحمل نباشد بمبادرت به استعمال مواد مذکور در ماده قبل کرده یا او را برخلاف میل خود تحت تأثیر آنها قرار داده باشند بنحویکه هنگام ارتکاب جرم حالت اشخاص مشمول بند های الف یا ب ماده ۳۶ را پیدا کنند حسب مورد طبق بند های مذکور یا او رفتار خواهد شد.

تبصره - شخصی که بر اثر اشتباه در خاصیت یا نوع مواد مذکور در ماده ۳۷ بمبادرت به استعمال

۲ - در صورتیکه ارتکاب عمل برای اجرای قانون لازم باشد.

تبصره - هرگاه بامر غیر قانونی یکی از مقامات رسمی جرمی واقع شود آمر و مأمور بمجازات مباشر جرم محکوم میشوند ولی در مورد مأموریکه امر آمر را بعلت اشتباه قابل قبولی بنصورتی که قانونی است اجرا کرده باشد مجازات يك تا دو درجه تخفیف داده خواهد شد.

رئیس - در ماده ۱ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۱ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواہش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۲ - اعمال زیر جرم محسوب نمیشود :

۱- اقدامات والدین و اولیاء قانونی و سرپرستان صغار و محجورین که بمنظور تأدیب یا حفاظت آنان انجام شود مشروط باینکه در حدود متعارف تأدیب و محافظت باشد.

۲ - هر نوع عمل جراحی یا طبی که ضرورت داشته و بارضایت شخص یا اولیاء یا سرپرستان یا نمایندگان قانونی آنها و رعایت موازین فنی و علمی انجام شود.

اخذ رضایت در موارد فوری ضروری نخواهد بود.

۳ - هر نوع عمل جراحی یا طبی که بشرط رضایت صاحبان حق و بارعایت نظامانیکه از طرف دولت تصویب و اعلام میشود انجام گیرد.

۴ - حوادث ناشی از عملیات ورزشی مشروط بر اینکه سبب آن حوادث نقض مقررات مربوط بآن ورزش نباشد.

رئیس - در ماده ۲ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۲ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواہش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۳ - هر کس در مقام دفاع از نفس و یا عرض و یا ناموس و یا مال خود یا دیگری و یا آزادی تن خود

یا دیگری در برابر هر گونه تجاوز فعلی و یا خطر قریب الوقوع عملی انجام دهد که جرم نباشد در صورت اجتماع شرایط زیر قابل تعقیب و مجازات نخواهد بود :

۱- دفاع با تجاوز و خطر متناسب باشد.
۲ - توسل بقوای دولتی بدون فوت وقت عملی ممکن نباشد و یا مداخله قوای مزبور در رفع تجاوز و خطر مؤثر واقع نشود.

۳ - تجاوز و خطر ناشی از تحریک خود شخص نباشد.

تبصره - وقتی دفاع از نفس و یا ناموس و یا عرض و یا مال و یا آزادی تن دیگری جائز است که او ناتوان از دفاع بوده و تقاضای کمک کند و یا در وضعی باشد که امکان استمداد نداشته باشد.

رئیس - در ماده ۳ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۳ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواہش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۴ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۴ - مقاومت با قوای تأمینی و انتظامی در مواقعی که مشغول انجام وظیفه خود باشند دفاع محسوب نمیشود ولی هرگاه قوای مزبور از حدود وظیفه خود خارج شوند و حسب ادله و قرائن موجود خوف آن باشد که عملیات آنان موجب قتل یا جرح یا تعرض بعرض یا ناموس گردد در اینصورت دفاع جائز است.

رئیس - در ماده ۴ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۴ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواہش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۴ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۵ - در مورد جنحه و جنایت دادگاه در صورت احراز کیفیات مخففه میتواند مجازات را کمتر از میزانی که بموجب قانون باید حکم دهد بشرح ماده ۴۶ معین کند.

۴ - حبس جنائی درجه ۲ بحسب جنحه‌ای که بیش از دو سال و کمتر از ششماه نباشد.

۵ - حبس جنحه‌ای تا حداقل حبس مزبور یا تا حداقل جزای نقدی.

تبصره ۱ - در مورد جزای نقدی نسبتی کیفیات مشدده و مخففه قابل اعمال نیست ولی در مورد جزای نقدی ثابت دادگاه میتواند در صورت وجود کیفیات مخففه جزای نقدی را اعم از اینکه توأم با حبس باشد یا نباشد تا نصف حداقل مقرر برای آن جرم و در صورتیکه بدون حداقل و حداکثر باشد تا نصف تخفیف دهد.

تبصره ۲ - در صورتیکه مرتکب قبل با استفاده از کیفیات مخففه بجزای نقدی محکوم شده باشد دادگاه نمیتواند مجدداً با رعایت تخفیف مجازات حبس او را بجزای نقدی تبدیل نماید مگر این که جرم ارتكابی قبلی غیر عمدی باشد.

رئیس - در ماده ۴۶ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۴۶ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواہش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۴۷ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۴۷ - در جرائمی که با گذشت متضرر از جرم تعقیب کیفری یا اجرای مجازات موقوف گردد گذشت باید منجز باشد. گذشت مشروط و معلق قابل ترتیب اثر نیست. عدول از گذشت نیز مسموع نخواهد بود.

هرگاه متضرر از جرم متعدد باشند تعقیب جزائی با شکایت در يك از آنان شروع میشود ولی موقوفی تعقیب و مجازات موکول بگذشت تمام شاکیان است.

تبصره ۱ - تأثیر گذشت قیم اتفاقی منوط به موافقت دادستان خواهد بود.

تبصره ۲ - حق گذشت بورااث قانونی متضرر از جرم منتقل میشود و در صورت گذشت همگی آنان تعقیب و اجرای مجازات موقوف میگردد.

رئیس - در ماده ۴۷ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۴۷ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواہش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۴۸ قرائت میشود.

کیفیات مخففه که ممکن است موجب تخفیف مجازات بشود علل و جهاتی است از قبیل :

۱- گذشت شاکی یا مدعی خصوصی.
۲- اظهارات و راهنماییهای متهم که در شناختن شرکاء و معاونان جرم و با کشف اشیائی که از جرم تحصیل شده مؤثر باشد.

۳- اوضاع و احوال خاصی که متهم تحت تأثیر آنها مرتکب جرم شده است از قبیل رفتار و گفتار تحریک آمیز مجنی علیه یا وجود انگیزه شرافتمندانه در ارتکاب جرم.

۴ - اعلام متهم قبل از تعقیب و یا اقرار او در مرحله تحقیق که مؤثر در کشف جرم باشد.

۵ - وضع خاص شخص و یا حسن سابقه متهم.
۶ - اقدامات یا کوشش متهم بمنظور تخفیف اثرات جرم و جبران زیان ناشی از آن.

تبصره ۱ - دادگاه مکلف است جهات و دلایل تخفیف مجازات را در احکام صریحاً قید کند.

تبصره ۲ - در مواردی که نظیر کیفیات مخففه مذکور در این ماده در مواد خاصی پیش بینی شده باشد دادگاه نمیتواند بموجب همان کیفیت دوباره مجازات متهم را تخفیف دهد.

رئیس - در ماده ۴۵ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۴۵ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواہش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۴۶ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۶ - دادگاه میتواند در صورت وجود کیفیات مخففه مجازاتهای جنحه و جنایت را بطریق زیر تخفیف دهد مگر اینکه در قانون خلاف آن مقرر شده باشد :

۱- اعدام به حبس دائم یا حبس جنائی درجه ۱.
۲- حبس دائم به حبس جنائی درجه ۱ یا درجه ۲.
۳- حبس جنائی درجه ۱ به حبس جنائی درجه ۲ که بیش از سه سال نباشد یا حبس جنحه‌ای که کمتر از دو سال نباشد.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۴۸ - در مواردیکه تعقیب جزائی موکول بشکایت متضرر از جرم است هرگاه تا ششماه از تاریخ اطلاع از وقوع جرم شکایت نکند حق تعقیب جزائی ساقط می شود مگر اینکه متضرر از جرم تحت سلطه قانونی متهم بوده و یا بعللی که خارج از اختیار او بوده قادر بشکایت نباشد که در چنین موردی از تاریخ رفع سلطه قانونی و علل مذکور ششماه مهلت شکایت خواهد داشت مگر اینکه جرم مشمول مرور زمان شده باشد. هرگاه متضرر از جرم قبل از انقضای مدت مذکور فوت کند و دلیلی بر انصراف صریح یا ضمنی او از شکایت موجود نباشد تعقیب متهم از طرف یک یا کلبه وراث قانونی در صورتی بعمل می آید که ششماه از تاریخ فوت نگذشته باشد.

رئیس - در ماده ۴۸ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۴۸ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۴۹ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۴۹ - مرور زمان تعقیب جرم را موقوف میکند و مدت آن از قرار زیر است:

۱- پانزده سال برای جرمی که مجازات آن اعدام یا حبس دائم است.

۲- ده سال برای سایر جنایات.

۳- پنج سال برای جنحههایی که حداکثر مجازات آنها سه سال حبس جنحه ای است.

۴- سه سال برای سایر جنحهها.

۵- یکسال برای خلاف.

برای تعیین مرور زمان اصل مجازات جرم بدون رعایت کیفیات مخففه یا مشدده مناط اعتبار است.

رئیس - در ماده ۴۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۴۹ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۵۰ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۵۰ - ابتدای مرور زمان تاریخ وقوع جرم و در مورد جرم مستمر تاریخی است که استمرار قطع شده است.

در مواردی که قانوناً تعقیب جزائی موکول با اجازه مراجع معین یا منوط بر رسیدگی و تعیین تکلیف موضوع خاص در مرجع صالح دیگری است مرور زمان متوقف میگردد و مدتی که تعقیب جزائی بعلل مذکور معلق میماند جزء مدت مرور زمان محسوب نمیشود.

رئیس - در ماده ۵۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۵۰ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۵۱ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۵۱ - جریان مرور زمان بوسیله هر اقدام تحقیقی یا تعقیبی که توسط مقام صلاحیتدار بعمل آمده باشد اگر چه هنوز مرتکب معلوم نباشد قطع میگردد مدت قبلی مرور زمان هائی که قطع شده بحساب آورده نمیشود.

رئیس - در ماده ۵۱ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۵۱ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۵۲ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۵۲ - مرور زمان اجرای احکام قطعی را موقوف میکند و مدت آن بقرار زیر است:

۱- بیست سال برای حکم اعدام و حبس دائم.

۲- پانزده سال برای حبس جنائی درجه یک و دو
۳- ده سال برای احکام حبس جنحه ای که مدت آن بیش از یکسال باشد.

۴- پنج سال برای سایر احکام جنحه ای.

۵- دو سال برای احکام خلافی.

۶- پنج سال در مورد مجازاتها و اقدامات تأمینی که مستقلاً مورد حکم قرار میگیرند هرگاه اقدام تأمینی

ضمن حکم مجازات مقرر شده باشد تابع مرور زمان مجازات خواهد بود.

۷- سه سال در مورد حبس در دارالتأدیب و حبس در زندان کانون اصلاح و تربیت. مرور زمان سایر اقدامات تأمینی مربوط باطفال نیز سه سال است مشروط باینکه سن محکوم علیه به ۱۸ سال تمام نرسیده باشد.

رئیس - نسبت بماده ۵۲ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۵۲ خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۵۳ قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۵۳ - مبداء مرور زمان اجرای مجازات تاریخ قطعی شدن حکم است و اگر اجرای مجازات شروع شده باشد مبداء مرور زمان از روزی شروع میشود که ادامه اجراء در نتیجه عمل محکوم علیه قطع شده باشد اگر اجراء تمام یا بقیه مجازات موکول بگذشتن مدت یا رفع مانعی باشد مدت مرور زمان از روزی شروع خواهد گردید که مدت آن مقتضی با آن مانع رفع شده باشد.

در موردی که اجراء مجازات بیش از یک نوبت قطع شود مدت مرور زمان از تاریخ آخرین انقطاع آغاز خواهد شد. در خصوص جزای نقدی تقسیط شده مرور زمان از تاریخ سررسید هر یک از اقساط پرداخت نشده و در مورد آزادی مشروط مرور زمان اجرای باقیمانده مجازات از تاریخ صدور حکم بازگشت محکوم به زندان شروع میشود.

رئیس - در ماده ۵۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۵۳ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۵۴ قرائت میشود.

رئیس - در ماده ۵۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۵۴ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۵۵ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۵۵ - در مورد جرائم سیاسی تمام یا قسمتی از مجازات و در سایر جرائم قسمتی از مجازات محکومین بحکم قطعی بترتیب زیر ممکن است مورد عفو ملوکانه قرار گیرد:

۱- مجازات اعدام به حبس ابد یا ۱۵ سال حبس جنائی درجه ۱ تبدیل می شود.

۲- مجازات حبس ابد تا ۱۰ سال حبس جنائی درجه ۱ تبدیل می شود.

۳ - مجازات حبس جنائی درجه ۱ تا حداقل مجازات جنائی درجه ۲ تبدیل میشود.

۴ - مجازات حبس جنائی درجه ۲ تا شش ماه حبس جنجه ای تبدیل میشود.

۵ - سایر مجازاتها تا حداقل حبس جنجه ای یا بجزای نقدی تبدیل میشود.

۶ - جزای نقدی اعم از اینکه تنه یا توأم با مجازات دیگر باشد تا حداقل جزای نقدی جنجه ای تبدیل میشود.

تقاضای عفو از طرف وزیر دادگستری پیشنهاد و بوسیله نخست وزیر بعرض ملوکانه میرسد.

تبصره - در جرائم سیاسی عفو ملوکانه ممکن است شامل مجازات تبعی و تکمیلی هم باشد ولی در سایر جرائم فقط مجازات اصلی مورد عفو قرار میگیرد.

رئیس - در ماده ۵۶ نظری نیست؟ آقای شیخ - الاسلامی بفرمائید.

شیخ الاسلامی - در سطر آخر ماده ۵۶ بعد از کلمه پیشنهاد کلمه میشود در چاپ افتاده. باید بشود از طرف وزیر دادگستری پیشنهاد میشود و بوسیله نخست وزیر بعرض ملوکانه میرسد.

رئیس - نظردیگری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۵۶ باین اصلاح رأی می گیریم. خانمها و آقایانی که موافقت

خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۵۷ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۵۷ - در مورد جرائم عمدی کسانی که به حبس جنجه ای محکوم میشوند ظرف پنج سال و کسانی که به حبس جنائی محکوم میشوند ظرف ده سال از تاریخ اتمام مجازات مذکور یا شمول مرور زمان در صورتیکه محکومیت بجنایت و جنحه مؤثر جدیدی نداشته باشند با عاده حیثیت نایل میشوند و آثار تبعی محکومیت آنان زائل میگردد. مگر اینکه بموجب قانون ترتیب دیگری مقرر شده باشد.

در مورد عفو اگر محکوم علیه بلافاصله آزاد شود تاریخ اتمام مجازات همان تاریخ عفو است والا خاتمه اجرای بقیه مجازات خواهد بود.

تبصره ۱۵ - در مورد جزایهای تکمیلی با اقدامات تأمینی مندرج در حکم اعاده حیثیت و رفع محرومیت موکول به خاتمه اجرای آنها یا شمول مرور زمان است ولی اعاده حیثیت در سایر موارد بشرح مذکور در ماده فوق خواهد بود.

تبصره ۲ - در مورد جرائم قابل گذشت در صورتیکه پس از صدور حکم قطعی با گذشت شاکی یا مدعی خصوصی اجرای مجازات موقوف شود محکوم علیه با عاده حیثیت نائل میگردد.

رئیس - در ماده ۵۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۵۷ خواهش میکنم خانمها و آقایانی که موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۵۸ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۵۸ - در مورد جرائم سیاسی کسانی که بمجازات جنجه ای محکوم میشوند ظرف یکسال و کسانی که بمجازات جنائی محکوم میشوند ظرف پنج سال از تاریخ اتمام مجازات حبس یا شمول مرور زمان در صورتی که محکومیت بجنایت و جنحه مؤثر جدیدی نداشته باشند با عاده حیثیت نائل میگردد مگر اینکه در قانون ترتیب دیگری مقرر شده باشد.

رئیس - در ماده ۵۸ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۵۸ خواهش میکنم خانمها و آقایانی که موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۵۹ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۵۹ - مواد ۱ تا ۵۹ قانون مجازات عمومی و ماده ۱ از مواد اضافه شده بقانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۳۷ و آن قسمت از مقررات و مواد قانون آئین دادرسی کیفری و مقررات قوانین دیگر که مغایر با این قانون باشد ملغی است.

رئیس - در ماده ۵۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۵۹ خواهش میکنم خانمها و آقایانی که موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. کلیات آخر لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به مجموع مواد و کلیات آخر لایحه رأی میگیریم

خواهش میکنم خانمها و آقایانی که موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب مجدداً بمجلس سنا فرستاده میشود. آقای صادق احمدی بفرمائید.

صادق احمدی (وزیر دادگستری) - بنده وظیفه دار هستم از توجهات مخصوص جناب آقای رئیس و همچنین جناب آقای شیخ الاسلامی رئیس کمیسیون دادگستری و از يك يك اعضا محترم کمیسیون دادگستری، از يك يك نمایندگان اکثریت و نمایندگان محترم اقلیت که واقعاً همگی در تصویب این لایحه فوق العاده مهم که بنده می خواهم عرض کنم که یکی از مصوبات مهم و فوق العاده درخشان این دوره مجلس است و در تاریخ مجلس باقی خواهد ماند سپاسگزاری کنم (احسنت). حقاً از این همه عنایتی که فرمودید بنده را بسهم خود همین منت کرده اید. خیلی توجه شد ملاحظه فرمودید که بین دوشور در حدود ۱۸۰ پیشنهاد رسید که مسلماً تمام پیشنهادات با کمال حسن نیت بررسی شد. بعضی ها را خود آقایان پس گرفتند و قانع شدند. بعضی ها را اکثریت کمیسیون دادگستری رد کرد. بهر حال بعضی ها را ملاحظه فرمودید که درست تشخیص شد و مجلس تصویب کرد. بنده امیدوار هستم با اجرای این لایحه مهم و لوایح دیگری که در امر عدالت گستری از طرف مجلسین تصویب میشود و در اختیار وزارت دادگستری بعنوان ابزار کار گذارده میشود توفیق حاصل شود که این دستگاه قضائی مملکت در جهت اجرای وظایف بس مهمش که تأمین عدالت قضائی است بتواند در این دوره درخشان قدمهای بس مهم بردارد (انشاء الله). همانطوریکه قبلاً باستحضار نمایندگان محترم رساندم یکی از برنامه های مهمی که در دادگستری در دست اجراست اصلاح قوانین است. باز هم تکرار میکنم این مطلب را یکی دوبار هم بعرض رساندم. بعضی ها نسبت به اصلاح قوانین حساسیت بخرج میدهند و معتقد هستند که اصلاح قوانین کار بسیار درستی نیست البته سلیقه ها مختلف است و سلیقه هر کس برای خودش محترم است ولی بنده این عقیده را ندارم در مملکتی که از هر جهت در حال جهش است قوانین هم باید متناسب

با روز و خواست جامعه باشد شاید آن کسی که با قوانین و با حقوق آشنائی زیاد نداشته و احياناً همین قانون مجازات را که مورد تصویب قرار گرفت سرسری مطالعه کند پیش خودش فکر کند که کار مهمی نشده ولی آن کسی که بادیده تیزبینی به این قانون نگاه کند که خوشبختانه همه نمایندگان دارای این بصیرت هستند بخوبی میتواند قضاوت کند که این قانون مهمی است و اصلاحات بسیار مهم در این قانون بعمل آمده. البته اصلاح قانون در مواردی که جنجه تفتنی و تظاهری داشته باشد درست نیست ولی وقتی که قوانین جا افتاد، مردم آشنا شدند و عادت کردند نباید بسادگی عوض کرد. ولی هیچ نباید تعصب داشت در مواردی که ضرورت دارد و مورد اصلاح را هم قانون پیش بینی نکرده است و مشکلاتی ایجاد میکند وقتی يك سلسله تشریفات موجب میشود که مردم بموقع بحق خودشان نمیرسند در اجرای عدالت مشکلات ایجاد میشود بدون هیچ بیم و ترسی باید قانون را اصلاح کرد. البته با خوشبینی کافی با بررسی کافی که خوشبختانه در این لایحه از طرف مجلس شورای ملی انجام شد. البته قبلاً هم مجلس سنا دقت لازم را کرده بود در اینجا هم اصلاحات متعددی شده که بنده از طرف خودم تشکر میکنم امیدوارم که این توفیق را پیدا کنم بزودی قبل از شروع تعطیلات تابستانی مجلس، لایحه آئین دادرسی کیفری را که زحمات زیادی رویش کشیده شده و قبلاً هم عرض کردم که يك لایحه انقلابی است تقدیم کنم. لایحه مربوط به اصلاح قوانین دیوان کیفر که خیلی حیاتی است و مهم است و مشکلاتی در حال حاضر دارد و بی عدالتی هائی بچشم میخورد دارد مراحل مهم اصلاح را طی میکند و بزودی تقدیم میشود لوایح دیگری که انشاء الله بتدریج با بررسی دقیق و تعمق کافی تهیه و تقدیم میشود. امیدوار هستم که همیشه مورد عنایت خاص مقام ریاست و نمایندگان محترم باشم که بتوانم وظیفه خود را در جهت اجرای منویات رهبر خردمند خود مان که مسلماً جز ایجاد رفاه و عدالت اجتماعی نیست انجام بدهم و بتوانم سرافراز و مباهی باشم (احسنت - احسنت).

۱۰- تصویب صورت جلسه قبل

رئیس - نسبت به صورت جلسه قبل نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه تصویب میشود .

۱۱- طرح گزارش شور اول کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری راجع به لایحه نظام معماری و ساختمانی

رئیس - گزارش شور اول لایحه نظام معماری و ساختمانی مطرح است قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۲۵ فروردین ماه ۱۳۵۲ با حضور آقای دکتر بهمنی معاون وزارت آبادانی و مسکن لایحه شماره ۴۶۸۲ مورخ ۱۳۵۱/۳/۸ ارسالی از مجلس سنا راجع به نظام معماری و ساختمانی را که در جلسه روز یکشنبه ۵۱/۱۲/۱۳ وصول آن از مجلس سنا اعلام و بشماره ۶۲۹ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرار داد و بامختصر اصلاحی تصویب کرد .

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

لایحه قانون نظام معماری و ساختمانی

ماده ۱۵- بمنظور رعایت اصول فن معماری و ساختمانی و شهرسازی در کشور و ایجاد امکانات و تسهیلات برای بالا بردن سطح و کیفیت کار افرادی که امر تهیه نقشه های ساختمانی و اجرای آنرا بهعهده دارند در مرکز هر استان یا فرمانداریکل سازمانی بنام سازمان نظام معماری و ساختمانی که ذر این قانون «سازمان» نامیده میشود تأسیس میگردد .

ماده ۲۵- سازمان نظام معماری و ساختمانی سازمانی است مستقل و دارای شخصیت حقوقی .

ماده ۳۵- برای تشکیل سازمان در مرکز هر استان یا فرمانداریکل وجود حداقل ۳۰ نفر عضو واجد شرایط ضرورت دارد .

ماده ۴۵- طراحان مربوط بساختمان و شهرسازی از قبیل مهندسان معمار و مهندسان راه و ساختمان و

مهندسان شهرساز و مهندسان تأسیسات میتوانند بعضویت «سازمان» پذیرفته شوند .

تبصره - اشخاص حقوقی که در زمینه های فوق فعالیت دارند نیز میتوانند بعضویت «سازمان» پذیرفته شوند .

ماده ۵۵- برای احراز عضویت سازمان دارا بودن پروانه اشتغال که از طرف وزارت آبادانی و مسکن صادر میشود ضروری است . آئین نامه مربوط بشرایط عضویت و نحوه صدور پروانه اشتغال و ترتیب و مدت صدور آن از طرف وزارت آبادانی و مسکن تهیه و بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

ماده ۶۵- تقاضا کنندگان پروانه اشتغال پس از اعلام وزارت آبادانی و مسکن باید در هر محل برای دریافت پروانه اشتغال بوزارت مذکور مراجعه نمایند .

از تاریخی که وزارت آبادانی و مسکن در هر محل اعلام خواهد نمود وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و یا شرکتهائی که اکثریت سهام آنها متعلق بدولت است فقط بمهندسان معمار و ساختمان و تأسیسات و شهرساز اعم از حقیقی یا حقوقی که احراز عضویت سازمان را نموده و پروانه اشتغال داشته باشند کار طراحی و اجرائی ارجاع خواهند نمود .

در شهرهائی که از طرف وزارت آبادانی و مسکن اعلام خواهد شد شهرداریها در مورد نقشه های ساختمانی برای صدور پروانه ساختمان فقط نقشه ای را خواهند پذیرفت که از طرف دارنده پروانه اشتغال امضاء شده باشد .

تبصره - در مورد ارجاع کار طراحی و اجرائی بمؤسسات خارجی گواهی صلاحیت طراحان امور مربوط پس از تأیید وزارت آبادانی و مسکن بجای پروانه اشتغال معتبر خواهد بود .

مقررات مربوط بصدور پروانه کار که از طرف وزارت کار و امور اجتماعی اجرا میشود کماکان باعتبار خود باقی خواهد بود .

ماده ۷۵- سازمان دارای هیئت مدیره ای خواهد بود که در پایتخت از ۱۵ نفر و در مراکز استانها و

فرمانداریهای کل از هفت نفر بانتخاب اعضاء برای مدت سه سال تشکیل خواهد شد .

آئین نامه مربوط به نحوه انجام انتخابات و شرایط لازم برای عضویت در هیئت مدیره سازمان و تعداد

نماینده هریک از حرف طراحان امور مربوط بساختمان و شهرسازی در هیئت مدیره و نحوه تشکیل و وظایف آن در زمینه حفظ شئون و حیثیت حرفه معماری و ساختمانی و تنظیم روابط حرفه ای بین صاحبان حرف مذکور و کارفرمایان و حفظ حقوق و تعیین تکالیف متقابل آنان نسبت بیکدیگر از طرف وزارت آبادانی و مسکن تهیه و بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

ماده ۸۵- هر سازمان نظام معماری و ساختمانی دارای يك شورای انتظامی خواهد بود که از سه نفر از اعضاء سازمان تشکیل میشود یکی از اعضاء شورای انتظامی را هیئت مدیره سازمان انتخاب و معرفی خواهد کرد و انتخاب بقیه بهعهده اعضاء سازمان میباشد . اعضاء شورای انتظامی باید لااقل دارای مدرک تحصیلی لیسانس و ۱۰ سال سابقه کار باشند .

ماده ۹۵- سازمان نظام معماری و ساختمانی مرکز دارای شورای تجدیدنظر انتظامی خواهد بود که از سه نفر بانتخاب اعضاء تشکیل میگردد . اعضاء شورای تجدیدنظر انتظامی باید لااقل دارای مدرک تحصیلی لیسانس و ۱۵ سال سابقه کار باشند .

تبصره ۱- مرجع تجدیدنظر نظر از آرای شورای انتظامی استانها نیز شورای تجدیدنظر انتظامی پایتخت است .

تبصره ۲- اعضاء هیئت مدیره نمیتوانند بعضویت شورای انتظامی و شورای تجدیدنظر انتظامی انتخاب شوند .

ماده ۱۰۵- مرجع رسیدگی بشکایات اشخاص و تخلفات طراحان امور مربوط بساختمان و شهرسازی شورای انتظامی میباشد . آئین نامه طرز تعقیب و رسیدگی بتخلفات مذکور بوسیله شورای انتظامی و نحوه اجرای احکام صادره از طرف وزارت آبادانی و مسکن تهیه و بتصویب کمیسیونهای دادگستری و آبادانی و مسکن مجلسین خواهد رسید .

تبصره ۱۵- سازمان نظام معماری و ساختمانی میتواند بدون شکایت شاکی نیز تعقیب هریک از صاحبان حرف طراحان امور مربوط بساختمان و شهرسازی را در صورت تخلف از شورای انتظامی درخواست نماید .

تبصره ۲۵- مرجع رسیدگی بشکایات اشخاص و تخلفات و مسائل مربوط بامور معماری و ساختمانی استان یا فرمانداریکل که فاقد سازمان معماری و ساختمانی باشد شورای انتظامی و سازمان استان یا فرمانداریکل مجاور به تشخیص سازمان مرکزی خواهد بود .

ماده ۱۱۵- مجازاتهای انتظامی بقرار زیر است :

- ۱- اخطار کتبی .
- ۲- توبیخ کتبی .
- ۳- محرومیت از کار از یکماه تا سه ماه .
- ۴- محرومیت از کار از سه ماه تا ششماه .
- ۵- محرومیت از کار از ششماه تا سه سال .

تبصره ۱۵۵- کسانی که بسمرتبه محرومیت موقت از کار محکوم شده باشند در صورتیکه برای بار چهارم نیز مرتکب تخلفی گردند که مجازات آن محرومیت موقت از کار باشد بمحرومیت دائم از کار محکوم خواهند شد .

تبصره ۲۵۵- آراء شورای انتظامی در صورتی که دائر بعدم وقوع تخلف و یا محرومیت موقت یاداثر از کار باشد قابل تجدیدنظر خواهد بود .

ماده ۱۲۵۵- مراجع قضائی در مورد رسیدگی باتهامات طراحان امور مربوط بساختمان و شهرسازی بشرح مذکور در ماده ۴ که مربوط بحرفه آنها باشد نظر مشورتی شورای انتظامی را خواستار میشوند و شورای انتظامی مکلف است حداکثر ظرف یکماه اعلام نظر نماید . در صورت عدم وصول نظر شورای انتظامی در موعده مذکور مراجع قضائی تصمیم شایسته اتخاذ خواهند کرد .

تبصره - در مورد رسیدگی باتهامات ناشی از امور فنی مربوط به هریک از رشته های مهندسی غیر از موارد مذکور در این ماده مراجع قضائی نظر مشورتی هیئت مشاوره فنی متشکل از سه نفر از مهندسين در رشته مربوط بمعرفی کانون مهندسين را خواهد خواست .

هیئت مذکور مکلف است ظرف یکماه نظر خود را اعلام نماید در غیر این صورت مراجع قضائی تصمیم لازم را اتخاذ خواهند نمود.

ماده ۱۳۵۱- اصول فنی و بهداشتی و همچنین قواعدی که باید در ساختمانها مورد عمل و اجرا قرار گیرد و نیز مقررات مربوط به کیفیت ساختمانها از لحاظ مصالح ساختمانی و روش معماری در مناطق مختلف کشور و مقررات مربوط به تأسیسات و تجهیزات و وسائل ایمنی در ساختمانها و بطور کلی نظاماتی که رعایت آنها در ساختمان ضرورت دارد و همچنین انواع ساختمانهایی که عملیات اجرایی آن مستلزم داشتن مهندس ناظر مسئول میباشد بموجب آئین نامه ای خواهد بود که از طرف وزارت آبادانی و مسکن و وزارت کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۳۵۲- شهرداریها مکلفند مقررات آئین نامه امور ساختمانی مذکور در ماده ۱۳ این قانون را رعایت نمایند.

ماده ۱۳۵۳- هرگاه بر اثر عدم رعایت مقررات و اصول فنی یا بکاربردن مصالح نامناسب و غیر کافی و یا مسامحه و بی مبالائی بابت احتیاطی مهندسان محاسب، نظار فنی، پیمانکاران و معماران و بطور کلی کسانی که مسئولیت صحت انجام ساختمان بعده آنها محول است جرمی واقع شود مسئول مربوط بر حسب مورد طبق مقررات از لحاظ کیفری مورد تعقیب قرار خواهد گرفت.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - رضا پیرزاده

گزارش شور اول از کمیسیون آبادانی و مسکن بمجلس شورای ملی

کمیسیون آبادانی و مسکن در جلسه ۲۸ فروردین ماه ۱۳۵۲ با حضور آقای دکتر بهرون معاون وزارت آبادانی و مسکن لایحه نظام معماری و ساختمانی را مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری را در این مورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون آبادانی و مسکن - احمد احتشام شهیدی

گزارش شور اول از کمیسیون دادگستری

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۲۸ فروردین ماه ۱۳۵۲ با حضور نمایندگان دولت لایحه نظام معماری و ساختمانی را مورد رسیدگی قرار داد و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر سید محمد رضا تنکابنی

گزارش شور اول از کمیسیون کار و امور اجتماعی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون کار و امور اجتماعی در جلسه ۲۹ فروردین ماه ۱۳۵۲ با حضور نمایندگان دولت لایحه نظام معماری و ساختمانی را مورد رسیدگی قرار داد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون کار و امور اجتماعی - علی اصغر قدردان

گزارش شور اول از کمیسیون کشور

بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشور در جلسه ۲۹ فروردین ماه ۱۳۵۲ با حضور آقای دکتر بهرون معاون وزارت آبادانی و مسکن لایحه نظام معماری و ساختمانی را مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری را در این مورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون کشور - غلامرضا غضنفری

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ورود در شور مواد رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواش میکنند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده اول قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۱- بمنظور رعایت اصول فن معماری و ساختمانی و شهرسازی در کشور و ایجاد امکانات و

تسهیلات برای بالا بردن سطح و کیفیت کار افرادی که امر تهیه نقشه های ساختمانی و اجرای آنرا بعهده دارند در مرکز هر استان یا فرمانداری یکل سازمانی بنام سازمان نظام معماری و ساختمانی که در این قانون «سازمان» نامیده میشود تأسیس میگردد.

رئیس - در ماده چهارم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

ریاست معظم مجلس شورای ملی

چون لایحه قانون نظام معماری و ساختمانی جنبه صنفی دارد پیشنهاد میکند ماده ۴ شرح آتی اصلاح شود. طراحان مربوط ... و مهندسان تأسیسات موظف به قبول عضویت در سازمان میباشد.

بانتقدیم احترام - دکتر عبدالله بهزادی

رئیس - ماده ۵ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۵- برای احراز عضویت سازمان دارا بودن پروانه اشتغال که از طرف وزارت آبادانی و مسکن صادر میشود ضروری است. آئین نامه مربوط بشرايط عضویت ونحوه صدور پروانه اشتغال و ترتیب و مدت صدور آن از طرف وزارت آبادانی و مسکن تهیه و بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

رئیس - در ماده ۵ نظری نیست (اظهاری نشد) ماده ششم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۶- تقاضا کنندگان پروانه اشتغال پس از اعلام وزارت آبادانی و مسکن باید در هر محل برای دریافت پروانه اشتغال بوزارت مذکور مراجعه نمایند. از تاریخی که وزارت آبادانی و مسکن در هر محل اعلام خواهد نمود وزارتخانه ها و موسسات دولتی و یا شرکت هایی که اکثریت سهام آنها متعلق بدولت است فقط بمهندسان معمار و ساختمان و تأسیسات و شهر ساز اعم از حقیقی یا حقوقی که احراز عضویت سازمان را نموده و پروانه اشتغال داشته باشند کار طراحی و اجرایی ارجاع خواهند نمود.

در شهرهایی که از طرف وزارت آبادانی و مسکن اعلام خواهد شد شهر دارها در مورد نقشه های ساختمانی

ریاست معظم مجلس شورای ملی

در مورد لایحه قانون نظام معماری و ساختمانی پیشنهاد مینماید.

ماده ۳ - به شرح آتی ابلاغ شود.

برای تشکیل سازمان در مرکز هر استان یا فرمانداری کل وجود حداقل ۳۰ نفر عضو واجد شرایط در سرتاسر استان یا فرمانداری یکل مربوط ضرورت دارد.

بانتقدیم احترام دکتر عبدالله بهزادی

رئیس - ماده چهارم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳- طراحان مربوط بساختمان و شهر سازی از قبیل مهندسان معمار و مهندسان راه و ساختمان و مهندسان شهر ساز و مهندسان تأسیسات میتوانند بعضویت «سازمان» پذیرفته شوند.

برای صدور پروانه ساختمان فقط نقشه‌ای را خواهند پذیرفت که از طرف دارنده پروانه اشتغال امضاء شده باشد.

تبصره - در مورد ارجاع کار طراحی و اجرایی بمؤسسات خارجی گواهی صلاحیت طراحان امور مربوط پس از تأیید وزارت آبادانی و مسکن بجای پروانه اشتغال معتبر خواهد بود.

مقررات مربوط بصدر پروانه کار که از طرف وزارت کار و امور اجتماعی اجرا میشود کماکان باعتبار خود باقی خواهد بود.

رئیس - در ماده ۶ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) ماده ۷ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۷ - سازمان دارای هیئت مدیره‌ای خواهد بود که در پایتخت از ۱۵ نفر و در مراکز استانها و فرمانداریهای کل از هفت نفر بابتخاب اعضاء برای مدت سه سال تشکیل خواهد شد.

آئین نامه مربوط به نحوه انجام انتخابات و شرایط لازم برای عضویت در هیأت مدیره سازمان و تعداد نماینده هریک از حرف طراحان امور مربوط بساتن و شهرسازی در هیأت مدیره و نحوه تشکیل و وظائف آن در زمینه حفظ شئون و حیثیت حرفه معماری و ساختمانی و تنظیم روابط حرفه‌ای بین صاحبان حرف مذکور و کارفرمایان و حفظ حقوق و تعیین تکالیف متقابل آنان نسبت بیکدیگر از طرف وزارت آبادانی و مسکن تهیه و بتصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

رئیس - در ماده ۷ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) ماده ۸ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۸ - هر سازمان نظام معماری و ساختمانی دارای يك شورای انتظامی خواهد بود که از سه نفر از اعضاء سازمان تشکیل میشود یکی از اعضاء شورای انتظامی راهیأت مدیره سازمان انتخاب و معرفی خواهد کرد و انتخاب بقیه بعهده اعضاء سازمان میباشد. اعضاء

شورای انتظامی باید لااقل دارای مدارك تحصیلی لیسانس و ۱۰ سال سابقه کار باشند.

رئیس - در ماده ۸ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) ماده ۹ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۹ - سازمان نظام معماری و ساختمانی مرکز دارای شورای تجدیدنظر انتظامی خواهد بود که از سه نفر بابتخاب اعضاء تشکیل میگردد. اعضاء شورای تجدیدنظر انتظامی باید لااقل دارای مدرك تحصیلی لیسانس و ۱۵ سال سابقه کار باشند.

تبصره ۱۵ - مرجع تجدیدنظر از آرای شورای انتظامی استانها نیز شورای تجدیدنظر انتظامی پایتخت است.

تبصره ۲ - اعضاء هیأت مدیره نمیتوانند عضویت شورای انتظامی و شورای تجدیدنظر انتظامی انتخاب شوند.

رئیس - در ماده ۹ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد لایحه نظام معماری و ساختمانی پیشنهاد میشود در سطر اول تبصره يك ماده ۹ بعد از جمله استانها جمله «فرمانداریهای كل» اضافه شود.

باتقدیم احترام - حسن صائبی

رئیس - ماده ۱۰ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۰ - مرجع رسیدگی بشکایات اشخاص و تخلفات طراحان امور مربوط بساتن و شهرسازی شورای انتظامی میباشد. آئین نامه طرز تعقیب و رسیدگی بتخلفات مذکور بوسیله شورای انتظامی و نحوه اجرای احکام صادره از طرف وزارت آبادانی و مسکن تهیه و بتصویب کمیسیونهای دادگستری و دادگستری و آبادانی و مسکن مجلسین خواهد رسید.

تبصره ۲ - آراء شورای انتظامی در صورتی که دائر بعدم وقوع تخلف و یا محرومیت موقت یا دائم از کار باشد قابل تجدیدنظر خواهد بود.

رئیس - در ماده ۱۱ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) ماده ۱۲ قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۱۲ - مراجع قضائی در مورد رسیدگی باتهامات طراحان امور مربوط بساتن و شهرسازی بشرح مذکور در ماده ۴ که مربوط بحرفه آنها باشد نظرمشورتی شورای انتظامی را خواستار میشود و شورای انتظامی مکلف است حداکثر ظرف یکماه اعلام نظر نماید در صورت عدم وصول نظر شورای انتظامی در موعد مذکور مراجع قضائی تصمیم شایسته اتخاذ خواهند کرد.

تبصره - در مورد رسیدگی باتهامات ناشی از امور فنی مربوط به هریک از رشتههای مهندسی غیر از موارد مذکور در این ماده مراجع قضائی نظر مشورتی هیئت مشاوره فنی متشکل از سه نفر مهندسین در رشته مربوط بمعرفی کانون مهندسین را خواهد خواست.

هیئت مذکور مکلف است ظرف یکماه نظر خود را اعلام نماید در غیر اینصورت مراجع قضائی تصمیم لازم را اتخاذ خواهند نمود.

رئیس - در ماده ۱۲ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) ماده ۱۳ قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۱۳ - اصول فنی و بهداشتی و همچنین قواعدی که باید در ساختمانها مورد عمل و اجرا قرار گیرد و نیز مقررات مربوط به کیفیت ساختمانها از لحاظ مصالح ساختمانی و روش معماری در مناطق مختلف کشور و مقررات مربوط به تأسیسات و تجهیزات و وسائل ایمنی در ساختمانها و بطور کلی نظاماتی که رعایت آنها در ساختمان ضرورت دارد و همچنین انواع ساختمانهایی که عملیات اجرایی آن مستلزم داشتن مهندس ناظر مسئول میباشد بموجب آئین نامه‌ای خواهد بود که از طرف وزارت آبادانی و مسکن و وزارت کشور تهیه و بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۱ - سازمان نظام معماری و ساختمانی میتواند بدون شکایت شاکی نیز تعقیب هریک از صاحبان حرف طراحان امور مربوط بساتن و شهرسازی را در صورت تخلف از شورای انتظامی درخواست نماید.

تبصره ۲ - مرجع رسیدگی بشکایات اشخاص و تخلفات و مسائل مربوط بامور معماری و ساختمانی استان یا فرمانداریکل که فاقد سازمان معماری و ساختمانی باشد شورای انتظامی و سازمان استان یا فرمانداریکل مجاور به تشخیص سازمان مرکزی خواهد بود.

رئیس - در ماده ۱۰ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید تبصره زیر بعنوان تبصره ۳ به ماده ۱۰ قانون سازمان نظام معماری و ساختمانی الحاق شود.

تبصره ۳ - مرجع رسیدگی به تخلفات اعضاء شورای انتظامی بدوی و تجدیدنظر هیئت مدیره مرکزی میباشد.

با تقدیم احترام - دکتر عبدالله بهزادی

رئیس - ماده ۱۱ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۱ - مجازاتهای انتظامی بقرای زیر است:

۱ - اخطار کتبی.

۲ - توبیخ کتبی.

۳ - محرومیت از کار از یکماه تا سه ماه.

۴ - محرومیت از کار از سه ماه تا شش ماه.

۵ - محرومیت از کار از شش ماه تا سه سال.

تبصره ۱ - کسانی که به مرتبه محرومیت موقت

از کار محکوم شده باشند در صورتیکه برای بار چهارم نیز مرتب تخلفی گردند که مجازات آن محرومیت موقت از کار باشد بمحرومیت دائم از کار محکوم خواهند شد.

رئیس - در ماده ۱۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) ماده ۱۴ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۴ - شهرداریها مکلفند مقررات آئین نامه امور ساختمانی مذکور در ماده ۱۳ این قانون را رعایت نمایند.

رئیس - در ماده ۱۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشد). ماده ۱۵ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۵ - هرگاه بر اثر عدم رعایت مقررات و اصول فنی یا بکار بردن مصالح نامناسب و غیر کافی و یا مسامحه و بی مبالائی بابت احتیاطی مهندسان محاسب، نظار فنی، پیمانکاران و معماران و بطور کلی کسانی که مسئولیت صحت انجام ساختمان بعده آنها محول است جرمی واقع شود مسئول مربوط بر حسب مورد طبق مقررات از لحاظ کیفری مورد تعقیب قرار خواهد گرفت.

رئیس - در ماده ۱۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) لایحه و پیشنهادها برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۲- اعلام وصول و قرائت نامه رسیده از دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات

رئیس - نامه ای از دولت رسیده است برای اطلاع مجلس قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست مجلس شورای ملی

باستناد ماده ششم قانون برنامه عمرانی چهارم کشور مصوب ۲۷ اسفند ماه ۱۳۴۶ و با رعایت ماده واحده «قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب برنامه های عمرانی کشور» مصوب ۲۴ خرداد ماه ۱۳۴۵ موافقت نامه ای بمنظور تأمین قسمتی از هزینه قرارداد خرید يك دستگاه توربین گازی از محل اعتبار طرح توربین گازی شیراز در تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۳۵۱ با شرکت براون باوری سوئیس منعقد گردیده است. اعتبار موضوع موافقت نامه فوق بالغ بر هفت میلیون و چهارصد و پانزده هزار و چهار صد و هفتاد و چهار (۷۴۱۵۴۷۴) فرانک سوئیس است که در ده قسط متساوی و متوالی شش ماهه باز پرداخت میگردد و به مانده اقساط باز پرداخت نشده بهره ای از قرار ۶/۷۵ درصد در سال تعلق خواهد گرفت و سررسید اولین قسط اصل شش ماه پس از حمل ۹۵ درصد اجناس میباشد. این گزارش در اجرای تبصره ۲ ماده واحده فوق الذکر تقدیم میگردد.

امیر عباس هویدا

۱۳- ختم جلسه

رئیس - با اجازه خانمها و آقایان جلسه امروز را ختم میکنیم. تاریخ و دستور جلسه آینده بعداً با اطلاع همکاران محترم خواهد رسید.

(جلسه نیم ساعت بعد از ظهر ختم گردید)

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی